ROK XXXVI. NUMER 8—9.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Lwów, dnia 25 września 1932 r.

TREŚĆ:

1.

Plany godzin szkolnych na rok szkolny 1932/33.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 84 z dnia 20 maja 1932 r. (I. Pr. 2295/32) w sprawie zmian w planach godzin szkolnych dla siedmioklasowych i sześcioklasowych publicznych szkół powszechnych i dla gimnazjów państwowych na rok szkolny 1932/33.

Zgodnie z zamierzeniami, podanemi do wiadomości w okólniku Nr. 62 z dnia 20-go kwietnia 1932 r. (I. Pol. 1763/32) w sprawie wprowadzania w życie postanowień ustawy o ustroju szkolnictwa i organizacji roku szkolnego 1932/33 [1]) wprowadzam wskazane poniżej zmiany w planach godzin szkolnych na rok szkolny 1932/33. Osobne instrukcje, które będą ogłoszone przed końcem roku szkolnego, określą odpowiednie zmiany w materjale nauczania.

I. Szkoły powszechne.

A) Szkoły z polskim językiem nauczania.

1. Szkoły siedmioklasowe.

W oddziale V. znosi się od początku roku szkolnego 1932/33 naukę języka nowożytnego obcego, 5 godzin poświęconych dotychczas na ten przedmiot, rozdziela się pomiędzy przedmioty następujące: język polski, który otrzymuje dodatkowo 1 godz., geografja — 1 godz., nauka o przyrodzie — 2 godz., roboty ręczne — 1 godz.

A zatem: na język polski przeznacza się ogółem 5 godzin zamiast 4, na geografję przeznacza się ogółem 3 godziny zamiast 2, na naukę o przyrodzie przeznacza się ogółem 4 godziny zamiast 2, na roboty ręczne przeznacza się ogółem 3 godziny zamiast 2.

Liczbę godzin, przeznaczonych na naukę języka nowożytnego obcego w oddziale VI. ogranicza się do 2. Jedną godzinę należy natomiast dodać bądź do 4 godzin, przeznaczonych na naukę języka polskiego, bądź do 2 godzin, przeznaczonych na geografję, zależnie od miejscowych potrzeb, a według uznania inspektora szkolnego.

Liczby godzin nauki innych przedmiotów w oddziałach V. VI. oraz plany godzin dla oddziałów II, III, IV i VII pozostają bez zmiany w postaci, ustalonej w zarządzeniu z dnia 2-go stycznia 1929 r. Nr. II-235/29 (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Nr. 1 (208), poz. 1, str. 3 [2]) i w wydaniu programu nauki w publicznych szkołach powszechnych z r. 1931 na str. 134.

W sprawie organizacji i programu nauczania w oddziale I. zostanie wydane osobne zarządzenie.

2. Szkoły sześcioklasowe.

W oddziale V. znosi się od początku roku szkolnego 1932/33 naukę języka nowożytnego obcego. 4 godziny, przeznaczone dotychczas na ten przedmiot, rozdziela się pomiędzy przedmioty następujące: język polski, który otrzymuje dodatkowo 1 godzinę, geografja — 1 godz., nauka o przyrodzie — 2 godz.

---

[1]) Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. Nr. 156 z dnia 30-go kwietnia 1932 r. (O. 718/32) w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. nieogłoszony.

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. Nr. 2 z 1929 r., str. 49.

A zatem: na język polski przeznacza się ogółem 5 godzin zamiast 4, na geografję przeznacza się ogółem 3 godziny zamiast 2, na naukę o przyrodzie przeznacza się ogółem 4 godziny zamiast 2.

Liczby godzin nauki innych przedmiotów w oddziale V. oraz plany godzin dla oddziałów II, III, IV i VII pozostają bez zmiany według tablicy, zamieszczonej na str. 135 wydania z r. 1931 programu nauki w publicznych szkołach powszechnych. Sprawę oddziału I. ureguluje wzmiankowane powyżej zarządzenie.

B) Szkoły z niepolskim językiem nauczania, z wyjątkiem szkól z niemieckim językiem nauczania.

Zmiany poniższe dotyczą planów, ustalonych w załączniku nr. 1 do rozporządzenia z dnia 15-go listopada 1927 r. Nr. I-20128/27 (Dziennik Urzędowy Min. W. R. i O. P. Nr. 15/193), poz. 251, str. 535 [1]) a obowiązujących z temi zmianami w dalszym ciągu.

1. Szkoły siedmioklasowe.

W oddziale V. znosi się od początku roku szkolnego 1932/33 naukę języka nowożytnego obcego. 4 godziny, przeznaczone dotychczas na ten przedmiot, rozdziela się po 1 godzinie pomiędzy język polski, język nauczania, geografję i naukę o przyrodzie.

A zatem: na język polski przeznacza się 4 godziny zamiast 3, na język nauczania przeznacza się 4 godziny zamiast 3, na geografję przeznacza się 3 godziny zamiast 2, na naukę o przyrodzie przeznacza się 3 godziny zamiast 2.

Liczbę godzin, przeznaczonych na naukę języka nowożytnego obcego w oddziale VI. ogranicza się do 2. Jedną godzinę należy natomiast dodać w I. półroczu do godzin, przeznaczonych na język polski, w II. półroczu do godzin, przeznaczonych na język nauczania.

W ten sposób: język polski otrzymuje w I. półroczu 4 godziny zamiast 3, w II. — 3, język nauczania otrzymuje w I. półroczu 3, w II. — 4 zamiast 3.

2. Szkoły sześcioklasowe.

W planie dla oddziału V. wprowadza się takie same zmiany, jak w szkołach siedmioklasowych, plan dla oddziału VI. pozostaje bez zmiany.

Wszystkie zmiany, wskazane powyżej w dziale I. B. należy również wprowadzić do szkół siedmioklasowych i sześcioklasowych z polskim językiem nauczania i obowiązkową nauką języka ruskiego, których dotyczy rozporządzenie z dnia 19-go kwietnia 1927 r. Nr. I-6622/27 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 (186), poz. 109 [2]) z zamianą jedynie terminu „język nauczania“ na „język ruski“.

C) Szkoły dwujęzyczne.

Plany godzin, ustalone w załączniku nr. 1 do rozporządzenia z dnia 29-go lipca 1925 r. L. 12335/I. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 13 (155), poz. 125 [3]) ulegają zmianom analogicznym do wskazanych w dziale I. B, a mianowicie następującym:

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 2.

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. Nr. 6 z 1937 r. str. 225.

[3]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1925 r., str. 502.

W oddziale V. szkół siedmioklasowych i sześcioklasowych znosi się od początku roku szkolnego 1932/33 naukę języka nowożytnego obcego. 4 godziny, przeznaczone dotychczas na ten przedmiot, rozdziela się po 1 godzinie pomiędzy język polski, drugi język nauczania, geografję i naukę o przyrodzie.

A zatem: na język polski przeznacza się ogółem 4 godziny zamiast 3, na drugi język nauczania przeznacza się ogółem (4) godziny zamiast (3), na geografję przeznacza się ogółem 3 godziny zamiast 2, na naukę o przyrodzie przeznacza się ogółem (3) godziny zamiast (2).

(Cyfry w klamrach ( ) oznaczają godziny w drugim języku nauczania).

Liczbę godzin, przeznaczonych na naukę języka nowożytnego obcego w oddziale VI. szkół siedmioklasowych, ogranicza się do 2. Jedną godzinę należy natomiast dodać w I. półroczu do godzin, przeznaczonych na język polski, w II. — do godzin, poświęconych na drugi język nauczania.

W ten sposób język polski otrzymuje w I. półroczu 4 godziny zamiast 3, w II. — 3, drugi język nauczania otrzymuje w I. półroczu (3) godziny, w II. — (4) zamiast (3).

Plan godzin szkolnych dla oddziału VI. szkół sześcioklasowych pozostaje bez zmiany.

D) Szkoły z niemieckim językiem nauczania.

Plany dotychczasowe, ustalone zarządzeniem z dnia 6-go czerwca 1928 r. Nr. I-8642/28 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 7/200, poz. 115), pozostają bez zmiany.

Uwaga ogólna do działu I.

Plany określone powyżej, są planami **normalnemi**. Redukcje oszczędnościowe dokonywane w granicach potrzeby i z zastosowaniem właściwej celowości, winny się opierać na tych właśnie planach, przytem obowiązują w dalszym ciągu zasady ogólne, wskazane w okólniku z dnia 19-go marca 1931 r. Nr. II-6291/31 [1]) i w instrukcji z dnia 8-go lipca 1931 r. Nr. II-14893/31 [2]). Przykłady zredukowanych planów godzin szkolnych, podane w instrukcji z dnia 8-go lipca 1931 r., tracą przytem oczywiście aktualność o tyle, o ile ulegają zmianom w myśl niniejszego okólnika plany normalne.

II. Gimnazja państwowe.

Nieliczne klasy pierwsze, które mogą być w myśl punktu A III. okólnika z dnia 20-go kwietnia 1932 r. Nr. I. Pol.-1763/32 zorganizowane wyłącznie dla drugorocznych, będą się posługiwały w roku szkolnym 1932/33 planem godzin (normalnym), ustalonym dla oddziału V. siedmioklasowych publicznych szkół powszechnych z tym samym językiem nauczania.

Przejście do nowych form organizacyjnych wymaga poza tem zmian w planie godzin i programie klasy II. Zmiany w planie są poniżej wskazane.

---

[1]) Okólnik Kur. O. S. Lw. z dnia 28 marca 1931 r. Nr. I. 9754/1931 r.

[2]) Kur. O. S. Lw. z 14-go lipca 1931 r. Nr. I-22526/31.

A) Gimnazja z polskim językiem nauczania.

1. Klasa II. „gimnazjum niższego".

W obowiązującym dotychczas planie godzin zamieszczonym na stronie 95 wydania programu gimnazjum niższego z r. 1931 [1]) (i na stronie 134, wydania programu nauki w publicznych szkołach powszechnych), wprowadza się zmiany następujące:

Na język nowożytny obcy przeznacza się 2 godziny zamiast 3, na roboty ręczne przeznacza się 2 godziny zamiast 4, na śpiew przeznacza się 1 godzinę zamiast 2.

Uzyskane w ten sposób godziny rozdziela się pomiędzy przedmioty następujące: język polski, który otrzymuje dodatkowo 1 godzinę, geografja 1 godzinę, nauka o przyrodzie — 2 godziny.

A zatem: na język polski przeznacza się 5 godzin zamiast 4, na geografję przeznacza się 3 godziny zamiast 2, na naukę o przyrodzie przeznacza się 4 godziny zamiast 2.

Pozostaje bez zmiany uposażenie przedmiotów następujących: religji — 2 godziny, historji — 2 godziny, rachunków z geometrją — 4 godziny, rysunku — 2 godziny, ćwiczeń cielesnych — 3 godziny.

2. Klasa II. gimnazjum klasycznego dawnego typu.

W planie godzin, ustalonym w zarządzeniu z dnia 26-go maja 1929 r. Nr. II-10119/29 [2]), wprowadza się zmiany następujące:

Na język łaciński przeznacza się 2 godziny zamiast 4, na śpiew przeznacza się 1 godzinę zamiast 2,

Natomiast: geografja otrzymuje 3 godziny zamiast 2, nauka o przyrodzie otrzymuje 4 godziny zamiast 2.

Plan zmieniony przybiera postać następującą:

Religja — 2 godziny, język polski — 4 godziny, język łaciński — 2 godziny, język nowożytny obcy — 4 godziny, historja — 2 godziny, geografja — 3 godziny, nauka o przyrodzie — 4 godziny, matematyka — 3 godziny, rysunek i roboty ręczne — 2 godziny, śpiew — 1 godzina, ćwiczenia cielesne — 3 godziny; razem — 30 godzin.

B) Gimnazja względnie oddziały z ruskim językiem nauczania i utrakwistyczne.

1. Klasa II. „gimnazjum niższego" (bez języka łacińskiego).

W roku szkolnym 1932/33 będzie obowiązywał plan następujący:

Religja — 2 godziny, język polski — 4 godziny, język ruski — 4 godziny, język niemiecki — 2 godziny, historja — 2 godziny, geografja — 3 godziny, nauka o przyrodzie — 3 godziny, matematyka — 3 godziny, rysunek — 2 godziny, roboty ręczne — 2 godziny, śpiew — 1 godzina, ćwiczenia cielesne — 2 godziny; razem — 30 godzin.

---

[1]) Program Gimnazjum Państwowego. Gimnazjum niższe. Lwów — 1931.

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r., str. 524.

2. Klasa II. gimnazjum klasycznego dawnego typu.

W roku szkolnym 1932/33 będzie obowiązywał plan następujący:

Religja — 2 godziny. język polski — 4 godziny, język ruski — 4 godziny, język łaciński — 2 godziny, język niemiecki — 3 godziny, historja — 2 godziny, geografja — 2 godziny, nauka o przyrodzie — 3 godziny, matematyka — 3 godziny, rysunek — 2 godziny, śpiew — 1 godzina, ćwiczenia cielesne — 2 godziny; razem — 30 godzin.

C) Gimnazjum państwowe z niemieckim językiem nauczania w Toruniu (opuszczono).

2.

Program nauki w oddziałach I, V i VI publicznych szkół powszechnych oraz w klasie II gimnazjów państwowych na rok szkolny 1932/33.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 119 z dnia 7 lipca 1932 r. (I. Pr. 3075/32). (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 57).

Od dnia 1 września 1932 r. wprowadzam podany w instrukcji program nauki w oddziale I-ym publicznych szkół powszechnych i zmiany w programach nauki w oddziale V-tym i VI-tym publicznych szkół powszechnych oraz w klasie II-giej gimnazjów państwowych.

Minister W. R. i O. P. (—) *J. Jedrzejewicz.*

INSTRUKCJA,

dotycząca programu nauki w oddziale I publicznych szkół powszechnych i zmian w programach nauki w oddziale V i VI publicznych szkół powszechnych oraz w klasie II gimnazjów państwowych.

Część I. Publiczne szkoły powszechne.

1) ODDZIAŁ I PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH.

Program nauki:

Religja rzymsko-katolicka.

2 godz. tygodniowo.

Obowiązuje dotychczasowy program, zamieszczony w wyd. z r. 1931 „Program Nauki w Publicznych Szkołach Powszechnych“, na str. 3 i nast.

Język polski.

7 godz. tygodniowo (pożądany podział na pół godziny).

A) Zakres materjału.

1. Ćwiczenia w mówieniu. Pierwsze rozmowy nauczyciela z dziećmi, związane z ich wstąpieniem do szkoły (zachowanie się dzieci w budynku szkolnym, w klasie i w szatni, organizacja wspólnego życia, opartego na podziale pracy dzieci w zakresie opieki nad izbą szkolną, pomocami naukowemi i t. p.).

Wypowiadanie się dzieci przy zabawach, pracach ręcznych, rysowaniu, oglądaniu obrazków, przeźroczy, a także o tem, co widziały i słyszały poza szkołą, o zdarzeniach z ich życia, ich zajęciach i zabawach.

Rozmowy nauczyciela z dziećmi o przedmiotach i zjawiskach, interesujących dzieci, oparte na bezpośredniej obserwacji, ze szczególnem uwzględnieniem materjału z wycieczek.

Oglądanie obrazków i omawianie ich treści.

Opowiadanie i czytanie przez nauczyciela krótkich powiastek z życia dzieci, baśni fantastycznych, bajek, powiastek z życia zwierząt i roślin, oraz zadawanie zagadek.

Swobodne rozmowy dzieci między sobą i z nauczycielem w związku z czytaniem i opowiadaniem nauczyciela.

Pogadanki na tematy, zaczerpnięte z życia dziecka i jego najbliższego otoczenia, a mianowicie:

a) narządy zmysłów, oraz przy wyjaśnianiu elementarnych wymagań higjeny osobistej — budowa ciała dziecka;

b) dom rodzinny dziecka (urządzenie i narzędzia pracy) oraz współudział dziecka w życiu i pracy jego rodziny;

c) klasa i szkoła (urządzenia i pomoce szkolne), praca ludzi nad ładem i porządkiem w szkole, przy wyjaśnianiu elementarnych wymagań higjeny szkolnej;

d) godło państwa, portrety Prezydenta Rzeczypospolitej i Marszałka Piłsudskiego, sztandar szkoły, uroczystości organizowane przez szkołę, z najprzystępniejszemi wyjaśnieniami;

e) dostępne obserwacji dziecka przejawy życia na drodze jego z domu do szkoły, w polu, w ogrodach, na placach i t. p., t. j. w tych miejscach, gdzie spędza czas poza szkołą i domem;

f) spostrzeżenia dziecka, dotyczące typowych zjawisk atmosferycznych, oraz życia i budowy kilku zwierząt i roślin z jego najbliższego otoczenia, o ile możności poczynione przy hodowli roślin i zwierząt.

2. *Nauka czytania i pisania.* Nauczyciel może wybrać jedną z dwóch, niżej podanych metod pracy: warjant pierwszy podaje tok pracy przy użyciu elementarza, jako punktu wyjścia przy pracy, warjant drugi — przy użyciu elementarza, jako książki do czytania, w toku nauki czytania i pisania.

W a r j a n t p i e r w s z y: a) pogadanki na temat obrazka przy nowej literze; b) wyodrębnienie wyrazów i dźwięków; c) pisanie i czytanie podstawowych wyrazów; d) analiza słuchowa i wzrokowa opracowywanych wyrazów; e) skojarzenie litery z dźwiękiem; f) synteza podstawowych wyrazów; g) wyodrębnienie nowego dźwięku i litery w podstawowych wyrazach; h) układanie ustne i piśmienne łatwych i krótkich wyrazów z poznanych dźwięków i liter: łączenie poznanych wyrazów w krótkie i łatwe zdania; i) pisanie ze słuchu (za dyktandem) wyrazów i zdań, odczytywanie pisanych wyrazów i zdań; j) omawianie przeczytanej całości myślowej.

W a r j a n t d r u g i: a) obraz zdania krótkiego, składającego się najwyżej z 3 wyrazów, o treści związanej z życiem bieżącem dzieci. Odczytywanie i odwzorowywanie obrazu zdania; b) analiza zdania na wyrazy; odczytywanie i odwzorowywanie wyrazów; c) układanie nowych zdań przez zmianę jednego wyrazu w zdaniu poznanem lub rozszerzanie znanego zdania no-

wemi wyrazami; d) wyodrębnianie liter, powtarzających się w poznawanych wyrazach; e) skojarzenie dźwięków z wydzielanemi literami; f) analiza słuchowa i wzrokowa niektórych poznanych i przyswojonych wyrazów; g) tworzenie nowych wyrazów z poznanych dźwięków i liter; h) wprowadzenie elementarza i wyszukiwanie w nim znanych wyrazów i zdań, z ewentualnem uzupełnieniem znajomości liter; odczytywanie i pisanie; i) wyszukiwanie w elementarzu tekstów, nadających się do chwil, przeżywanych przez dzieci w klasie; k) przerabianie kolejne podług elementarza lub przy pomocy układanych tekstów na tablicy materjału trudniejszego, obejmującego dźwięki dwuznakowe, zmiękczenia i t. p.; l) w miarę wdrożenia do czytania przepisywanie z tablicy i książki; pisanie za dyktandem przyswojonych zdań i wyrazów; m) samodzielne układanie przez dzieci zdań ze znanych wyrazów, a nawet wyrazów nowych, proponowanych przez klasę lub ucznia; n) wspólne układanie z dziećmi tekstu do odczytania z tablicy i przepisania do zeszytów.

3. W związku z mówieniem, czytaniem i pisaniem. a) Ćwiczenia słuchowe, wzrokowe i ruchowe.

b) Stopniowe i okolicznościowe wzbogacanie czynnego słownika dzieci: wprowadzanie nazw przedmiotów, ich zasadniczych barw i kształtów, oraz zasadniczych stosunków przestrzennych i czasowych, w związku z obserwacją i doświadczeniem dziecka.

c) Stopniowe i bardzo powolne przyzwyczajanie dzieci do zastępowania wyrazów i zwrotów gwarowych odpowiednikami z języka warstw wykształconych.

d) Praktyczne rozróżnianie i nazywanie zdania, wyrazu, imienia własnego, głoski, a gdzie tego wymaga metoda elementarza, także i zgłoski.

e) Uczenie napamięć krótkich wierszyków o treści, związanej z tematami pracy szkolnej.

f) Ilustrowanie treści opowiadań, wierszyków i obrazków ruchami i mimiką dzieci.

g) Uczenie tekstów piosenek.

h) Ulepianki, rysunki, wycinanki i t. p.

B) W y n i k i.

a) Umiejętność swobodnego wypowiadania się na łatwe tematy w formie krótkich, ale samodzielnie zbudowanych zdań.

b) Uzyskanie pewnej wprawy w jasnem formułowaniu pytań, skierowanych do nauczyciela i kolegów.

c) Umiejętność powolnego ale wyraźnego czytania głośnego oraz czytania cichego łatwych tekstów z elementarza lub pisemek dla dzieci.

d) Przyswojenie pisowni wyrazów, nie nasuwających ortograficznych wątpliwości.

e) Wdrożenie do kształtnego i czytelnego pisma.

f) Pamięciowe opanowanie kilku krótkich wierszyków.

g) Umiejętność praktycznego rozróżniania zdania i wyrazu.

C) W s k a z ó w k i m e t o d y c z n e.

1. Ćwiczenia w mówieniu. a) Punktem wyjścia do ćwiczeń w mówieniu winien być przedewszystkiem materjał, czerpany z przeżyć i spostrzeżeń dziecka, a więc dotyczący jego najbliższego otoczenia, a tylko

zwolna i okolicznościowo nawiązywany do przedmiotów i ludzi z poza środowiska dziecka.

b) Ćwiczenia słownikowe rozpoczynają się z chwilą wejścia dziecka do szkoły, wiążą się jednak w I-szym oddziale bardzo ściśle z t. zw. ćwiczeniem zmysłów. Przy oglądaniu więc przedmiotów z najbliższego otoczenia nauczyciel zwróci baczną uwagę, by dziecko z każdym nowo poznanym lub rozpoznanym przedmiotem wiązało właściwą nazwę i by umiało określić trafnie jego zasadnicze cechy. Opowiadanie najprostszych zdarzeń z życia codziennego winno nauczyć dziecko praktycznego rozróżniania stosunków czasowych, dzięki czemu wytworzy się intuicyjna wprawa w użyciu właściwych czasów i przysłówków czasowych. Wszystkie ćwiczenia tego rodzaju mają w pierwszym roku nauczania charakter przygodny, powodzenie zaś ich zależy przedewszystkiem od stopnia poglądowości. Trzeba więc starać się jak najusilniej, aby każdy przedmiot, omawiany w szkole, znany był dziecku bezpośrednio lub pośrednio (z ilustracji), oraz by dzieci same odtwarzały jak najczęściej poznane przedmioty w postaci plastycznej lub graficznej.

(Ćwiczenia z zakresu orjentacji przestrzennej — w programie arytmetyki).

c) Przez język polski w oddziale I-szym winien przenikać do świadomości dziecka szereg elementów, jaki w latach następnych przenikną doń za pośrednictwem oddzielnych przedmiotów: nauki o przyrodzie, geografji, historji. Pewne, bardzo typowe i zasadnicze zjawiska z otaczającego dziecko świata przyrody winny znaleźć miejsce w doborze tematów pogadanek i czytanek z zakresu języka polskiego. Chodzi tu jednak tylko o wprowadzenie dziecka w świat otaczających je zjawisk i rzeczy.

d) Treść czytanek i pogadanek winna, obok zainteresowania dziecka światem rzeczywistym, uwzględniać również charakterystyczne dla tej fazy rozwoju zainteresowanie dziecka tematami iluzyjnemi (bajki, baśnie) oraz zainteresowanie zabawowe. Należy również mieć na względzie specyficzny dla psychiki dziecka tej fazy rozwoju stosunek do „czasu". Pojęcie to dopiero w latach późniejszych nabiera treści. Stąd w I-szym oddziale można wprowadzać tylko konkretne elementy wiedzy o przeszłości jak: przeszłość ludzi i rzeczy z otoczenia (historja lalki, zabawki, sukienki, zeszytu dziecka i t. p.).

e) Należy silny nacisk położyć na wyzyskanie wychowawczych wartości pogadanek i czytanek, które, wolne od moralizatorstwa, winny przez sam dobór treści i odpowiednią metodę jej opracowania wpływać wydatnie na rozwój uczuciowego życia dziecka.

2. *Nauka czytania i pisania.* Niezależnie od wybranej metody obowiązują nauczyciela zawsze przy nauce czytania i pisania pewne zasadnicze wskazania, a mianowicie:

a) naukę czytania i pisania należy rozpoczynać wtedy, gdy się doprowadziło dzieci od odczucia potrzeby czytania i pisania, gdyż jest ona tylko jednym z środków, zmierzających do kształcenia sił duchowych dziecka, a nie celem samym w sobie;

b) materjał do czytania winien być zawsze starannie dobierany pod względem obrazów językowych i pozajęzykowych;

c) obserwacja przedmiotu, rysunek, obrazek, jak również zdarzenia z życia bieżącego dzieci, winny stanowić naturalne wprowadzenie do czytanego tekstu;

d) należy zawsze zwracać uwagę nietylko na wyraźne czytanie tekstu, lecz również na to, czy dziecko rozumie to, co czyta;

e) należy często stosować czytanie ciche;

f) należy od pierwszej chwili domagać się poprawnej dykcji przy czytaniu głośnem;

g) należy przestrzegać, aby dzieci przepisywały wyrazy jako całości;

h) ćwiczenia w czytaniu i pisaniu należy ożywiać i urozmaicać, np. można pozostawić dzieciom wybór zdania z podanego tekstu, a następnie domagać się wyjaśnienia, dlaczego poszczególne dzieci dane zdania wybrały, lub zapytywać, które wyrazy uważają za trudne do odczytania lub napisania i dlaczego;

i) pismo, którego używa się przy wprowadzaniu w czytanie i pisanie, winno być identyczne, a przynajmniej zbliżone do pisma, użytego w stosowanym na lekcjach elementarzu;

j) stosowanie metod wyłącznie syntetycznych jest wykluczone;

k) tok pracy, podany w obu warjantach programu nauki czytania i pisania, uwzględnia zarówno analizę, jak syntezę.

W a r j a n t p i e r w s z y: przewiduje pewną kolejność wprowadzenia dźwięków i liter, a więc materjał, którym posługuje się nauczyciel, musi być bardzo ograniczony; przy każdej nowej literze należy dobierać materjał do czytania tak, aby znajdowały się w nim jedynie wyrazy, złożone z dźwięków i liter, które już przedtem zostały poznane;

zaleca dokonywanie doboru wyrazów nietylko ze względu na ich stronę graficzną, ale i na wywoływane przedstawienie (obraz pozajęzykowy), w związku z czem należy dobierać przedewszystkiem rzeczowniki, następnie przymiotniki i czasowniki.

W a r j a n t d r u g i: zaleca, aby moment analizy zdania, a w szczególności wyrazu był samorzutny, przyczem nie wszystkie wyrazy, podawane w zdaniu na początku nauki, należy analizować, gdyż niektóre z nich mogą być ujmowane nadal jedynie jako obrazy językowe;

umożliwia dziecku wymawianie grupy wyrazów (zdanie), przyzwyczajając je do sposobu czytania osób dorosłych;

ułatwia związanie nauczania z życiem bieżącem dziecka, jego przeżyciami i obserwacjami;

wprowadzając elementarz jako książkę do czytania, budzi trwałe zainteresowania treścią, w nim zawartą.

U w a g a. Należy pamiętać, że metoda, podana w warjancie pierwszym, jest oparta na wieloletniej praktyce i stąd początkujący nauczyciel ma przy jej stosowaniu większą pewność uniknięcia zasadniczych błędów, niż przy stosowaniu metody, podanej w warjancie drugim, która wymaga dużego doświadczenia i odpowiedniego przygotowania.

Arytmetyka z geometrją.

3 godz. tygodniowo (pożądany podział na pół godziny).

A) Zakres materjału.

1. Ćwiczenia orjentacyjne, dotyczące położenia i ruchu (ze zwróceniem uwagi na odpowiednie wysłowienie), np. wyżej — niżej, na prawo — na lewo, nad tem — pod tem i t. p. Wyodrębnienie cech jakościowych (np. rozróżnianie i nazywanie barw). Wyodrębnienie cech ilościowych (np. porównywanie długości, porównywanie pojemności zapomocą przesypywania piasku i t. p.).

2. Porównywanie dwóch zbiorów zapomocą tworzenia par (po jednym przedmiocie z każdego z dwu zbiorów danych. Odwzorowanie danego zbioru przy pomocy liczmanów lub kresek. Uszeregowanie przedmiotów zbioru (np. nawlekanie na nitkę).

3. Liczenie przedmiotów i odliczanie żądanej ilości przedmiotów w zakresie do dziesięciu (z ewentualnem zastosowaniem figur liczbowych Borna lub Laya albo ruchowych ogniw jednostkowych A. M. Rusieckiego i ze zwróceniem uwagi na poprawne używanie form gramatycznych w liczebnikach). Stopniowe opracowanie dodawania i odejmowania liczb w zakresie do dziesięciu. Pisanie liczb do dziesięciu przy pomocy cyfr: znak równości, zapis dodawania i odejmowania; zero jako wynik odejmowania, np. 5 — 5 = 0. Zastosowanie nabytych wiadomości do najelementarniejszych zagadnień. Dni tygodnia.

4. Specjalne opracowanie liczb pierwszej dziesiątki: rozkład każdej liczby na dwa składniki; dopełnianie danej liczby do 10.

5. Liczenie przedmiotów i odliczanie żądanej ilości przedmiotów w zakresie do dwudziestu. Pisanie liczb cyframi w zakresie do 20; opracowanie dodawania i odejmowania w tym zakresie (ze szczególnem zwróceniem uwagi na próg dziesiątkowy). Zastosowanie do zagadnień. Pieniądze (do 20 groszy).

6. Wprowadzenie mnożenia (z ograniczeniem do przypadków, kiedy mnożnik nie przekracza 5, a wynik mnożenia nie przekracza 20); zapis mnożenia (na pierwszem miejscu mnożnik, na drugim mnożna). Zastosowanie mnożenia do najelementarniejszych zagadnień.

7. Materjał nieobowiązkowy, który może być opracowany jedynie tam, gdzie będzie przez same dzieci narzucony: liczenie przedmiotów i odliczanie żądanej ilości przedmiotów w zakresie do stu; pisanie liczb cyframi w zakresie do 100; pieniądze w zakresie do złotego.

8. Mierzenie długości odcinków przy użyciu centymetra jako jednostki miary i odmierzania żądanej długości (w zakresie do 20 cm. ewentualnie do 1 metra).

B. Wyniki.

W wyniku nauczania w oddziale I. dzieci winny opanować przepisane w programie wiadomości o liczbach w zakresie do 20, a w szczególności winny pewnie i sprawnie wykonywać dodawanie, odejmowanie i prostsze przypadki mnożenia w tym zakresie. Poza tem dzieci powinny zdobyć umiejętność stosowania poznanych działań do najelementar-

niejszych zagadnień, wraz z zapisem wzorów, wyrażających zastosowane działania.

W zakresie wiadomości praktycznych dzieci winny wykazać umiejętność porównywania liczebności zbiorów, porównywania długości i pojemności, a także elementarną znajomość mierzenia długości i obliczeń pieniężnych we wskazanym przez program zakresie.

C. Wskazówki metodyczne.

1. W początkowych tygodniach nauczania szkolnego odbywa się przygotowanie i stopniowe wdrażanie dzieci do systematycznej pracy szkolnej [1]).

Ćwiczenia orjentacyjne, dotyczące położenia i ruchu, mają na celu dobieranie słów do gestu, który towarzyszy opisowi położenia przedmiotu względem dziecka (np. na prawo) lub względem innego przedmiotu (np. pod stołem), a także opisowi ruchu (np. naprzód).

Wyodrębnienie cech jakościowych (np. rozróżnianie i nazywanie barw) pociąga za sobą porównywanie stopnia natężenia danej cechy jakościowej (np. widniej — ciemniej, cieplej — zimniej).

Wyodrębnienie cech ilościowych wymaga już wprowadzenia prymitywnych narzędzi do sprawdzania, czy porównanie „na oko" jest trafne, a nawet do rozstrzygnięcia sporu w przypadku, gdy zachodzi różnica zdań (np. porównywanie długości przy pomocy sznurka albo porównywanie pojemności przy pomocy piasku).

2. Ćwiczenia, dotyczące zbiorów jednakowych przedmiotów, mają na celu przygotowanie do procesu liczenia.

Na początku należy zająć się porównywaniem liczebności dwóch zbiorów (np. obsadek i stalówek), ale jeszcze bez liczenia, tylko przez wyczerpywanie zbiorów parami (po jednej obsadce i jednej stalówce).

Dalszym etapem będzie odwzorowanie przedmiotów zbioru przy pomocy liczmanów (np. kasztanów) oraz karbowanie przy pomocy kresek (każdemu przedmiotowi odpowiada kreska).

Dla porządku ustawia się liczmany lub kreski w jednym szeregu.

Wreszcie same przedmioty zbioru mogą być uszeregowane (np. nawlekanie paciorków na nitkę albo ustawianie krzeseł jedno za drugiem).

3. Na proces liczenia przedmiotów zbioru składają się dwie rzeczy: kolejne odkładanie przedmiotów i podawanie kolejnych liczebników — po jednym dla każdego przedmiotu.

Aby w procesie liczenia nie pominąć żadnego przedmiotu i żadnego nie powtórzyć, potrzebny jest ład, którego przygotowaniu służą ćwiczenia w odwzorowaniu i porządkowaniu zbiorów. Poza tem potrzebna jest znajomość liczebników.

Cała trudność procesu liczenia polega na tem, aby na kolejne przedmioty zbioru padały kolejne liczebniki. Sprawdzianem umiejętności liczenia jest pewne i poprawne wykonywanie zleceń: 1) policzyć dane przedmioty, 2) odliczyć żądaną ilość przedmiotów z danego zbioru. Np. policzyć zapałki w pudełku, wyjąć z pudełka siedem zapałek.

---

[1]) Porówn. z programem języka polskiego.

Odwrotnym do liczenia procesem jest skonkretyzowanie liczby przy pomocy zbioru. Częstokroć bardzo pomocne (jednak niekonieczne) jest przedstawianie liczby przy pomocy zbioru liczmanów w określonych ugrupowaniach, stanowiących pewien system; takie przedstawienia liczb nazywają się figurami liczbowemi.

Wprowadzenie figur liczbowych jest wtedy zalecone, gdy dzieci nie przynoszą do szkoły samorzutnego zapoznania się z liczbami pierwszej dziesiątki, wystarczającego do dodawania, odejmowania i porównywania liczb w zakresie do dziesięciu.

Wprowadzając figury liczbowe, należy dążyć do tego, by z nazwami kolejnych liczb kojarzyły się odpowiednie figury; dlatego należy trzymać się zawsze jednego i tego samego układu figur liczbowych: bądź dwójkowego układu Borna, bądź czwórkowego układu Laya, bądź też piątkowego układu Rusieckiego. Obok tego muszą jednak być stosowane ćwiczenia w liczeniu, dodawaniu i odejmowaniu konkretów w dowolnych ugrupowaniach; figury liczbowe w ustalonym układzie mają zastosowanie głównie wówczas, kiedy żądane przedstawienie liczby musi być odtworzone w wyobraźni lub kiedy liczebność zbioru musi być rozpoznawana „na rzut oka“ bez liczenia.

Należy położyć nacisk na poprawne używanie liczebników w rozmaitych zwrotach mowy (np. widzę dwóch panów, dwie panie i dwoje dzieci), mam dwóch braci, dwa psy i t. d.).

Stopniowe opracowanie dowania i odejmowania w zakresie do dziesięciu można przeprowadzić jednym z dwóch sposobów: 1) naprzód opracować dodawanie i odejmowanie w zakresie do dwóch, potem do trzech, do czterech, do pięciu i t. d., albo 2) naprzód opracować wszystkie przypadki, w których dodaje się lub odejmuje się liczbę 1, potem przypadki, w których dodaje się lub odejmuje się liczbę 2, liczbę 3, liczbę 4 i t. d.

Przy wprowadzaniu cyfr należy je podawać odrazu w normalnej postaci — bez próby układania z kresek. Symbol liczby 10 należy podać bez analizowania roli zera.

W oddziale I. nie należy ustalać sposobu odczytywania zapisów: wystarczy, by dzieci czytały zapisy w sposób gramatycznie poprawny i pokrywający się z treścią zapisu; np. znak „+“ może być odczytywany jako „dodać“, „doliczyć“, „dosunąć“ i t. d., podobnie znak „—“ może być czytany jako „odjąć“, „odliczyć“ „odrzucić“ „zabrać“ i t. d.

4. Należy zwrócić szczególną uwagę na specjalne opracowanie liczb pierwszej dziesiątki, a mianowicie: rokładanie każdej liczby na dwa składniki i dopełnianie danej liczby do dziesiątki. Przy opracowaniu tego działu mogą być przydatne figury liczbowe.

5. W rozszerzeniu zakresu liczb do dwudziestu należy dobitnie wyodrębniać dziesiątkę jako grupę podstawową; w związku z tem ustala sie, że np. dziesięć i dwa to jest dwanaście, — i odwrotnie: piętnaście to jest dziesięć i pięć. Ćwiczenia te służyć będą za przygotowanie do wprowadzenia zapisu liczb cyframi np. 15. Idąc regresywnie poprzez 14, 13, 12 do 11, można wyjaśnić znaczenie jednej i drugiej jedynki w zapisie liczby 11, a cofając się dalej do 10, można wyjaśnić rolę zera; wkońcu można rozważyć przejście od liczby 19 do liczby 20 jako wyodrębnienie drugiej dziesiątki.

W opracowaniu dodawania i odejmowania w zakresie do 20 należy zwrócić szczególną uwagę na przypadki przekroczenia progu dziesiątkowego.

W zakresie obliczeń pieniężnych winny być uwzględnione: zliczanie pieniędzy, płacenie żądanej kwoty i wydawanie reszty.

6. Dzieci naogół nie odczuwają potrzeby stosowania mnożenia i wolą posiłkować się dodawaniem jednakowych składników. Wykonanie mnożenia „dziewięć razy po dwa" jest znacznie trudniejsze niż „dwa razy po dziewięć", gdyż w pierwszym przykładzie jest dodawanie dziewięciu składników, a w drugim — tylko dwóch. Z tych względów należy ograniczyć mnożenie w oddziale I. do tych przypadków, w których mnożnik nie przekracza liczby 5.

O przestawialności czynników nie można mówić w oddziale I. gdyż ta własność mnożenia jest dla dzieci na tym poziomie nieuchwytna.

Ustala się następujący porządek liczb w zapisie mnożenia; naprzód pisze się mnożnik, a potem mnożną, np. zapis 3 . 5 oznacza: trzy razy po pięć.

7. Rozszerzenie zakresu liczb do stu nie należy w oddziale I. do programu obowiązującego. Raczej przeciwnie, — nauczyciel nie powinien wprowadzać tego działu w szkołach, w których rozwój umysłowy dzieci wymaga dłuższego zatrzymania się na liczbach w zakresie do dwudziestu. Jeżeli natomiast dzieci same zaczną podawać w układanych przez nie zadaniach liczby większe od dwudziestu i wykonywać działania na pełnych dziesiątkach, to nauczyciel może pójść za pędem dzieci, nie zmuszając ich bez potrzeby do ciągłego obracania się w ograniczonym zakresie liczb.

8. Zaznajomienie dzieci z mierzeniem długości przy użyciu centymetra jako jednostki miary winno być oparte na konkretnych czynnościach. Prócz mierzenia długości należy uprawiać również ćwiczenie odwrotne: odmierzanie żądanej długości.

Zaleca się również przyzwyczajanie dzieci do oceniania danej długości i odmierzania żądanej długości „na oko", z każdorazowem jednak sprawdzaniem.

Rysunek.

1 godzina tygodniowo (pożądany podział na pół godziny).

A. Zakres materjału.

1. Rysunek ilustrujący, oparty na przeżyciach dziecka w domu, w szkole i poza szkołą.
2. Rysunek ilustracyjny, w związku z innemi przedmiotami nauki szkolnej, z uwzględnieniem również tematów fantastycznych.
3. Rysowanie z pamięci łatwych przedmiotów.
4. Zaznajomienie dziecka z użyciem przyborów rysunkowych (papieru, ołówka, kredy, kredki, pendzla).

B. Wyniki.

Swobodne posługiwanie się przyborami rysunkowemi, wyrażanie rysunkiem różnic wielkości (mały, duży) i zauważonych, wyraźnych cech przedmiotu.

C. Wskazówki metodyczne.

Racjonalnie pojęta nauka rysunków musi być oparta na podstawach psychologicznych, decydujących o charakterze pracy rysunkowej dziecka. Początkowa nauka rysunku będzie miała charakter zabawowy, a jej rezultaty dostarczą spostrzegawczemu nauczycielowi wiele cennego materjału, ułatwiającego poznanie zainteresowań dzieci, zasobu i stopnia doskonałości rysunkowej schematów oraz opracowanie dalszego planu, rozwijającego sprawność rysunkową i malarską dziecka, zgodnie z naturalnym rozwojem jego uzdolnień plastycznych.

Życie dziecka i praca szkolna dostarczaja wiele tematów rysunkowych, które muszą być tak uporządkowane, aby stopniowo wzbogacały zasób schematów rysunkowych, doskonaliły je i przygotowywały do realizacji następnych.

Przy wyborze tematów rysunkowych należy wziąć pod uwagę: środowisko, z którego dzieci pochodzą (wieś, miasteczko, miasto), zainteresowania (wieś — przyroda, miasto — technika, środki lokomocji i t. d.), treść opowiadań lub przeżyć, odpowiadającą psychice dziecięcej (tematy wesołe, komiczne, barwne).

Na tym szczeblu winien dominować rysunek ilustracyjny o charakterze realnym lub fantastycznym. Tematami mogą być: 1) praca dziecka w domu, w gospodarstwie, w szkole, praca rodziców, gry i zabawy w szkole zabawki dziecka, pierwszy śnieg, ślizgawka, św. Mikołaj, choinka szkolna, jasełka, zabawa kostjumowa, przedstawienia szkolne, święto wiosny, komiczne lub ciekawe zdarzenia z wycieczek szkolnych, co dzieci widziały w lesie, na łące, w mieście i t. p.; 2) ilustrowanie krótkich a ciekawych lub wesołych powiastek, wierszyków, bajek, legend, z zastosowaniem poznanych zwierząt i roślin oraz uwzględnieniem tworów fantazji dziecka („cudowny kwiat", „zaczarowane drzewo").

Przy wybitnej przewadze rysunku ilustracyjnego, należy również pomału i ostrożnie zaprawiać dzieci w granicach ich zamiłowań i upodobań do dokładniejszego rysowania z pamięci poszczególnych przedmiotów.

Ponieważ rysunek kolorowy daje dziecku najwięcej zadowolenia i radości, przeto największe zastosowanie w oddziale I-szym znajdą kredki, kreda kolorowa, farby, plastylina. Dzici winny odróżniać używane barwy.

Nauczyciel podczas pracy dzieci winien zwracać uwagę przedewszystkiem na prawidłową pozycję ciała przy pracy, na poprawne użycie materjałów i przyborów rysunkowych i na czystość w rysunkach.

Do celów rysunkowych w oddziale I-ym nadają się:

a) oddzielne mniejsze i większe kartki taniego papieru rysunkowego (pakunkowego) barwy szarej lub popielatej (jasnej) o powierzchni niezbyt szorstkiej, b) ołówek grafitowy średniej twardości. c) kredki kolorowe, woskowe w drewnianej oprawie lub bez oprawy, d) kreda kolorowa, którą nauczyciel może sam przygotować, e) farby kryjące (tempera) lub akwarela, f) pendzle twarde lub miękkie.

Ze względów wychowawczych wskazane są okolicznościowe, kilkunastominutowe pogawędki z dziećmi o wynikach pracy, połączone z pokazem wszystkich prac dzieci danej klasy lub pracującej grupy. Pogadanki winny być tak przeprowadzone, aby stały się bodźcem do dalszych wysiłków a równocześnie doprowadziły do samodzielnego wykrycia rażących błędów.

Do poprawiania błędów w czasie pracy należy dziecko naprowadzać przez pewne objaśnienia lub okolicznościową obserwację rzeczywistej formy. Nie krytyka lecz słowa zachęty będą najwłaściwszą formą korekty rysunkowej.

Nauczyciel winien dbać o coraz poprawniejszą formę i technikę rysunkową, udzielając potrzebnych wyjaśnień lub wskazówek, demonstrując w miarę potrzeby użycie przyborów rysunkowych.

(Użycie gumy do wycierania nie jest wskazane).

Roboty ręczne wraz z zajęciami praktycznemi.

2 godziny tygodniowo.

A. Zakres materjału.

W związku z całokształtem pracy szkolnej lub potrzebami dziecka:

1. Wykonywanie łatwych zabawek i pomocy naukowych: a) z papieru, bibułki, kartonu; b) z szyszek, żołędzi, orzechów, kasztanów, łyczka kolorowego lub barwnej włóczki, plastyliny lub gliny, wiórek, skrawków tkaniny i t. p.; c) z różnych pudełek, szpulek od nici, klocków i t. p.; d) z wydmuszek, słomki, wiór kolorowych i cienkiej tekturki (różnego typu ozdoby choinkowe).

2. Wdrażanie dzieci do samodzielnych starań o czystość swego ciała i utrzymywanie w porządku ubrania i przedmiotów, używanych przy pracy i zabawie.

3. Wykonywanie prac zbiorowych: spełnianie drobnych i do sił dziecka dostosowanych czynności gospodarczych, związanych z utrzymywaniem izby szkolnej w stanie należytej schludności, opieką nad hodowanemi przez dzieci w szkole roślinami i zwierzętami i t. p.

B. Wyniki.

a) Umiejętność wykonania z wyżej podanych materjałów łatwej zabawki lub potrzebnej dziecku pomocy naukowej i zaznajomienie się z użyciem nożyczek, noża i miarki centymetrowej.

b) Nabycie przez dziecko życiowej zaradności i podstawy do trwałych przyzwyczajeń w zakresie kultury życia codziennego.

c) Zaprawianie dzieci do stosowania zdobytych usprawnień praktycznych w pracach grupowych na terenie szkoły.

C. Wskazówki metodyczne.

1. Wybór tematów do robót ręcznych i zajęć praktycznych winien być zawsze dokonywany w związku z potrzebami i zainteresowaniami dziecka, oraz całokształtem pracy szkolnej.

2. Cechy psychiki dziecka w tej fazie rozwoju nakazują wyzyskanie jego aktywności i ruchliwości. Zaczynać należy od zajęć o charakterze zabawowym i zwolna zmierzać do formy pracy systematycznej, przyczem z początku należy uwzględnić przedewszystkiem osobiste potrzeby dziecka i przedmioty jego osobistej własności. Dopiero po uprzedniem przygotowaniu uczuciowego podłoża może przyjść kolej na zajęcia, mające na celu

dobro innych osób (rodzice, rodzeństwo, koledzy i t. p.). i przedmioty, stanowiące własność społeczną (klasy, szkoły, gminy i t. d.).

3. Należy dążyć do łączenia robót ręcznych i zajęć praktycznych z innemi dziedzinami pracy szkolnej: z wycieczkami, pogadankami, czytankami, nauką arytmetyki, rysunkiem, śpiewem i t. p. Zarówno roboty ręczne jak zajęcia praktyczne mogą stanowić bądź punkt wyjścia do pracy na innych lekcjach, bądź pogłębienie i utrwalenie wiadomości, na nich zdobywanych.

Z zakresu robót ręcznych nadają się do wykonania:

a) z papieru, bibułki, kartonu — przez zaginanie, skręcanie, składanie: chorągiewki, koniki, żabki, trzaskawki, jaskółki, pugilaresiki, kapelusiki, maski, liczmany, loteryjki, domino kolorowe, młynki i t. p.;

b) z szyszek, żołędzi, orzechów, kasztanów, łyczka kolorowego lub barwnej włóczki, plasteliny lub gliny, wiórek, skrawków tkaniny — przez łączenie drucikiem, nitką, patyczkiem i sklejanie: zajączki, czaple, bociany, indyki, żuki, krasnoludki, pajace i t. p.;

c) z pudełek, szpulek do nici, klocków i t. p.: mebelki dla lalek, wagoniki, wózki, samochodziki, domki, sklepiki i t. p.;

d) z wydmuszek, słomki, wiór kolorowych i cienkiej tekturki: różnego typu ozdoby choinkiwe (ptaszki, zwierzęta czworonożne, ryby i t. p.).

Do prac zbiorowych nadają się tematy takie jak: „nasza choinka", szopka szkolna, loteryjka, pokój dla lalek, latawiec, kostjumy do przedstawień i t. p.

Z zakresu zajęć praktycznych, dotyczących wychowania fizycznego, należy położyć nacisk na umiejętność samodzielnego umycia twarzy, szyi, nóg, rąk, oczyszczenia zębów, płukania jamy ustnej, utrzymywania w właściwym porządku włosów i t. d.

Z zakresu zajęć praktycznych, związanych z aktualnemi potrzebami dziecka i jego otoczenia, uwzględnić należy: okładanie papierem książek i zeszytów, przyszywanie pourywanych guzików i wieszadeł, sznurowanie i zapinanie bucików, umycie kubka do śniadania, podlewanie kwiatów, karmienie ptaków i t. p.

5. Przedmioty, wykonane przez dzieci na lekcjach robót ręcznych, będą miały cechy raczej ekspresji niż technicznej poprawności. Chodzi tu bowiem przedewszystkiem o wyraz zainteresowań dziecka, a w miarę możności o działanie wykonywanych przedmiotów, np.: wiatraczek winien się obracać, trzaskawka trzaskać, wózek jeździć i t. p. Wspomniane w programie owoce drzew mogą być używane wyłącznie jako materjał do wykonywania przedmiotów, a nie jako środek dekoracyjny.

6. Ze względów wychowawczych należy zawsze dążyć do wykończenia rozpoczętej pracy. Po wspólnem obejrzeniu konkretnych rezultatów wysiłku ucznia należy dany przedmiot zwrócić wykonawcy do jego bezpośredniego użytku. Nauczyciel podczas lekcji robót ręcznych nie może się ograniczać wyłącznie do obserwacji lub udzielania słownych wskazówek (zwracanie uwagi na prawidłową pozycję ciała przy pracy, odpowiednie trzymanie i używanie narzędzi, zachowanie pewnej czystości i t. p.), lecz, o ile możności, winien czynnie z dzieckiem współpracować.

7. Celowe i taktowne uwagi nauczyciela, stosowane przy zajęciach praktycznych z umiarem i subtelnem wnikaniem w niejednokrotnie bardzo ciężkie warunki domowego życia dziecka, winny pomagać dziecku do zdo-

bywania zręczności, wytrwałości i obowiązkowości w pełnieniu szeregu czynności, które mają na celu higjenę osobistą, oraz nabycie nawyków w zakresie kultury życia codziennego. Do osiągnięcia jednak powyższych wyników jest konieczne jak najczęstsze, o ile możności systematyczne, sprawdzanie czystości ciała dziecka, odzieży i przedmiotów, używanych przez nie przy pracy i zabawie.

8. Przy organizowaniu zarówno lekcyj robót ręcznych jak zajęć praktycznych nauczyciel winien pilnie przestrzegać, aby:

a) wyznaczone dzieciom do wykonania prace indywidualne i zespołowe nigdy nie przekraczały możliwości sił fizycznych dziecka;

b) przy ich wykonywaniu były zachowywane odpowiednie warunki higjeniczne.

Śpiew.

1 godz. tygodniowo (pożądane: 4 razy po 1/4 lekcji tygodniowo).

A. Zakres materjału.

Wybór pieśni powinien obejmować przynajmniej 20 pieśni o wartościowym tekście i melodji. Pieśni powinny być w treści swojej zespolone z życiem dziecka, oraz z przedmiotami nauczania szkolnego, a mianowicie:

1) z religją — pieśni o Dzieciątku Jezus (kolendy i pastorałki), oraz najpopularniejsze modlitwy śpiewane.

2) z językiem polskim — pieśni o rodzinie, szkole, ojczyźnie, pieśni o pracy, pieśni o zwierzętach, ptakach, polu i lesie.

3) z ćwiczeniami cielesnemi — śpiewy przy zabawach i korowodach, pieśni z inscenizacją, oraz pieśni marszowe i żołnierskie (temat: dziecko-żołnierz).

B. Wyniki.

Przyswojenie przez dzieci takiego zasobu pieśni, któryby się przyczynił do rozśpiewania, wyrażającego się w potrzebie śpiewu przy zbiorowych zajęciach, wycieczkach i t. p. Pieśni winny być wykonywane zgodnie, czysto, rytmicznie i poprawnie, pod względem głosu i wymowy.

C. Uwagi metodyczne.

Pierwsze lekcje śpiewu winny polegać na śpiewaniu tych pieśni, jakie dzieciom są znane. Najodpowiedniejszą z nich można zastosować jako wprowadzenie do jednogłosowego śpiewu zbiorowego. Do repertuaru należy wybierać pieśni, odpowiadające skali głosu dziecka (początkowo od „d“ do „h“ jednokreślnego, później od „c“ jednokreślnego, do „d“ dwukreślnego), oraz proste w melodji i rytmie. Czas, przeznaczony na śpiew (4 lekcje tygodniowo po 1/4 godziny szkolnej), należy zużytkować przedewszystkiem na techniczne opracowanie (głosowe, słowne, intonacyjne i rytmiczne) wyznaczonych pieśni.

Przy wykonywaniu pieśni należy dbać o wyrazistą wymowę i naturalny sposób wydobywania głosu, z wyłączeniem krzyku. Należy również przestrzegać prawidłowego stosowania oddechu w właściwych miejscach

tekstu i melodji. Celem wyrobienia słuchu dzieci, można stosować ćwiczenia słuchowe, polegające na rozpoznawaniu fragmentów opracowanych pieśni, nuconych lub granych przez nauczyciela. Przy tej sposobności winien nauczyciel pobudzać spostrzegawczość dzieci w stosunku do melodji wznoszącej się, lub opadającej, oraz powtarzających się dźwięków.

Celem wyrobienia poczucia rytmu można zastosować ćwiczenia rytmiczne, jak np. rozpoznawanie pieśni według jej rytmiki, zaznaczanie rytmu ruchami i marszem w zabawach i korowodach. Dążeniem nauczyciela winno być naturalne pobudzenie do śpiewu wszystkich dzieci w klasie.

Dzieci, słuchowo lub głosowo nierozwinięte, powinny być umiejętnie wciągane do śpiewu zbiorowego, co może znaleźć miejsce zwłaszcza przy zabawach ze śpiewem.

Ćwiczenia cielesne.

2 godz. tygodniowo (pożądane: 4 razy po pół godz. tygodniowo).

A. Zakres materjału nauczania.

W doborze ćwiczeń należy uwzględnić:

a) marsz i bieg w luźnej gromadce, bez potrącania się;

b) marsz i bieg z wymachami rąk;

c) formowanie kółek i rzędów, oraz dwurzędów;

d) ruchy i chwyty małych piłeczek;

e) gry, wyłącznie o biegu krótkotrwałym, bez wyraźnego współzawodnictwa z 1—2 regułami (np. berek, stary niedźwiedź, czarny lud i t. p.);

f) marsz i bieg na czworakach;

g) ruchy naśladowcze, jak: skoki wróbelków, skoki żabek i zajączków, ruchy zegara małego i wielkiego, krzaczków małych i wielkich drzew i t. p.;

h) takie ruchy tułowia, aby dziecko musiało dosięgnąć czołem wyprostowanych kolan, stojąc w rozkroku — umiało dosięgnąć kostki ręką w stronę skłonu bocznego, a siedząc skrzyżnie położyło piłeczkę w tył za sobą jedną ręką i dosięgło ją z drugiej strony ręką drugą (skręt tułowia);

i) siady skrzyżne i powstawania bez pomocy rąk;

j) stanie na jednej nodze z ruchami ramion;

k) skoki ponad linkę na wysokości kolan dziecka;

l) wożenie się wzajemnie na sankach i zabawy śnieżkami;

ł) jazda na łyżwach stołeczkiem na płozach.

B. Wyniki.

1. Wdrożenie do porządnego ustawiania się w kole i w rzędach na skutek polecenia nauczyciela, wyrobienie sprawności w biegach i grach bieżnych w 1—2 regułami, oraz zręczności w zabawach z piłeczkami.

2. Opanowanie marszu rytmicznego i utrzymanie naturalnej ruchomości wszystkich stawów, a więc i stawów kręgosłupa, aby osiągnąć dobrą postawę dziecka, oraz właściwe opanowanie nerwowe.

3. W zakresie wolnych ćwiczeń (sportowych) zahartowanie przez oswojenie się w okresie letnim z wodą (zabawy w wodzie) w okresie zimowym przez zabawy na śniegu (saneczki, narty) i lodzie (łyżwy).

C. Uwagi metodyczne.

W pierwszym roku nauczania nauczyciel musi pamiętać o tem, że dziecko nie jest zdolne do ćwiczeń w formie ścisłej, wszystkie ćwiczenia cielesne muszą się odbywać wyłącznie tylko w formie zabawowej. Ćwiczenia w tym wieku winny dostarczyć dziecku możności normowania wysiłku. Pamiętać też należy o tem, że w okresie po 6 roku życia zaczyna się twardnienie stawów, potęgowane często przez pracę fizyczną dziatwy (noszenie wody, drzewa, roboty siewne i t. p.), a więc luźne i swobodne ruchy muszą mieć jak najszersze zastosowanie. Nie należy dziecka zbytnio osłaniać przed wpływami atmosferycznemi, gdyż wszystkie ćwiczenia cielesne na otwartem powietrzu mają znacznie większą wartość, niż odbywane w zamkniętej sali. W związku z zabawową formą ćwiczeń nie należy posługiwać się rozkazami, lecz podsuwając dziecku odpowiednie dla niego ruchy udzielać właściwych pouczeń i wskazówek.

Ćwiczenia cielesne można łączyć z tematami prac szkolnych na innych przedmiotach, np. z językiem polskim, stosując ilustrację opowiadań a nawet poszczególnych wyrazów ruchami; z rachunkami, wprowadzając takie zabawy, jak np. wiewiórki w dziuplach, jastrząb i gołębie, kreślenie prostej i okręgu przez obwiedzenie kredą odpowiednio ustawionych dzieci, ze śpiewem przez wspólne ćwiczenia rytmiczne i t. p.

Uwaga

w sprawie planów godzin i programu nauki w oddziale I szkół niżej zorganizowanych.

Program nauki, sformułowany powyżej, winien być stosowany w szkołach niżej zorganizowanych podobnie jak i dotychczasowy program nauki w oddziale I siedmioklasowej szkoły powszechnej, a więc z temi samemi zastrzeżeniami i ograniczeniami. W szczególności: nie ulegają zmianie wskazówki, dotyczące nauki religji rzymsko-katolickiej w niższych oddziałach szkół trzy, dwu i jednoklasowych (str. 106 wyd. z r. 1931 Programu nauki w publicznych szkołach powszechnych); w zakresie rysunku, robót ręcznych i śpiewu mniejsza liczba godzin i mniej korzystna organizacja pracy w szkołach niżej zorganizowanych będą zmuszały nadal do odpowiednich redukcyj materjału (p. str. 128, 129 i 130 przytoczonego Programu). W szkołach sześcio, pięcio i czteroklasowych należy również przeznaczyć na poszczególne przedmioty te same liczby godzin, jakie się ustala powyżej przy programach poszczególnych przedmiotów dla szkoły siedmioklasowej, czyli stosować ten sam plan godzin. W szkołach trzy, dwu i jednoklasowych dotychczasowe plany godzin nie ulegają zmianie.

Organizacja pracy w oddziale 1. szkół 7, 6, 5 i 4 klasowych.

1. Dotychczasowa liczba 18 godzin szkolnych w tygodniu nie ulega zmianie.

Godziny szkolne i pauzy między niemi rozpoczynają się i kończą jednocześnie z godzinami lekcyj i pauzami w innych oddziałach. Ponadto jest rzeczą pożądaną, by nauczyciel w oddziale I. przeważnie dzielił godziny szkolne, stosując okresy pół godzinne. Dwie części tej samej godzi-

ny szkolnej mogą być zajęte przez różne przedmioty nauki lub też różne rodzaje ćwiczeń z zakresu tego samego przedmiotu, co dotyczy zwłaszcza języka polskiego. Nie należy jednak stosować podziału na półgodziny wówczas, gdy praca nie wymaga większego wysiłku a zainteresowanie dziecka jest tak żywe i wytrwałe, że właśnie podział byłby czemś narzuconem i sztucznem. W zastosowaniu do śpiewu zaleca się użycie jeszcze mniejszych okresów, a mianowicie czwartych części godziny szkolnej. Okres taki najdogodniej połączyć z lekcją języka polskiego, przyczem część tej lekcji, bezpośrednio poprzedzająca właściwy śpiew, może być użyta na uczenie się napamięć tekstu piosenki.

2. Rozgraniczenie „przedmiotów“ nauki szkolnej winno być dalekie od rygoryzmu i sztywności. Rozległa dziedzina, nosząca w tym oddziale nazwę „język polski“, obejmuje w szczególności pewne spostrzeżenia i wiadomości, przygotowujące do późniejszej nauki geografji i nauki o przyrodzie i należące do zakresu najpierwotniejszych zaczątków tych nauk. Rysunek przedewszystkiem, a dalej roboty ręczne i śpiew, poza godzinami, wskazanemi przy programach tych przedmiotów i przeznaczonemi na specjalne ćwiczenia z tych dziedzin, winny również być stosowane, zależnie od potrzeby i dla urozmaicenia pracy, na lekcjach, formalnie poświęconych innym przedmiotom. Należy położyć nacisk na właściwe organizowanie i wyzyskiwanie wycieczek, zwłaszcza w okresie wiosennym.

Oddziaływania wychowawcze winny przenikać całą pracę szkolną, odpowiadać ogólnym zamierzeniom i występować niezwłocznie przy doraźnych potrzebach. Na pewną dziedzinę tych oddziaływań przeznaczono osobno czas w liczbie godzin, poświęconych na t. zw. zajęcia praktyczne.

3. Na dzień szkolny przypada po 3 godziny lekcyjne. Nauczyciel rozdziela ten czas formalnie między poszczególne „przedmioty“ nauki szkolnej z zachowaniem zasad następujących:

a) praca umysłowa, ćwiczenia ruchowe i zajęcia techniczne winny być w każdym dniu ilościowo ustosunkowane i następować po sobie odpowiednio do ruchliwości, niezdolności do dłuższego wysiłku umysłowego i wogóle psychiki dziecka w tym wieku;

b) różne zajęcia w danym dniu winny być powiązane wspólnością tematów, zmierzać do skupiania się dokoła pewnego ośrodka lub ośrodków zainteresowań, wspierać się wzajemnie, tworzyć całość jak najbardziej jednolitą i ciągłą, organiczną i naturalną, bez męczących przeskoków, ale i bez przesady i sztuczności w powiązaniach;

c) nie istnieje dla tego oddziału stały, sztywny rozkład tygodniowy, określający ściśle lekcje w każdym dniu — wyjątkiem mogą być jedynie lekcje, udzielane nie przez naogół jedynego nauczyciela w tej klasie, a więc w praktyce przedewszystkiem lekcje religji. Poza takiemi wyjątkami nauczyciel układa sobie dowolnie plan pracy na każdy dzień i różnie w różnych tygodniach, z zachowaniem zasad a) i b) i z tem ograniczeniem, że ogólna suma godzin, przeznaczonych na każdy przedmiot w każdym tygodniu, winna być równa liczbie, wskazanej przy programie tego przedmiotu. W początkach roku szkolnego przewiduje się jeszcze większą swobodę.

4. Przy układaniu planu pracy na czas całego roku szkolnego należy zdawać sobie dokładnie sprawę z swoistych cech życia w danem środowisku. Poznanie warunków, w jakich żyją dzieci, jest konieczne do ustalenia biegu kształcenia i wychowania w szkole.

Sprawą bardzo istotną jest wyodrębnienie i należyte ukształtowanie okresu „przygotowawczego". Okres ten, zależnie od warunków, może objąć 6 pierwszych tygodni lub więcej. Główne zadania nauczycielskie w tym czasie są następujące:

a) zorjentowanie się w warunkach pozaszkolnego życia każdego dziecka zapomocą rozmowy z niem i zetknięcia się z rodzicami lub opiekunami, a nawet — w granicach możliwości — ze środowiskiem domowem;

b) zaznajomienie dzieci — tem niezbędniejsze, usilniejsze i bardziej wyczerpujące, im niższy jest poziom środowiska społecznego — z elementarnemi wymaganiami kulturalnemi w zakresie osobistej czystości, zachowania się, ładu w rzeczach i książkach i t. d.;

c) uzyskanie niezbędnego stopnia przystosowania się dzieci do zbiorowego życia i pracy w szkole;

d) zapoznanie się na lekcjach i podczas zabaw szkolnych z indywidualnym poziomem rozwoju umysłowego i moralnego poszczególnych dzieci, z zakresem ich wiadomości o rzeczach i ludziach z otoczenia;

e) pierwsze ćwiczenia słuchowe, wzrokowe i ruchowe, przygotowujące do nauki czytania i pisania, zapoczątkowanie ćwiczeń słownikowych wstępne ćwiczenia z zakresu orjentacji przestrzennej i nauki rachunków;

f) zachęcenie i danie sposobności do wyrażania się przy pomocy rysunku, śpiewu i robót ręcznych.

Okres przygotowawczy posiada w większym jeszcze stopniu niż reszta roku charakter wychowawczy. W związku z tem liczba godzin w tygodniu, poświęconych formalnie i wyraźnie na określone przedmioty, może być zmniejszona na korzyść zabiegów wychowawczych; w pierwszym tygodniu może wogóle nie być żadnego podziału.

2) ODDZIAŁ V. SIEDMIOKLASOWYCH I SZEŚCIOKLASOWYCH PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH.

W związku ze zmianami, dokonanemi w planach godzin według okólnika Nr. 84 z dnia 20 maja 1932 r. (I. Pr. 2295/32) naukę w oddziale V. siedmioklasowych i sześcioklasowych publicznych szkół powszechnych z polskim językiem nauczania należy dostosować do wskazań, podanych poniżej. Wprowadzone obecnie zmiany dotyczą programu, ogłoszonego w wydaniu z r. 1931, który poza tem obowiązuje w tym oddziale w dalszym ciągu [1]).

Religja (2 godziny tygodniowo) — bez zmian.

Język polski (5 godzin tygodniowo).

Należy: a) Położyć nacisk na gruntowne opanowanie podstawowych wiadomości z gramatyki.

b) Rozszerzyć ćwiczenia słownikowe i ćwiczenia w mówieniu.

c) Zwiększyć pracę nad opanowaniem i utrwalaniem ortografji.

Uwagi. a) Kurs gramatyki w oddziale V. jest obszerny i nie wymaga żadnych uzupełnień nawet przy powiększonej liczbie godzin; należy jednak dołożyć starań, aby uczniowie opanowali gruntownie rzeczy podstawowe i umieli swe wiadomości należycie stosować.

---

[1]) Program nauki w publicznych szkołach powszechnych. Lwów — 1931.

b) Ćwiczenia słownikowe i w mówieniu muszą być związane z innemi działami nauczania języka polskiego i uwzględniać materjał, zaczerpnięty z życia ucznia. Wyzyskać należy czytanki, tematy z zakresu innych przedmiotów nauczania, wycieczki, zwiedzanie wystaw, oglądanie przedmiotów żywych i martwych, oglądanie obrazów i t. p.

c) W zakresie ćwiczeń ortograficznych należy sprawdzać, czy uczniowie opanowali dostatecznie zasady pisowni, wskazane w programie oddziałów poprzednich, wyrównać braki, osiągnąć jak największą sprawność w zakresie, przewidzianym przez program dla oddziału V.

Język obcy nowożytny

przestaje być przedmiotem nauczania.

Historja (2 godziny tygodniowo) — bez zmian.

Geografja (3 godziny tygodniowo).

Należy poświęcić więcej czasu na charakterystykę typowych krajobrazów z możliwie obszernem uwzględnieniem warunków życia człowieka, na wycieczki i na czytanie barwnych opisów geograficznych. Ograniczyć należy natomiast rozważania, dotyczące ruchów ziemi, stref klimatycznych i atmosfery, w szczególności można pominąć tematy „Różnica czasu" (str. 49 Programu w. 19 od g.). „Wysokość atmosfery. Gęstość atmosfery" (str. 49 Programu w. 14 od d.).

Nauka o przyrodzie (4 godziny tygodniowo).

Wprowadza się program następujący:

J e s i e ń. 1. Zboże, ich łodygi, kłosy i ziarna, plewy, czyszczenie zboża.

2. Dojrzewanie owoców. Owoce mięsiste: jabłko, gruszka, ich odmiany hodowlane. Śliwka. Gąsienice zwojkówek w czerwionych owocach. Znaczenie miąższu owocowego dla rośliny, rozsiewanie. Przechowywanie owoców przez człowieka, przetwórstwo. Dynia, ogórek, pomidor.

3. Owoce mięsiste naszych drzew i krzewów leśnych, np. tarniny, trzmeliny, kaliny, jarzębiny, bzu lekarskiego, dzikiej róży, w zależności od miejscowych warunków. Rozsiewanie tych owoców przez ptaki.

4. Owoce suche naszych drzew: klonu, jesionu, grabu, lipy. Inne owoce suche (strąk fasoli, makówka, orzech). Ich rozsiewanie.

5. Paproć samcza lub pionnik, jako przykład roślin, rozmnażających się zapomocą zarodników (bez omawiania przemiany pokoleń).

6. Grzyby (np. borowik lub pieczarka).

7. Ptaki wędrowne (wilga, przepiórka, kaczki, gęsi, gil, jemiołuszka). Odlot ptaków.

8. Nasze pospolite drzewa liściaste leśne i parkowe np. wierzba, topola, brzoza, olcha, buk, grab, wiąz, lipa, leszczyna, dąb, klon, kasztanowiec, jesion, akacja). Odróżnianie drzew po kształcie i ułożeniu liści.

9. Drzewa iglaste, np. sosna, jodła, świerk, modrzew, jałowiec, cis; kształt, ułożenie i trwałość szpilek; odróżnianie ulistnionych gałązek, umieszczenie pączków bocznych, rozgałęzienie, szyszki.

10. Przygotowanie się roślin do zimy; zmiana barwy i opadanie liści.

Z i m a: 11. Ptaki osiadłe (wrona, wróbel, szczygieł, sikory, dzięcioł. kuropatwa, jastrząb, sowa). Pożywienie ptaków zimą. Głód ptaków, podawanie im żywności.

12. Ssaki leśne, np. łoś, żubr, (ich porównanie ze ssakami domowemi), wilk, lis, niedźwiedź. Zając, wiewiórka, jeż, nietoperz. Poszukiwanie kryjówek, tuczenie się i zmiana sierści. Sen zimowy ssaków, płazów, gadów, owadów i pająków.

13. Wiadomości o zwierzętach egzotycznych najbardziej charakterystycznych dla typowych krajobrazów biogeograficznych, według planu następującego: pustynia — wielbłąd, struś, lew; lasy pierwotne podzwrotnikowe — orangutang, tygrys, słoń, papugi, węże jadowite i dusiciele; Bałtyk — flondra, mewa, chełbja modra (meduza); morza ciepłe — rekin. mątwy. kraby, korale: tundra — renifer; morza polarne — biały niedźwiedź, foka; wieloryby, pingwiny.

U w a g a: Należy uwzględnić ugrupowanie niektórych poznanych zwierząt w rodziny, rodzin w rzędy.

W i o s n a. 14. Kwiaty drzew kotkowych (wierzba, topola, leszczyna, brzoza, olcha, grab). Drzewa jednopienne i dwupienne.

15. Rośliny wiatropylne i owadopylne. Różnica w okazałości kwiatów. Zależność roślin od zwierząt.

16. Kiełkujące żyto; różnica w kiełkowaniu żyta i fasoli. Rośliny jedno i dwuliścienne.

17. Kanianka, zaraza kartoflana, jemioła; pasorzyty i półpasorzyty.

18. Rosiczka, jako przykład rośliny mięsożernej.

19. Założenie akwarjum i hodowle zwierząt i roślin wodnych.

20. Obserwacje rozwoju kijanki ze skrzeku, przyniesionego z sadzawki. Stałe prowadzenie dziennika obserwacji.

21. Owady wodne (pływak lub kałużnica) i ich larwy. Ważka i jej larwa. Komar i jego rozwój. Roznoszenie chorób przez komary.

22. Rak.

23. Ślimaki wodne i lądowe (nieruch, zatoczek, winniczek, pomrów).

24. Szczeżuja lub skójka.

25. Rośliny wodne: w akwarjach — elodea (moczarka), wywłócznik lub rogatek, rzęsa; na stawach — grzybienie; na brzegach — kosaćce, tatarak. sitowie, trzcina.

26. Uzupełnianie i odnawianie zbiorów szkolnych.

U w a g a. Obserwacje zwierząt wodnych powinny się zacząć bardzo wczesną wiosną i iść równolegle do opracowywania punktów 14—18.

Rachunki z geometrją (4 godziny tygodniowo) — bez zmian.

Rysunek (2 godziny tygodniowo) bez zmian.

Roboty ręczne.

W szkołach siedmioklasowych (3 godz. tyg.): W zakresie pracy chłopców należy pogłębić naukę, przewidzianą w programie, i wykonać większą ilość przedmiotów, odpowiadających potrzebom szkoły. W zastosowaniu

do dziewcząt należy rozszerzyć roboty kobiece lub przeznaczyć jedną godzinę na roboty, przewidziane dla chłopców, lecz w zmniejszonym zakresie.
W szkołach sześcioklasowych (4 godz. tyg.) — bez zmian.

Śpiew (2 godziny tygodniowo) — bez zmian.

Ćwiczenia cielesne (w szkołach 7-mio klasowych 3 godziny tygodniowo, w szkołach 6-cio klasowych 4/2 godzin tygodniowo) — bez zmian.

3) A. ODDZIAŁ VI. SIEDMIOKLASOWYCH PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH.

W związku ze zmianami, dokonanemi w planie godzin według okólnika Nr. 84 z dnia 20-go maja 1932 r. (I. Pr-2295/32, naukę w oddziale VI. siedmioklasowych publicznych szkół powszechnych z polskim językiem nauczania należy dostosować do wskazań, podanych poniżej. Wprowadzone obecnie zmiany dotyczą programu ogłoszonego w wydaniu z r. 1931 który poza tem obowiązuje w tym oddziale w dalszym ciągu [1]).

Religja (2 godziny tygodniowo) — bez zmian.

Język polski (5 lub 4 godziny tygodniowo).

Przy 5 godzinach należy położyć nacisk na kurs gramatyki, przewidziany dla oddziału VI, i na utrwalenie wiadomości gramatycznych z lat poprzednich, rozszerzyć ćwiczenia słownikowe i ćwiczenia w mówieniu wznowić ćwiczenia ortograficzne.

U w a g a. W 6 oddziałach szkoły powszechnej młodzież winna posiąść rzetelną znajomość i zrozumienie podstaw gramatyki języka polskiego, osiągnąć zupełne opanowanie praktyczne ortografji, zdobyć umiejętność poprawnego i jasnego oraz możliwie swobodnego i biegłego wypowiadania się. Przy przyjmowaniu do gimnazjum będą stawiane w tym zakresie ścisłe wymagania.

Język nowożytny obcy (2 godziny tygodniowo).

Program języka obcego nowożytnego, mimo uszczuplenia nauki tego przedmiotu o 1 godzinę tygodniowo, zasadniczo nie ulega zmianie, z wyjątkiem ew. materjału gramatycznego w zakresie języka niemieckiego. Nauczyciel winien ograniczyć w stopniu koniecznym liczbę czytanych ustępów oraz ćwiczeń ustnych i piśmiennych, dokonywując odpowiednich opuszczeń i uproszczeń w stosowanym podręczniku. W zakresie gramatyki języka niemieckiego można wprowadzić ułatwienia, polegające na pominięciu w tym roku niektórych szczegółów i przeniesieniu ich do oddziału VII.

Historja (2 godziny tygodniowo) — bez zmian.

Geografja (2 lub 3 godziny tygodniowo) — bez zmian (również przy 3 godzinach należy wykonywać ten sam program).

---

[1]) Program nauki w publicznych szkołach powszechnych. Lwów — 1931.

Nauka o przyrodzie (2 godziny tygodniowo) — bez zmian.

Rachunki z geometrją (4 godziny tygodniowo) — bez zmian.

Uwaga. Należy położyć nacisk na szybkość i sprawność w wykonywaniu obliczeń na liczbach całkowitych i ułamkowych, jako na jeden z najistotniejszych wyników nauki w sześciu oddziałach szkoły powszechnej.

Rysunek (2 godziny tygodniowo) — bez zmian.

Roboty ręczne (4 godziny tygodniowo) — bez zmian.

Śpiew (2 godziny tygodniowo).

Należy uwzględnić również pieśni jednogłosowe.

Ćwiczenia cielesne (3 godziny tygodniowo) — bez zmian.

B. ODDZIAŁ VI. SZEŚCIOKLASOWYCH PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH.

Bez zmian.

4) ODDZIAŁY V. i VI. PIĘCIO, CZTERO i TRZYKLASOWYCH PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH.

W zakresie geografji w oddziale V. należy ograniczyć te same tematy, co w szkole siedmioklasowej i sześcioklasowej. W zakresie nauki o przyrodzie należy zastosować w tym oddziale program, ustalony w dziale II. części pierwszej niniejszej instrukcji dla oddziału V. szkół siedmioklasowych i sześcioklasowych, ale z pominięciem pp. 5, 16, 18, 22, 24 oraz tematu „Ważka i jej larwa“ z p. 21.

Uwaga ogólna. Wymagania, dotyczące wyników nauczania języka polskiego i rachunków z geometrją w 6 oddziałach i określone powyżej w dziale III. A. części pierwszej, stosują się również do szkół sześcio, pięcio, cztero i trzyklasowych.

Część II. Gimnazja państwowe.

W związku ze zmianami, dokonanemi w planach godzin (według okólnika Nr. 84 z dnia 20 maja 1932 r. (I. Pr-2295/32), należy w roku szkolnym 1932/33 dostosować naukę w gimnazjach z polskim językiem nauczania do wskazań, podanych poniżej. Wprowadzane obecnie zmiany dotyczą programu, ogłoszonego w wydaniu z r. 1931, który poza tem obowiązuje w kl. II. w dalszym ciągu.[1]).

---

[1]) Program gimnazjum państwowego. Gimnazjum niższe. Lwów 1931.

1) KLASA II. „GIMNAZJUM NIŻSZEGO".

Religja. (2 godziny tyg).

Program nauki religji rzymsko-katolickiej będzie ogłoszony przed 1 września 1932 r., po osiągnięciu porozumienia z Episkopatem [1]).

Język polski (5 godzin tyg.).

W nauce języka polskiego należy położyć nacisk na gruntowne opanowanie podstaw gramatyki, na przyswojenie w zupełności zasad ortografji oraz na osiągnięcie sprawności w mówieniu.

W zakresie gramatyki należy wyczerpać następujący materjał. Cząstki znaczeniowe wyrazów: cząstki słowotwórcze (rdzeń, przedrostek, przyrostek) i cząstki fleksyjne (temat, końcówka). Przegląd form fleksyjnych deklinacji rzeczowników, przymiotników, zaimków i liczebników z uwzględnieniem tylko tych końcówek, które są ważne ze względu na różnice znaczeniowe lub poprawność języka.

Znaczenie form czasownika: słowo właściwe, imiesłów, bezokolicznik.

Znaczenie form słowa właściwego (strona, tryb, osoba, postać i czas).

Obraz ogólny konjugacji polskiej.

Składnia zdania pojedyńczego. Sposoby oznaczenia podmiotu, orzeczenia, przedmiotu, przydawki i okoliczników. Stosunek podrzędności i współrzędności (w obrębie zdania pojedyńczego). Składnia zgody, rządu i przynależności.

Składnia zdania złożonego. Uświadomienie zależności zdań. Zdania główne i poboczne. Zdania poboczne, jako rozwinięcie części zdania głównego lub pobocznego. Różne rodzaje zdań pobocznych. Stosunek podrzędności i współrzędności w obrębie zdania złożonego.

Język nowożytny obcy. (2 godziny tyg.).

Program języka obcego nowożytnego, mimo uszczuplenia nauki tego przedmiotu o 1 godzinę tygodniowo, zasadniczo nie ulega zmianie. Nauczyciel winien ograniczyć w stopniu koniecznym liczbę czytanych ustępów oraz ćwiczeń ustnych i piśmiennych, dokonywując odpowiednich opuszczeń i uproszczeń w stosowanym podręczniku.

Historja. (2 godziny tyg.) — bez zmian.

Geografja. (3 godziny tyg.).

Należy zastosować program następujący:

Ziemia jako całość. Globus. Siatka geograficzna. Kulistość ziemi. Oznaczenie położenia punktu na płaszczyźnie i na kuli. Bieguny, południki, równik i równoleżniki. Długość i szerokość geograficzna. Globus i siatka geograficzna. Ćwiczenia w kreśleniu siatki geograficznej.

Poziomice (warstwice, izohipsy). Ćwiczenia w odczytywaniu i kreśleniu poziomic (np. rysowanie map zatapiań).

---

[1]) Patrz str. 478.

Ruchy ziemi. Obserwacje pozornego ruchu słońca. Ruch wirowy ziemi. Noc i dzień. Ruch postępowy ziemi. Pory roku. Ćwiczenia z zenitarjum i t. p. Układ słoneczny.

Wiadomości elementarne o atmosferze i klimacie. Obserwacje meteorologiczne, prowadzone przy pomocy barometru, termometru; wysnuwanie z nich elementarnych wiadomości o atmosferze i klimacie.

W dalszym ciągu geografja okolicy, oparta na wycieczkach, podczas których należy zaznajamiać uczniów z elementami geograficznemi, ćwiczenia w mierzeniu odległości, wysokości i t. p., kreśleniu planów, odczytywaniu mapy szczegółowej i t. p.

Elementarne zapoznanie się z geografją wszystkich części kuli ziemskiej, łącznie z wiadomościami z dziejów odkryć (zwłaszcza o udziale Polaków w wyprawach geograficznych).

Uwagi. a) Materjał należy rozłożyć w ten sposób, aby na opracowanie elementów fizjograficznych przypadły 4 miesiące, na „Elementarne zapoznanie się z geografją wszystkich części kuli ziemskiej“ — 6 miesięcy (z czego około 3 należy przeznaczyć na opracowanie Europy).

b) Nauczyciel powinien pomijać mniej istotne szczegóły, aby mieć czas na pogłębienie rzeczy najważniejszych, oraz organizować tak naukę, aby młodzież zdobywała możliwie najwięcej pojęć, wiadomości i metod pracy na wycieczkach i na tle własnych pomiarów i obserwacyj.

c) W zakresie geografji krajów pozaeuropejskich należy poprzestać tylko na charakterystyce całych części świata i osobnem rozważaniu — bez dążenia do jakiegokolwiek wyczerpania tematu — jedynie krain najwybitniejszych pod względem przyrodniczym lub kulturalnym, z uwzględnieniem charakterystyki krajobrazów biogeograficznych (ilustracje, przeźrocza, barwne opisy).

Z Europy należy omówić przedewszystkiem państwa sąsiadujące z Polską, następnie Francję i Anglję, jako potęgi kolonjalne, Włochy zaś i Grecję ze względu na naukę historji (w klasie następnej t. j. w I. kl. nowego gimnazjum). Inne państwa mniej szczegółowo, ze zwróceniem uwagi tylko na rzeczy najcharakterystyczniejsze bądź pod względem przyrodniczym (lodowce — Szwajcarja, fiordy — Norwegja i t. p.), bądź pod względem kulturalnym. Co do oceanów, omówić należy na podstawie map i obrazów — położenie, rozległość, prądy, świat roślinny i zwierzęcy, znaczenie gospodarcze. Cały zarys globu ziemskiego w tej klasie, ze względu na wymiar czasu powinien być bardzo treściwy; materjał faktyczny ograniczyć wypadnie do rzeczy najistotniejszych, najcharakterystyczniejszych, wystrzegając się obciążania pamięci, wiązać go natomiast należy w przejrzyste sploty współzależności — rozwijać „zmysł“ geograficzny.

Nauka o przyrodzie. (4 godziny tyg.).

Należy wprowadzić do klasy drugiej, poza nauką o przyrodzie żywej, propedeutyczny kurs fizyki i chemji. Nauka o przyrodzie powinna być związana z odpowiedniemi porami roku, obejmując we wrześniu, październiku,

kwietniu, maju i czerwcu materjał z zakresu przyrody żywej, a w listopadzie, grudniu, styczniu. lutym i marcu propedeutykę fizyki i chemji.

Nauczanie przyrody żywej i propedutyki fizyki i chemji należy powierzyć w klasie drugiej zasadniczo jednemu nauczycielowi.

Ponieważ jednak w niektórych szkołach łączenie nauki o przyrodzie żywej i propedeutyki fizyki i chemji w ręku jednego nauczyciela może natrafić na trudności, można również powierzyć nauczanie tych działów dwu nauczycielom. Wówczas należy przeznaczyć po 2 godziny tygodniowo w ciągu całego roku szkolnego a) na naukę o przyrodzie żywej, b) na naukę fizyki i chemji.

Takiego rozwiązania nie należy jednak uważać za regułę, lecz za wyjątek, z którego można korzystać tylko wtedy, gdy powierzenie nauki obu przedmiotó jednemu nauczycielowi natrafi na niepokonane trudności. Materjał naukowy z zakresu propedeutyki fizyki i chemji winien objąć następujące działy:

Pojęcie ciężaru, zaznajomienie się z techniką ważenia. Woda: najważniejsze własności fizyczne wody; ciśnienie. Pływanie: zasada Archimedesa; ciężar właściwy ciał stałych i płynnych. Powietrze: najważniejsze w.asności fizyczne powietrza. Ciśnienie; doświadczenia Torricellego; barometr.

Tlen, tylko jako główny składnik powietrza; azot; wodór, tylko jako jeden ze składników wody, węgiel, dwutlenek węgla i gaz świetlny.

Ciepło: zjawiska cieplne. Rozszerzalność ciał; temperatura i termometr. Ilość ciepla, pojęcie kalorji. Topnienie. Parowanie i wrzenie.

Elektryczność i magnetyzm: elektryczność statyczna — dodatnia i ujemna. Elektroskop. Błyskawica, piorun. Wzmianka historyczna o Franklinie. Magnes naturalny i sztuczny. Kompas. Ogniwo elektryczne. Galwanoskop. Oświetlenie elektryczne.

Rachunki z geometrją. (4 godziny tyg.).

Program arytmetyki nie ulegnie żadnym zmianom.

W zakresie propedeutyki geometrji należy w obowiązującym programie (na str. 71) w zdaniu „Powierzchnia całkowita graniastosłupów prostych, walca“ wstawić po słowie „całkowita“ słowa „i objętość“.

Rysunek. (2 godziny tyg.) — bez zmian.

Roboty ręczne. (2 godziny tyg.).

Program nauki dla chłopców, mimo zmniejszonego do połowy wymiaru godzin, nie ulegnie żadnym zmianom. Należy jedynie ograniczyć ilość przedmiotów, nadających się do wykonania, ewentualnie wykonywać przedmioty proste w konstrukcji.

W zastosowaniu do dziewcząt należy zużytkować wyznaczoną ilość godzin wyłącznie na szycie, krój, roboty szydełkowe i na drutach według dotychczas obowiązującego programu.

Śpiew (1 godzina tygodniowo).

Należy stosować program następujący:

Śpiewanie swojskich piosenek ludowych i artystycznych jedno i dwu względnie trzygłosowych oraz kanonów dwu i trzygłosowych przeważnie z nut, w starannej interpretacji.

Udział wybranych uczniów w chórze międzyklasowym.

W związku z uprawnieniem pieśni i dla jej poprawnego wykonania: Ćwiczenia w prawidłowem wydobywaniu głosu opartego na oddechu, w dobrem wymawianiu, w taktowaniu przy śpiewie. Solfeż na materjale pieśniowym.

Wiadomości teoretyczne. Szesnastki. Grupa ósemki z kropką i szesnastką. Pojęcie o synkopie. Znaki chromatyczne. Częściej spotykane tempa (adagio, andante, moderato, allegro, allegretto) i znaki dynamiczne (p. pp. f, mf, ff).

Ćwiczenia cielesne. (3 godziny tyg.) — bez zmian.

2) KLASA II. GIMNAZJUM KLASYCZNEGO DAWNEGO TYPU.

Plan godzin został ogłoszony w dziale II. A. okólnika Nr. 84 z dnia 20-go maja 1932 r.

Program nauki religji rzymsko - katolickiej będzie ogłoszony przed dniem 1-go września b. r. jak zaznaczono w dziale I. części drugiej niniejszej instrukcji.

W zakresie języka polskiego, mimo pozostawienia liczby godzin bez zmiany, należy osiągnąć zasadniczo takie wyniki, jakie zostały wskazane w odpowiednim ustępie działu I części drugiej niniejszej instrukcji dla gimnazjum niższego bez języka łacińskiego, z dostosowaniem się w miarę możności do podanego tak rozkładu materjału gramatycznego. W tym celu należy poświęcić większą ilość czasu na naukę o języku, ograniczyć natomiast odpowiednio dział lektury.

Wobec redukcji liczby godzin, przeznaczonych na naukę języka łacińskiego, należy w tym roku przejść tylko połowę kursu, przewidzianego dotychczas dla klasy II.

Program nauki języka obcego nowożytnego, stosowany dotychczas, nie ulega zmianie.

W zakresie geografji i nauki o przyrodzie należy doprowadzić młodzież do osiągnięcia poziomu wiadomości, określonego w odpowiednich ustępach działu I części drugiej niniejszej instrukcji dla gimnazjum niższego bez języka łacińskiego.

Program nauki śpiewu należy dostosować do wskazań. danych powyżej dla gimnazjum niższego bez języka łacińskiego.

Programy innych przedmiotów pozostają bez zmian.

3.

Program nauki religji rzym. - kat. dla kl. II. gimn. niższego.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 124 z dnia 18 sierpnia 1932 r. (I. Pr. 3406/32) w sprawie programu przejściowego nauki religji rzymsko-katolickiej dla klasy II gimnazjów państwowych na rok szkolny 1932/33.

Nr. II. 8618/32. Zgodnie z zapowiedzią podaną w instrukcji załączonej do okólnika Nr. 119 z dnia 7-go lipca 1932 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P.

Nr. 5 z 30 lipca 1932 r., poz. 57 ogłaszam program przejściowy nauki religji rzymsko - katolickiej dla klasy II. „gimnazjum niższego“ na rok szkolny 1932/33.

W. z. Ministra (—) *Kazimierz Pieracki.* Podsekretarz Stanu.

Program.

W nauce religji rzymsko - katolickiej należy materjał naukowy objęty dotychczasowym programem dla klasy II. uzupełnić omówieniem zasadniczych wiadomości z Nowego Testamentu aż do Wniebowstąpienia Chrystusa Pana.

Materjałem więc podstawowym będzie życie i nauka Pana Jezusa według 4-ch ewangelij.

Poznanie, ukochanie i uwielbianie Jezusa Chrystusa z uwzględnieniem następujących prawd: Chrystus jest Synem Bożym, Bogiem i Człowiekiem, Zbawicielem Świata, Pośrednikiem między Bogiem a ludźmi, Najwyższym Kapłanem, Głową niewidzialną założonego przez siebie Kościoła, w którym żyje do końca świata — winno dać dzieciom, odpowiednio do ich poziomu, dostateczny nastrój duchowy i rozbudzić w nich pragnienie naśladowania Chrystusa przez: a) czynną miłość Boga i bliźniego, b) zdecydowaną walkę ze złemi skłonnościami i ich opanowanie.

Poniżej podaje się rozwinięcie powyższego materjału.

1. Nawiązanie do St. Testamentu. Stworzenie świata i ludzi. O grzechu pierworodnym. 2. Obietnica odkupienia. 3. Oznajmienie narodzin św. Jana. 4. Zwiastowanie N. Marji Pannie. 5. Nawiedzenie św. Elżbiety. Narodzenie św. Jana. 6. Narodzenie Pana Jezusa. 7. Ofiarowanie Pana Jezusa w świątyni. 8. Pokłon Trzech Króli ze Wschodu. 9. Życie ukryte Pana Jezusa w Nazarecie. 10. Dwunastoletni Pan Jezus w świątyni jerozolimskiej. 11. Działalność św. Jana. 12. 40 dni postu i kuszenia Pana Jezusa. 13. Powołanie pierwszych Apostołów i pierwszy cud Pana Jezusa w Kanie. 14. Pan Jezus wypędza kupczących ze świątyni. 15. Rozmowa z Nikodemem. 16. Rozmowa z Samarytanką. 17. Cudowny połów ryb. Powołanie Apostołów. 18. Uzdrowienie trędowatego w Kafarnaum i chorego od 38 lat w Jerozolimie. 19. Kazanie na górze. Błogosławieństwa. 20. Kazanie na górze. Stosunek do Boga. 21. Kazanie na górze. Stosunek do bliźnich i do siebie. 22. Pan Jezus uczy modlić się. 23. Przypowieści Pana Jezusa o Królestwie Bożem, o siewcy, o pszenicy i kąkolu, o gorczycznem ziarnie. 24. Poselstwo i śmierć św. Jana. 25. Uzdrowienie sługi setnika. 26. Wskrzeszenie młodzieńca z Naim i córki Jaira. 27. Uciszenie burzy na morzu. 28. Rozesłanie Apostołów a następnie uczniów. 29. Cudowne rozmnożenie chleba i zapowiedź ustanowienia Najświętszego Sakramentu. 30. Szymon Piotr opoką Kościoła. Zapowiedź męki i zmartwychwstania. 31. Przemienienie Pańskie. 32. Pan Jezus i dzieci. 33. Przypowieść o zbłąkanej owcy. Pan Jezus dobry pasterz. 34. Przypowieść o synu marnotrawnym. 35. Przypowieść o Łazarzu i bogaczu i miłosiernym Samarytaninie. 36. Pan Jezus uczy o swojem Bóstwie. 37. Uzdrowienie ślepego od urodzenia. 38. Wskrzeszenie Łazarza. 39. Zapowiedź męki. 40. Wjazd triumfalny Pana Jezusa do

Jerozolimy. 41. Moneta czynszowa i podatek. 42. Przypowieść o talentach powierzonych. 43. Koniec świata i Sąd Ostateczny. 44. Ostatnia wieczerza. 45. Nauka pożegnalna Pana Jezusa. 46. Modlitwa w Ogrojcu. 47. Pan Jezus przed sądem. 48. Ukrzyżowanie Pana Jezusa. 49. Zmartwychwstanie i ukazanie się Pana Jezusa niewiastom. 50. Ukazywanie się Pana Jezusa Apostołom w Jerozolimie. 51. Ukazywanie się Pana Jezusa w Galilei. 52. Wniebowstąpienie Pana Jezusa. 53. Wybór Macieja na Apostoła. Zesłanie Ducha Świętego.

4.

Przepisy rachunkowo-kasowe dla dyrekcyj gimnazjów państwowych, państwowych zakładów kształcenia nauczycieli oraz państwowych szkół zawodowych i specjalnych.

Z dniem 1 września 1932 roku wprowadzam w życie załączone przepisy rachunkowo-kasowe dla dyrekcyj gimnazjów państwowych, państwowych zakładów kształcenia nauczycieli oraz państwowych szkół zawodowych i specjalnych.

Podsekretarz Stanu: (—) *K. Pieracki.*

Przepisy rachunkowo-kasowe

dla dyrekcyj gimnazjów państwowych, państwowych zakładów kształcenia nauczycieli oraz państwowych szkół zawodowych i specjalnych, wydane przez Ministerstwo W. R. i O. P. w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu i Najwyższą Izbą Kontroli.

§ 1. Dyrekcje gimnazjów państwowych, państwowych zakładów kształcenia nauczycieli oraz państwowych szkół zawodowych i specjalnych pobierają wszelkie opłaty, przewidziane rozporządzeniami, z wyjątkiem wymienionych w § 2, jedynie za pośrednictwem Pocztowej Kasy Oszczędności.

Osiągnięte wpływy stanowią w części, określonej przez Ministerstwo W. R. i O. P., fundusz specjalny Ministerstwa W. R. i O. P. „Taksa administracyjna", a w pozostałej części przeznaczone są na potrzeby rzeczowo-administracyjne szkoły.

Obrót Pocztowej Kasy Oszczędności normują wydane przez dyrekcję P. K. O. osobne przepisy, które dyrekcje otrzymują po zgłoszeniu przystąpienia do obrotu czekowego.

§ 2. Opłaty za wydanie duplikatów świadectw (dyplomów) uiszczają zainteresowane strony znaczkami stemplowemi, które dyrekcje naklejają na duplikacie i kasują.

§ 3. Dyrekcje prowadzą następujące księgi: 1) dziennik kasowy, 2) kontrolę opłat uczniów, 3) księgi inwentarza, 4) księgę materjałową.

Księgi inwentarza powinny być ponumerowane, przesznurowane, opatrzone pieczęcią i poświadczone przez kuratorjum okręgu szkolnego, a dziennik kasowy ponumerowany i poświadczony. Księgi kontroli opłat uczniów oraz materjałowe poświadczeń nie wymagają.

§ 4. W dzienniku kasowym (wzór Nr. 1) zapisy rozpoczyna się saldem z ubiegłego roku szkolnego.

Stronę przychodu wypełnia się na podstawie sprawdzonych wyciągów kontowych P. K. O., popartych dowodami wpłaty.

Przed zapisaniem wpłat do dziennika kasowego dyrekcje sprawdzają: 1) czy wyciąg oznaczony jest właściwym numerem porządkowym P. K. O.; 2) czy nie brakuje jakiego wyciągu; 3) czy nadesłane dowody wpłaty oznaczone są właściwym numerem konta dyrekcji w P. K. O.; 4) czy otrzymany wyciąg zgodny jest z dowodami wpłaty oraz innemi dokumentami; 5) czy wyciąg jest należycie podsumowany i ewentualnie, czy wyprowadzony stan końcowy jest prawdziwy.

Dostrzeżone niezgodności dyrekcje stwierdzają na wyciągu w formie uwagi. Ani poszczególnych kwot, ani ogólnej sumy w wyciągu kontowym P. K. O. dyrekcje zmieniać nie mogą.

Na podstawie sprawdzonych w powyższy sposób wyciągów, dyrekcje zapisują do dziennika kasowego ogólną sumę wpływu dziennego w całości bez względu na zauważone w wyciągu błędy. W sprawie stwierdzonych w wyciągu, względnie w dowodach wpłaty, formalnych niezgodności, dyrekcje zwracają się do P. K. O. z żądaniem wyjaśnienia, a niezgodności rachunkowe regulują w sposób następujący:

1) w wypadku, gdy w ogólnej sumie wyciągu mieszczą się wpłaty nienależne dyrekcji, dowody na te wpłaty dyrekcje zwracają do P. K. O. z prośbą o odpisanie nienależnego przychodu. Po otrzymaniu wyciągu kontowego, potwierdzającego odpisanie nienależnego przychodu, dyrekcje zapisują odnośną sumę, w formie storna, czerwonym atramentem do dziennika kasowego po stronie przychodu na podstawie dołączonego do wyciągu kontowego „doniesienia o odpisaniu";

2) w wypadku, gdy ogólna suma wpłat, wykazana w wyciągu kontowym, jest większa lub mniejsza od sumy, wyprowadzonej z dodania poszczególnych pozycyj, dyrekcje zawiadamiają P. K. O. o stwierdzonej różnicy, a następnie:

a) po odpisaniu przez P. K. O. różnicy w najbliższym wyciągu, dyrekcje stornują tę różnicę na podstawie „doniesienia o odpisaniu" w sposób, podany wyżej w punkcie 1);

b) po odpisaniu przez P. K. O. różnicy w najbliższym wyciągu, dyrekcje zapisują zwykłym atramentem tę różnicę na podstawie „doniesienia o odpisaniu" w dzienniku kasowym na przychód.

Według powyższych zasad dyrekcje postępują także w razie wpisania przez P. K. O. do wyciągu kontowego kwot, niezgodnych z dowodami.

Stronę rozchodu dziennika kasowego wypełnia się na podstawie opłaconych rachunków firm (osób) oraz list wypłat wynagrodzeń egzaminatorów.

Wypłaty za pośrednictwem P. K. O. dyrekcje uskuteczniają zapomocą czeków: kasowych, przelewowych i przekazowych.

Czeki podpisuje dyrektor (kierownik) lub w jego nieobecności upoważniony zastępca; sekretarz względnie nauczyciel, pełniący obowiązki sekretarza, nie mogą być upoważnieni do podpisywania czeków.

Czeki kasowe służą do podjęcia gotówki w kasie tego oddziału P. K. O. w którym dyrekcje posiadają konta czekowe. W innych wypadkach dyrekcje stosują czeki przelewowe lub przekazowe.

W wypadkach stwierdzenia omyłkowego zapisania przez P. K. O. do wyciągu kontowego wypłat przez dyrekcję niezleconych, względnie pominięcia w wyciągu zleconej wypłaty, dyrekcje zwracają się do P. K. O. z żądaniem sprostowania tych omyłek w najbliższym wyciągu, czyniąc uprzednio o stwierdzonych omyłkach odpowiednią adnotację na wyciągu w formie uwagi.

W wypadkach niezrealizowania czeku, zapisanego na rozchód w dzienniku kasowym, dyrekcje na podstawie zgłoszenia odbiorcy o niezrealizowaniu czeku kasowego lub na podstawie doniesienia P. K. O. o dopisaniu kwot niezrealizowanych czeków przelewowych, względnie przekazowych, wpisują niewypłacone kwoty czerwonym atramentem po stronie rozchodu dziennika, jako najbliższą pozycję w odpowiednich przedziałkach pierwotnego zapisu.

Dla każdego roku szkolnego zakłada się oddzielne dzienniki kasowe. Zapisy każdego następnego miesiąca rozpoczynać należy od nowego folja.

U w a g i. 1) Drobne wydatki, nieprzekraczające łącznej sumy 5 złotych, mogą być wpisane na rozchód na podstawie zestawienia, sporządzonego przez osobę dokonywującą zakupów, a poświadczonego przez dyrektora, względnie jego zastępcę. W wyjątkowych wypadkach, np. przy zakupach na targach lub w kramach, gdy nie można uzyskać pokwitowania dostawcy, wydatki takie mogą być wpisane na rozchód w powyższy sposób, jeżeli nie przekraczają łącznej sumy 20 zł.;

2) Mylnie zapisane kwoty lub wyrazy trzeba przekreślić czerwonym atramentem, tak ażeby to, co zostało przekreślone, można było odczytać, nad przekreślonemi kwotami lub wyrazami należy wpisać sumy, względnie wyrazy właściwe zwykłym atramentem i poprawki zaświadczyć podpisem poprawiającego.

§ 5. Rachunki winny zawierać: 1) imię, nazwisko (firmę) i adres wystawcy rachunku, 2) miejscowość i datę wystawienia, 3) nazwę szkoły, na rzecz której wykonano świadczenia, 4) dokładną ilość i cenę dostarczonych przedmiotów lub rodzaj wykonanej pracy i czas jej trwania, 5) należycie skasowany znaczek stemplowy, względnie adnotację o uiszczeniu opłaty stemplowej, 6) podpis wystawcy rachunku, 7) pozycje księgi inwentarza lub materjałowej, o ile wyszczególnione w rachunku przedmioty podlegają zapisom do tych ksiąg, 8) podpis dyrektora lub jego zastępcy.

Zaopatrzenie rachunku podpisem dyrektora (kierownika) lub jego zastępcy jest stwierdzeniem, że zakupione przedmioty zostały przyjęte we wskazanej ilości i w dobrym stanie, wzglednie, że opłacona praca została wykonana należycie.

Na rachunkach, niepokwitowanych przez wystawcę rachunku, winny być zaznaczone data i numer czeku, którym rachunek opłacono.

§ 6. Dokonywanie zakupów lub robót na sumy ponad 1.000 zł. dyrekcje uskuteczniają w drodze przetargu ofertowego, przyczem wybierają tę firmę, która budzi większe zaufanie, daje lepszy materjał, a przy identycznych warunkach cenę przystępniejszą. Ofert nie należy żądać, o ile w danej miejscowości jest tylko jedna firma, a sprowadzenie przedmiotów z innej miejscowości byłoby zbyt kosztowne; ofert również nie należy żadać, o ile dane przedmioty (jak np. książki, niektóre pomoce naukowe) mają ustaloną cenę we wszystkich handlach.

§ 7. Na bieżące drobne wydatki dyrekcje podejmują z P. O. K. potrzebne kwoty zaliczkowo.

Wysokość zaliczki nie może przewyższać kwoty 500 złotych łącznie z ewentualną pozostałością z poprzednio podjętych zaliczek.

Za straty, wynikłe z powodu przechowywania większej gotówki ponad kwotę dozwolonej zaliczki, odpowiada materjalnie dyrektor (kierownik).

Gotówkę oraz książeczki czekowe P. K. O. dyrekcje przechowują w należycie zabezpieczonem miejscu pod osobistą odpowiedzialnością dyrektora (kierownika).

Sumy, zastrzeżone do dyspozycji Ministerstwa W. R. i O. P., dyrekcje do dnia 5-go każdego miesiąca, po otrzymaniu ostatniego wyciągu P. K. O. za miesiąc sprawozdawczy, przelewają za pośrednictwem P. K. O. na właściwe konta izb skarbowych, względnie na konta kas urzędów skarbowych, na rachunek funduszu specjalnego kuratorjum okręgu szkolnego pod nazwą „Taksa administracyjna". O ile dyrekcje posiadać będą wpłaty w czasie od 1 do 27 sierpnia, winny dokonać przelewu na rachunek kuratorjum najpóźniej 27 sierpnia. Co do wpłat, uskutecznionych w czasie od 28 do 31 sierpnia, przelewu należy dokonać wraz z przelewem za miesiąc wrzesień.

§ 8. Dziennik kasowy należy zamykać miesięcznie na podstawie ostatniego wyciągu P. K. O. za miesiąc sprawozdawczy, wykazując obroty: a) w miesiącu sprawozdawczym, b) od początku roku szkolnego do miesiąca sprawozdawczego i c) razem.

Przy zliczaniu obrotów za miesiąc, w którym sprostowano czerwonym atramentem przychód, względnie rozchód, dyrekcje zmniejszają ogólną sumę przychodu, względnie rozchodu miesiąca sprawozdawczego o kwotę liczb czerwonych.

Wykazane w zamknięciu sumy przepisują dyrekcje do sprawozdania miesięcznego (wzór Nr. 2), które wraz z wyciągami P. K. O. i dokumentami, usprawiedliwiającemi przychody i rozchody, przesyłają do kuratorjum okręgu szkolnego w terminie do dnia 7-go następnego miesiąca.

W sprawozdaniu za miesiąc sierpień należy zamieścić tylko te obroty, które zostały wykazane przez P. K. O. w wyciągach za miesiąc sierpień. Wpłaty i wypłaty, dokonane w ostatnich dniach sierpnia, a wykazane przez P. K. O. w wyciągach wrześniowych, należy zamieścić w sprawozdaniu za miesiąc wrzesień.

Łącznie ze sprawozdaniem za miesiąc sierpień dyrekcje przesyłają dziennik kasowy i wszystkie grzbiety zużytych w roku sprawozdawczym blankietów czekowych.

Dziennik kasowy i dowody po ocenzurowaniu, co ma być zaznaczone w dzienniku kasowym, kuratorjum przechowuje u siebie do dyspozycji organów kontroli.

§ 9. Dyrekcje gimnazjów państwowych, państwowych zakładów kształcenia nauczycieli oraz państwowych szkół zawodowych i specjalnych obowiązane są sporządzać w trzech egzemplarzach plany finansowo-gospodarcze na każdy rok szkolny według wzoru Nr. 3 i przesyłać je do kuratorjum do dnia 5 lipca.

Jeden egzemplarz planu finansowo-gospodarczego, zatwierdzony przez kuratorjum, dyrekcje przechowują u siebie.

Przy sprawozdaniu z dziennika kasowego za sierpień dyrekcje winny nadesłać kuratorjum w dwóch egzemplarzach sprawozdanie z wykonania planu finansowo-gospodarczego za poprzedni rok szkolny według wzoru Nr. 4.

W sprawozdaniu z wykonania planu finansowo-gospodarczego dyrekcje wyjaśniają przyczyny, które wpłynęły na znaczniejsze zwiększenie lub zmniejszenie preliminowanych dochodów i wydatków lub na niewykonanie zamierzeń.

§ 10. Po otrzymaniu odpowiednich dowodów wpłaty z P. K. O. dyrekcje wpisują wpływy od poszczególnych uczniów (słuchaczów) do księgi kontroli opłat uczniów według wzoru Nr. 5.

Po odbyciu posiedzenia rady pedagogicznej dyrekcje umieszczają w księdze kontroli opłat uczniów, na koncie każdej klasy, adnotację o zwolnieniu:

„Na posiedzeniu Rady Pedagogicznej w dniu . . . . 19. . . r. zwolniono:

od 100% . . . . uczniów,

od 50% . . . . uczniów, w tej liczbie . . . . dzieci funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych".

Adnotację o zwolnieniu podpisują dyrektor i sekretarz rady pedagogicznej.

Dla każdego roku szkolnego zakłada się osobną księgę kontroli opłat uczniów.

§ 11. Księgę inwentarza prowadzą dyrekcje według wzoru Nr. 6. Każdy przedmiot trwały, zakupiony lub otrzymany bezpłatnie, winien być wpisany do księgi inwentarza i oznaczony trwałym numerem pozycji tej księgi. Rozchód w księdze inwentarza może być uskuteczniony tylko w myśl obowiązujących w tym względzie przepisów (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z roku 1930 Nr. 6, poz. 92) [1]).

Ewidencję książek bibljotecznych prowadzą dyrekcje w księgach według wzoru Nr. 7.

§ 12. Księgę materjałów prowadzą dyrekcje według wzoru Nr. 8.

Księga materjałów winna zawierać 4 rodzaje kont: a) opału, b) utrzymania porządku, c) materjałów do pracowni, d) materjałów kancelaryjnych. Konto materjałów do pracowni winno być rozbite na podkonta materjałów poszczególnych przedmiotów.

Materjały, zakupione w drobnych ilościach i opłacane na podstawie zestawień wydatków (§ 4, uwaga 1-sza), nie podlegają zapisaniu do księgi materjałów.

W końcu roku szkolnego dyrekcje ustalają na każdem z wyżej wymienionych kont stan posiadania materjałów (remanent) i wpisują te remanenty do księgi materjałów następnego roku, jako pierwszą pozycję przychodową.

§ 13. Wprowadzanie dodatkowych ksiąg i sprawozdań, ani też dokonywanie zmian w załączonych wzorach bez uprzedniego zezwolenia Ministerstwa W. R. i O. P. jest niedozwolone.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1930 r., str. 502.

§ 14. Przepisy niniejsze wchodzą w życie z dniem 1 września 1932 r. Z dniem tym przestaje obowiązywać dyrekcje gimnazjów państwowych rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 25 września 1931 r. Nr. I. R. 8927/31 w sprawie przepisów rachunkowo-kasowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z roku 1931 Nr. 10, poz. 120)[1]), dyrekcje zakładów kształcenia nauczycieli prowadzenie rachunkowości według zasad, zawartych w okólniku Ministra W. R. i O. P. z dnia 31 sierpnia 1928 roku Nr. I. 7055/28 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z roku 1928 Nr. 11, poz. 184)[2]), a dyrekcje państwowych szkół zawodowych i specjalnych zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 7-go lutego 1923 roku Nr. 1360/F./23 oraz z dnia 20-go marca 1929 roku Nr. I. R. 215/29[1]).
Nr. I. R. 215/29[3]).

[1]) Dz. Zarz. Kur. O. S. Lw. z 1931 r., str. 681.
[2]) Dz. Zarz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 357.
[3]) Okólnik Kur. O. S. Lw. z dnia 8 kwietnia 1929 r. Nr. 638/29 w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. nie ogłoszony.

(Strona pierwsza).

Kuratorjum Okręgu Szkolnego . . . .

Nazwa szkoły : . . . .

. . . .

. . . .

DZIENNIK KASOWY

na rok szkolny 19.../....

Wzór Nr. 1. (Strona druga)

M i e s i ą c w r z e-

Poz. bież.	Data	OKREŚLENIE PRZYCHODU LUB ROZCHODU	W: Taksa administracyjna zł	gr	Taksa za egzamin dojrzałości zł	gr
1	2	3	4		5	
1	2.IX	Saldo z poprzedniego roku szkolnego 1931/32 .	700	—	—	—
2	3.IX	Zaliczka na wydatki — czek Nr. 51	—	—	—	—
3	4.IX	R-k Kozłowskiego za tablice — czek Nr. 52 . .	—	—	—	—
4	9.IX	R-k Lewandowskiego za pastę i mydło—gotów.	—	—	—	—
5	10.IX	Wyciąg P. K. O. Nr. 161	1.000	—	—	—
6	14.IX	" " Nr. 162	600	—	—	—
7	18.IX	Pokrycie różnych rachunków — czek Nr. 53 .	—	—	—	—
8	20.IX	R-k Lipińskiego za piłki nożne — gotówką . .	—	—	—	—
9	22.IX	Wyciąg P.K.O. Nr. 163	1.200	—	—	—
10	28.IX	R-k Labor. „Mikrochemja", Sp. Akc. W-wa — chemikalja—gotówką	—	—	—	—
		Obrót w m-cu wrześniu 1932 r.	3.500	—	—	—

M i e s i ą c p a ź-

Poz. bież.	Data	OKREŚLENIE PRZYCHODU LUB ROZCHODU	zł	gr	zł	gr
11	4.X	Przelew na rach. Kuratorjum — czek Nr. 54 .	—	—	—	—
12	5.X	Wyciąg P. K. O. Nr. 164 — różne wpływy . .	1.400	—	—	—
13	6.X	Pokrycie różnych rachunków — czek Nr. 55 .	—	—	—	—
14	7.X	R-k Borkowskiego za koks — czek Nr. 56 . .	—	—	—	—
15	8,X	Wyciąg P. K. O. Nr. 165 — różne wpływy . .	480	—	—	—
16	9.X	R-k Arcta. Sp. Ak. W-wa za książki—gotówką	—	—	—	—
17	12.X	Zaliczka na wydatki — czek Nr. 57	—	—	—	—
18	14.X	Wyciąg P. K. O. Nr. 166 — różne wpływy . .	160	—	—	—
19	16.X	Pokrycie różnych drobnych wydatków—got.	—	—	—	—
20	18.X	Lista płacy za pracę przy egzaminie—gotówką	—	—	—	—
21	20.X	**Storno: mylnie wypłacona suma—wyciąg 166**	—	—	—	—
22	21.X	R-k Filipiaka za remont — gotówką	—	—	—	—
23	26.X	Wyciąg P. K. O. Nr. 167	400	—	—	—
24	28.X	**Storno: niezrealizowanie czeku Nr. 56** (wyżej poz. 14)	—	—	—	—
		Obrót w m-cu październiku 1932 r. . . .	2.400	—	—	—
		Obrót od pocz. roku szkoln. do m-ca X .	3500	—	—	—
		Razem od początku roku szkolnego . .	5.940	—	—	—

(Strona druga)

sień 1932 r.

PŁYWY																	
Dotacja z Kuratorjum		Wpłaty za różne świadczenia (opał, światło, wynajem sali i t.p.)								Inne (w tem odsetki z P.K.O)		Taksa za egzamin do podziału między egzaminujących		Razem poszczególne sumy		Razem ogólne sumy od początku roku szkol.	
zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
6		7		8		9		10		11		12		13		14	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	800	—	800	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	800	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	800	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	800	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.000	—	1.800	—
1.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.700	—	3.500	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.500	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.500	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.200	—	4.700	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.700	—
1.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	4.700	—	4.700	—

dziernik 1932 r.

—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.700	—
2.000	—	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120	—	3.600	—	8.300	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8.300	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8.300	—
—	—	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	180	—	722	—	9.022	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.022	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.022	—
—	—	40	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	300	—	9.322	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.322	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.322	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	100	—	9.222	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.222	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	9.622	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.622	—
2.000	—	182	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	4.922	—	—	—
1.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	4.700	—	—	—
3.100	—	182	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	9.622	—	9.622	—

(Strona trzecia)

Miesiąc wrze-

WYDATKI															
Przelew-na rachun. Kurato-rjum		Komorne oraz remont i konserwacja lokalu		Opał, światło i utrzymanie porządku		Urządzenie lokalu szkolnego i pomoce naukowe		Wychowanie fizyczne i urządzenia higjeniczne							
zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
15		16		17		18		19		20		21		22	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	120	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	200	—	100	—	400	—	120	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	60	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	200	—	180	—	604	—	180	—	—	—	—	—	—	—
Miesiąc paź-															
2.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	300	—	160	—	100	—	90	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	840	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	240	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	14	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	840	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.100	—	360	—	174	—	340	—	96	—	—	—	—	—	—	—
—	—	200	—	180	—	604	—	180	—	—	—	—	—	—	—
2.100	—	560	—	354	—	944	—	276	—	—	—	—	—	—	—

(Strona trzecia)

sień 1932 r.

K	I											
Inne (w tem opłaty manipulacyjne P. K. O. materjały pisarskie, druki szkolne telefony i t. p.)		Wynagrodzenia za egzaminy		Razem: poszczególne sumy		Razem: ogólne sumy od początku roku szkolnego		Sumy podjętej zaliczki		Stan w P.K.O.		Uwagi
zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	
23		24		25		26		27		28		29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	800	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	500	—	300	—	
—	—	—	—	120	—	120	—	500	—	180	—	
—	—	—	—	80	—	200	—	420	—	180	—	
—	—	—	—	—	—	200	—	420	—	1.180	—	
—	—	—	—	—	—	200	—	420	—	2.880	—	
80	—	—	—	900	—	1.100	—	420	—	1.980	—	
—	—	—	—	60	—	1.160	—	360	—	1.980	—	
—	—	—	—	—	—	1.160	—	360	—	3.180	—	
—	—	—	—	84	—	1.244	—	276	—	3.180	—	Sprawozdanie z dziennika kasowego za m-c wrzesień wysłano do Kuratorjum dnia 5. X. 1932 r. Nr. 324
80	—	—	—	1.244	—	1.244	—	276	—	3.186	—	

dziernik 1932 r.

—	—		—	2.100	—	3.344	—	276	—	1.080	—	
—	—	—	—	—	—	3.344	—	276	—	4.680	—	
70	—	—	—	720	—	4.064	—	276	—	3.960	—	
—	—	—	—	840	—	4.904	—	276	—	3.120	—	
—	—	—	—	—	—	4.904	—	276	—	3.842	—	
—	—	—	—	240	—	5.144	—	36	—	3.842	—	
—	—	—	—	—	—	5.144	—	436	—	3.442	—	
—	—	—	—	—	—	5.144	—	436	—	3.742	—	
12	—	—	—	32	—	5.176	—	404	—	3.742	—	
—	—	182	—	182	—	5.358	—	222	—	3.742	—	
—	—	—	—	—	—	5.358	—	222	—	3.642	—	
—	—	—	—	60	—	5.418	—	162	—	3.642	—	
—	—	—	—	—	—	5.418	—	162	—	4.042	—	
—	—	—	—	840	—	4.578	—	162	—	4.882	—	Sprawozdanie z dziennika kasowego za miesiąc październik wysłano do Kuratorjum dnia 5 listopada 1932 r. Nr. 365.
82	—	182	—	3.334	—	—	—	—	—	—	—	
80	—	—	—	1.244	—	—	—	—	—	—	—	
162	—	182	—	4.578	—	4.578	—	162	—	4.882	—	

.... *Wzór Nr. 2.*

NAZWA ZAKŁADU

....

..............................., dnia .... 19...... r.

Nr. ....

Do
Kuratorjum Okręgu Szkolnego
w ....

Dyrekcja przesyła sprawozdanie z dziennika kasowego za miesiąc wrzesień 1932 r.

Termin przesłania do Kuratorjum 7 każdego miesiąca.

Poz. bież.	WYSZCZEGÓLNIENIE POZYCJI	Obroty: do mca sprawozdawczego łącznie z saldem z poprzedniego roku szkolnego zł	gr	Obroty: w m-cu sprawozdawczym zł	gr	Obroty: Razem zł	gr	Ilość dokument.	UWAGI
	PRZYCHÓD								
1	Taksa administracyjna . .	700	00	2.800	00	3.500	00	—	
2	Taksa za egzamin dojrzałośi	—	—	—	—	—	—	—	
3	Dotacje z Kuratorjum . . .	—	—	1.100	00	1.100	00	—	
4	Wpływy za różne świadczenia (opał, światło, wynajem sali i t. p.)	—	—	—	—	—	—	—	
5	....	—	—	—	—	—	—	—	
6	....	—	—	—	—	—	—	—	
7	....	—	—	—	—	—	—	—	
8	Inne (w tem odsetki P.K.O.)	—	—	—	—	—	—	—	
9	Taksa za egzam. do podziału między egzaminujących . .	100	00	—	—	100	00	—	
	razem przychód .	800	00	3.900	00	4.700	00	35	3 wyciągi PKO. oraz 32 oddzielne wpłaty
	ROZCHÓD								
1	Przelew na rachunek Kuratorjum	—	—	—		—	—	—	
2	Komorne oraz remont i konserwacja lokalu	—	—	200	00	200	00	1	
3	Opał, światło i utrzymanie porządku	—	—	180	00	180	00	2	
4	Urządz. lokalu szkoln. i pomoce naukowe	—	—	604	00	604	00	3	
5	Wychowanie fizyczne i urządzenia higjeniczne	—	—	180	00	180	00	2	
6	....	—	—	—	—	—	—	—	
7	....	—	—	—	—	—	—	—	
8	....	—	—	—	—	—	—	—	
9	Inne (w tem opłaty manipulac. P.K-O.,materjały pisarskie, druki szkolne, telefony i t. p.)	—	—	80	00	80	00	4	
10	Wynagrodzenie za egaminy	—	—	—	—	—	—	—	
	razem rozchód .	—	—	1.244	00	1.244	00	12	

Załączników 47.

Stan gotówki w końcu miesiąca sprawozdawczego	a) w P. K. O.	zł	gr ....
	b) z podjętej zaliczki	zł	gr ....
	razem . .	zł	gr ....

Dyrektor

Wzór Nr. 3.

NAZWA ZAKŁADU

. . . .

. . . .

. . . . dn. . . . . . . 19.... r.

Nr. . . . .

. . . . . . egz.

Do

Kuratorjum Okręgu Szkolnego

. . . .

w . . . .

Dyrekcja przesyła plan finansowo-gospodarczy na rok szkolny 19..../....

Dyrektor:

Kuratorjum Okręgu Szkolnego . . . .
NAZWA ZAKŁADU
. . . .
. . . .

Plan finansowo-gospodarczy
na rok szkolny 19..../....

	Przewidywany dochód								Podział dochodu do dyspozycji		Przewidywane wydatki										
Przypuszczalne saldo z poprzedniego roku szkolnego	Taksa administracyjna	Taksa za egzamin dojrzałości	Wpłaty za różne świadczenia (opał, światło, wynajem sali i t. p.)				Inne (w tem odsetki z P. K. O.)	Ogólna suma dochodu wraz ze saldem	Ministerstwa W. R. i O. P.	Dyrekcji Szkoły	Komorne, remont i konserwacja lokalu	Opał, światło i utrzymanie porządku	Urządzenie lokalu szkolnego i pomoce naukowe	Wychowanie fizyczne i urządzenie higjeniczne	Inne (opłaty manipulac. P. K. O., materjały pisarskie, druki szkolne, telefony i tp.)				Ogólna suma wydatków	Różnica między sumami rubryk 11 i 20 (brak pokrycia - niezbędny zasiłek)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21

Objaśnienia do poszczególnych pozycyj dochodu:

Objaśnienia do poszczególnych pozycyj wydatków:

Wnioski Dyrekcji w sprawie uzyskania dodatkowego zasiłku (dotacji):

W . . . ., dnia . . . . . . 19.... r.

Dyrektor:

Kuratorjum Okręgu Szkolnego
. . . .
. . . ., dnia . . . . 19.... r.
Nr. . . . .

Niniejszy plan finansowo-gospodarczy, ze zmianami uwidocznionemi czerwonym atramentem, Kuratorjum Okręgu Szkolnego . . . . zatwierdza z zastrzeżeniem ewentualnego zmniejszenia sumy zasiłku (dotacji).

Wzór Nr. 4.

NAZWA ZAKŁADU

. . . .

. . . .

. . . . dn. . . . . . . 19.... r.

Nr. . . . .

Do

Kuratorjum Okręgu Szkolnego

. . . .

w . . . .

. . . . . . egz.

Dyrekcja przesyła sprawozdanie z wykonania planu finansowo - gospodarczego za rok szkolny 19..../....

Dyrektor:

Kuratorjum Okręgu Szkolnego . . . .

NAZWA ZAKŁADU

. . . .

. . . .

Sprawozdanie
z wykonania planu finansowo-gospodarczego
za rok szkolny 19..../....

		Dochód								Podział dochodu do dyspozycji		Wydatki									
	Saldo z poprzedniego r szkolnego	Takss administracyjna	Taksa za egzamin dojrzałości	Wpłaty na różne świadczenia (opał, światło, wynajem lokal i t. p.				Inne (w tem odsetki z P.K.O.)	Ogólna suma dochodu wraz ze saldem	Ministerstwa W. R. i O. P.	Dyrekcji Szkoły	Komorne, rem. i konserwac. lok.	Opał, światło i utrzymanie porz.	Urządzenie lokalu szkolnego i pomoce naukowe	Wychowanie fizyczne i urządzenia higjeniczne	Inne (opłaty manipul. P.K.O. pisarskie, druki szkolne, telefony i t. p.				Ogólna Suma wydatków	Dotacja z Kuratorjum
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Kwoty przewidziane w planie finans. gospod.																					
Saldo faktyczne oraz kwoty rzeczywiście osiągnięte, przelane, zatrzymano i wydatkowane																					
Różnica +																					
Różnica −																					

Objaśnienia do poszczególnych pozycyj: ....

....

w . . . ., dnia . . . . 19.... r. Dyrektor:

Wzór Nr. 5.

Księga kontroli opłat uczniów

Klasa . . . .

Nr. p.	Nazwisko i imię ucznia	I półrocze												
		Zwolniono od %	Należna kwota		wpłacono									
					Nr. wyciągu P.K.O.	kwota		Nr. wyciągu P.K.O.	kwota		Nr. wyciągu P.K.O.	kwota		razem
			zł	gr		zł	gr		zł	gr		zł	gr	

Rok szkolny 19..../....

II półrocze														Uwagi:
Zwolniono od %	Należna kwota		wpłacono											
			Nr. wyciągu P.K.O.	kwota		Nr. wyciągu P.K.O.	kwota		Nr. wyciągu P.K.O.	kwota		razem		
	zł	gr		zł	gr		zł	gr		zł	gr	zł	gr	

Wzór Nr. 6.

Księga inwentarza

Przychód:

1	2	3	4	5		6		7	8	9	10
Nr. przychodowy porządkowy	Nazwa przedmiotu jego opis i stan	Data otrzymania lub kupna	Od kogo otrzymano lub kupiono i na zasadzie jakiego dokumentu	Wartość lub ceya		Data i Nr. asyg. na podstawie której wypłac. pieniądze na kupno danego przedmiotu		Gdzie się znajduje przed.	Zmiany w stosunku do rubryki siódmej	Odnośny numer porządkowy rozchod.	Uwagi
				zł	gr	Data	Nr.				
	Z przeniesienia										
	Do przeniesienia										

Rozchód.

1	2	3	4		5	6	7
Nr. porządkowy rozchod.	Odnośny Nr. porządkowy przychodu	Nazwa przedmiotu	Wartość lub cena		Data wykreślenia	Powód, dla którego przedmiot wykreślono z inwentarza, z powołaniem się na odpowiednie zarządzenie	Uwagi
			zł	gr			
		Z przeniesienia					
		Do przeniesienia					

Wzór Nr. 7.

Bibljoteczna księga inwentarza

Nr. porządkowy	Data kupna	Autor	Tytuł dzieła	Wydanie	Cena kupna		Koszta oprawy		Nr. kolejny katalogu	Uwagi	Data i Nr. aktu rozchodowego
					zł	gr	zł	gr			

Wzór Nr. 8.

Księga materjałów

Nr. porządkowy	Data	Przedmiot	Źródło nabycia	Ilość	Cena jednostkowa	Ogólna wartość	Uwagi

5.

Zwrot opłat szkolnych.

Zwrot opłaty szkolnej w szkołach średnich za dzieci funkcjonarjuszów państwowych.

Rozp. Prez. Rady Ministrów z dnia 22 sierpnia 1932 r. Nr. 49-13/5 (okólnik Nr. 22).

Nr. B. P. 20745/32 (Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 127 z dnia 31-go sierpnia 1932 r. (Nr. B. P. 12889/32). W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 11-go marca o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam w porozumieniu z PP. Ministrami Skarbu oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego co następuje:

W okólniku Prezesa Rady Ministrów i Ministra Skarbu z dnia 4-go września 1925 L. 14604, ustęp 2, punkt 3[1]) otrzymuje brzmienie następujące:

„Za dzieci, uczęszczające do klas podwstępnych, wstępnych i pierwszych prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, na wstępny i pierwszy kurs prywatnych seminarjów nauczycielskich, oraz na prywatne roczne kursy nauczycielskie nie zwraca się opłaty szkolnej, bo klasy te i kursy nie mają odpowiednika w szkolnictwie państwowem".

Zarządzenie niniejsze obowiązuje od początku roku szkolnego 1932/33.

Prezes Rady Ministrów: (—) *A. Prystor.*

Wykaz szkół, w których nauka uprawnia do zwrotu opłat szkolnych.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 128 z dnia 1 września 1932 r. (BP. 13179/32)

Powołując się na punkt 1. okólnika Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 4-go września 1925 r. Nr. 95/14604, podaje do wiadomości wykaz prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych tudzież szkół artystycznych, w których nauka uprawnia do zwrotu opłat szkolnych w myśl ust. 3 art. 10 ustawy z dnia 9-go października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) względnie art. 6 § 1. ustawy z dnia 5-go grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107).

Wykaz ten obowiązuje na rok szkolny 1932/33 z zastrzeżeniami zawartemi w okólniku Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 22-go sierpnia 1932 r. Nr. 49-13/5 (okólnik Nr. 22) oraz ustępie 2 pisma Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 24-go czerwca 1931 r. Nr. I. Prez. 4864/31 (wykaz szkół na rok 1931/32[2]).

Zarazem, opierając się na piśmie Prezydium Rady Ministrów z dnia 22 sierpnia 1932 r. Nr. 49-13/5, podaje do wiadomości, że na okres roku szkolnego 1932/33 funkcjonarjusze państwowi nie będą zwolnieni od obowiązku przedstawiania zaświadczeń o braku wolnych miejsc w szkołach państwowych (punkt 11 okólnika Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 4-go września 1925 r. L. 14604.

Minister W. R. i O. P. (—) *J. Jędrzejewicz.*

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1925 r., str. 403.

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1931 r. str. 475.

I. Szkoły średnie ogólnokształcące.

Za naukę w klasach pierwszych zwrot opłaty szkolnej nie przysługuje.

Województwo lwowskie.

Borysław - Tustanowice. 1) Gimn. Koedukacyjne T-wa Prywatn. Polskiego Gimn. Realnego dla Borysławia i Tustanowic S-ka z ogr. odpow. w Borysławiu.

Bąkowice pod Chyrowem. 2) Gimn. Męskie OO. Jezuitów.

Chodorów. 3) Gimn. Koedukacyjne im. Artura Grottgera T-wa Zakładów Nauk. Ogólnokształ. i Zawodowych im. A. Grottgera;

Dobromil. 4) Gimn. Koedukacyjne Miejskie im. Herburtów.

Drohobycz. 5) I. Gimnazjum Żeńskie T-wa I. Prywat. Gimnazjum Żeń. w Drohobyczu (koedukacja I. — II).; 6) II. Gimnazjum Żeńskie im. H. Sienkiewicza Polskiego T-wa Pryw. Gim. Żeńsk. im. Henryka Sienkiewicza w Drohobyczu (koedukacja w kilku klasach); 7) Gimn. Koedukacyjne im. Iwana Franki U. T. P. „Ridna Szkoła".

Jarosław. 8) Gimn. Żeńskie im. M. Marceliny Darowskiej Zgromadz. SS. Niepokalanego Poczęcia N. M. P.; 9) Gimn. Żeńskie im. Juljusza Słowackiego T. Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego im. J. Słowackiego w Jarosławiu.

Kolbuszowa. 10) Gimn. Koedukacyjne T-wa Szkoły Gimnazjalnej Męskiej;

Lwów. 11) Gimn. Żeńskie SS. Bazyljanek; 12) Gimn. Żeńskie Józefy S. Goldblatt Kamerlingowej; 13) Gimn. Żeńskie Dra Adeli Karp Fuchsowej; 14) Gimn. Żeńskie im. Adama Mickiewicza Olgi Żychowiczowej; 15) Liceum Żeńskie im. Adama Mickiewicza Olgi Żychowiczowej; 16) Gimnaz. Żeńskie Zgromadzenia SS. Najświętszej Rodziny z Nazaretu; 17) Gimn. Żeńskie im. Zofji Strzałkowskiej Spadkobierców Zofji Strzałkowskiej; 18) Gimn. Żeńskie Zgromadzenia SS. de Notre Dame; 19) Gimn. Żeńskie Konwentu SS. Sercanek; 20) Gimn. Żeńskie im. Juljusza Słowackiego T-wa Pryw. Gimn. Żeńsk. im. J. Słowackiego; 21) Gimn. Żeńskie Zgromadz. SS. Urszulanek; 22) Gimn. Męskie Humanistyczne Żydow. T. S. L. i Śr.; 23) Gimn. Męskie Klasyczne Żydow. T. S. L. i Śr.; 24) Gimn. Żeńskie Żydow. T. S. L. i Śr.

Przemyśl. 25) Gimn. Żeńskie PP. Benedyktynek; 26) Gimn. Żeńskie im. Marji Konopnickiej Anny Kleczyńskiej; 27) Gimn. Żeńskie Ukraińskiego Instytutu dla Dziewcząt w Przemyślu.

Przeworsk. 28) Gimn. Koedukacyjne Miejskie im. Króla Władysława Jagiełły.

Rzeszów. 29) Gimn. Żeńskie T-wa Pryw. Gimnazjum Żeńskiego.

Sambor. 30) Gimnazjum Żeńskie im. Marji Konopnickiej T-wa Pryw. Gimn. Żeńsk. im. Marji Konopnickiej.

Sanok. 31) Gimn. Żeńskie im. Emilji Plater Towarzystwa Prywatnego Gimn. Żeńskiego w Sanoku.

Strzyżów n/W. 32) Miejskie Gimnazjum Koedukacyjne.

Turka. 33) Gimn. Koedukacyjne im. Marszałka Józefa Piłsudskiego T-wa Gimnazjalnego.

Województwo stanisławowskie.

Dolina. 1) Gimn. Koedukacyjne Polskie im. Zygmunta Krasińskiego T-wa Szkoły Średniej im. Krasińskiego.

Horodenka. 2) Polskie Gimn. Koedukacyjne T-wa Szkoły Średniej.

Kałusz. 3) Miejskie Gimnazjum Koedukacyjne.

Kołomyja. 4) Gimn. Żeńskie Zgromadz. SS. Urszulanek; 5) Gimn. Żeńskie Żyd. T. S. L. i Śr.

Stanisławów. 6) Gimn. Żeńskie im. Elizy Orzeszkowej T-wa Pol. Prywat. Gimn. im. E. Orzeszkowej; 7) Gimnazjum Żeńskie Zgromadzenia SS. Urszulanek; 8) Gimn. Koedukacyjne Żydowskiego T-wa S. L. i Śr.

Stryj. 9) Gimn. Żeńskie T-wa Pryw. Gimn. Żeńskiego.

Województwo tarnopolskie.

Borszczów. 1) Gimn. Koedukacyjne T-wa Szkoły Średniej.

Brody. 2) Gimn. Żeńskie im. E. Orzeszkowej D. Loewina.

Jazłowiec. 3) Gimn. Żeńskie Konwentu SS. Niepokalanego Poczęcia Najśw. P. M.

Przemyślany. 4) Polskie Gimn. Koedukacyjne im. Królowej Jadwigi T-wa Polsk. Gimn. im. Król. Jadwigi.

Radziechów. 5) Gimn. Koedukacyjne im. Marszałka Badeniego T-wa Gimn. w Radziechowie.

Tarnopol. 6) Gimn. Żeńskie im. Marji Konopnickiej Zofji Lenkiewiczowej; 7) Gimn. Koedukacyjne T-wa „Ridna Szkoła" U. T. P.

Złoczów. 8) Gimn. Koedukacyjne U. T. P. „Ridna Szkoła".

II. Zakłady kształcenia nauczycieli.

Za naukę na pierwszych kursach seminarjów nauczycielskiech zwrot opłaty szkolnej nie przysługuje.

Województwo lwowskie.

Drohobycz. 1) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie Koła Stow. Chrz. Narod. Naucz. Szkół Powsz.; 2) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie SS. Bazyljanek.

Jarosław. 3) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie im. Emilji Plater.

Jaworów. 4) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie SS. Bazyljanek.

Krosno. 5) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie Tow. Pryw. Semin. Naucz. Żeńsk.

Lwów. 6) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie Anny Rychnowskiej; 7) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie im. Zofji Strzałkowskiej; 8) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie SS. Nazaretanek; 9) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie SS. Bazyljanek im. św. Józefata.

Łańcut. 10) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie SS. Boromeuszek.

Przemyśl. 11) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie PP. Benedyktynek.

Rzeszów. 12) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie Tow. Pryw. Semin. Naucz. Żeńsk.

Sambor. 13) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie im. Adama Asnyka; 14) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie U. T. P.

Sanok. 15) Miejskie Semin. Naucz. Żeńskie.
Sokal. 16) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie Miejskie.
Żółkiew. 17) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie SS. Felicjanek.

Województwo stanisławowskie.

Stryj. 1) Miejskie Semin. Naucz. Żeńskie; 2) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie Koła U. T. P.

Stanisławów. 3) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie im. M. Konopnickiej; 4) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie SS. Bazyljanek.

Tłumacz. 5) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie Tow. Chrz. Narod. Naucz. Szkół Powsz.

Województwo tarnopolskie.

Czortków. 1) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie im. M. Konopnickiej.
Tarnopol. 2) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie Koła T. S. L.
Złoczów. 3) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie Koed. im. M. Konopnickiej.

III. Szkoły zawodowe.

Województwo lwowskie.

Borysław. 1) Szkoła Zawodowa Żeńska T. S. L.

Drohobycz. 2) Średnia Szkoła Techniczna T-wa Średniej Szkoły Technicznej; 3) 3-kl. Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. H.; 4) Szkoła Zawodowa Żeńska im. E. Orzeszkowej T-wa Średniej Szkoły Zawodowej Żeńskiej.

Fredrowo. 5) 2-letnie Kursy Praktyki Ogrodniczej T-wa Gospodarczego we Lwowie.

Jarosław. 6) 4-klasowa Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. H.

Lwów. 7) Szkoła Rzemieślniczo - Przemysłowa im. Dr. A. Korkisa; 8) 3 kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa T. S. H.; 9) 3 kl. Koed. Szkoła Handlowa Żydowskiego T-wa Szkoły Handlowej; 10) 3-kl. Koeduk. Szkoła Handlowa T-wa „Proświta"; 11) Jednoroczna Koeduk. Szkoła Przysposobienia Kupieckiego T. S. H.; 12) Jednoroczna Żeńska Szkoła Przysposobienia Kupieckiego M. Christofa; 13) Szkoła Rzemiosłowa Żeńska Spółdzielni „Trud"; 14) Liceum Handlowe Koeduk. T-wa Liceum Handlowego we Lwowie; 15) Jednoroczna Koeduk. Szkoła Przysposobienia Kupieckiego Z. Olszewskiego; 16) Szkoła Zawodowa Żeńska T-wa Warsztatów Rękodzielniczych dla dziewcząt żydowskich; 17) Szkoła Zawodowa Żeńska im. św. Teresy Zgrom. SS. Opatrzności Bożej; 18) Szkoła Zawodowa Żeńska Zgrom. SS. Bazyljanek; 19) Szkoła Zawodowa Żeńska Wyrobów Galanteryjnych; 20) Szkoła Majstrów Elektrotechników T-wa Szkół Przemysłowo - Technicznych.

Przemyśl. 21) Szkoła Zawodowa Żeńska T. S. L.; 22) Liceum Handlowe Koeduk. T. L. H.; 23) Szkoła Zawodowa Żeńska T-wa Warsztatów Rękodzielniczych dla dziewcząt żydowskich.

Rawa Ruska. 24) Szkoła Zawodowa Żeńska T. S. L.; 25) Szkoła Krawiecka Męska T-wa Szkoły Ludowej.

Rozwadów. 26) 3 kl. Koeduk. Szkoła Handlowa T-wa Szkoły Zawodowej.

Rzeszów. 27) 3 kl. Koed. Szkoła Handlowa T-wa Szkoły Handlowej; 28) Szkoła Przemysłowa Żeńska T. S. L.; 29) Szkoła Rzemiosł T-wa Szkoły Przemysłowej.

Sambor. 30) 3 kl. Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. H.; 31) 3 kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Fundacji O. Gotthelfa; 32) Szkoła Zawodowa Żeńska im. St. Sobińskiego; 33) Szkoła Zawodowa dla Dziewcząt Żydowskich Fundacji O. Gotthelfa.

Sanok. 34) 3 kl. Koeduk. Szkoła Handlowa Związku Nauczycieli Szkół Powszechnych.

Sokal. 35) 3 kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa St. Kochanowskiego.

Snopków. 36) Główna Szkoła Gospodarcza Żeńska.

Sygniówka pod Lwowem. 37) Szkoła Mechaników Lotniczych L. O. P. P.

Żółkiew. 38) Szkoła Zawodowa dla dziewcząt żydowskich T-wa Ochrony Dzieci i Młodzieży Żydowskiej.

Województwo stanisławowskie.

Kołomyja. 1) 3 kl. Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. H.; 2) Szkoła Zawodowa Żeńska Zgrom. SS. Urszulanek.

Stanisławów. 3) Szkoła Przemysłowa Żeńska T-wa Szkoły Przemysłowej Żeńskiej; 4) Szkoła Zawodowa Żeńska Związku Tow. Szerz. Oświaty Zawodowej wśród Żydów; 5) Jednoroczna Koeduk. Szkoła Przysposobienia Kupieckiego T. S. H.; 6) 3 kl. Żeńska Szkoła Handlowa T. S. H.

Stryj. 7) 3 kl. Koeduk. Szkoła Handlowa Fr. Świderskiego; 8) Szkoła Zawodowa Żeńska Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet; 9) Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa T-wa Warsztatów Rękodzielniczych dla Młodzieży Żydowskiej.

Województwo tarnopolskie.

Brody. 1) 1 roczne Koeduk. Szkoła Przysposobienia Kupieckiego D. Loewina; 2) 3 kl. Koeduk. Szkoła Handlowa D. Loewina.

Brzeżany. 3) Szkoła Przemysłu Drzewnego T-wa Szkoły Zawodowej Przemysłu Drzewnego.

Czortków. 4) 3 kl. Koeduk. Szkoła Handlowa Gusty Buchsgang; 5) Szkoła Zawodowa Żeńska T-wa Szkoły Przemysłowo Handlowej.

Jazłowiec. 6) Seminarjum Gospodarcze Zgrom. SS. Niepokalanego Poczęcia Najśw. M. Panny.

Tarnopol. 7) 3 kl. Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. L.

Złoczów. 8) 3 kl. Koeduk. Szkoła Handlowa T. S. L.

IV. Szkoły artystyczne.

Województwo lwowskie.

Drohobycz. 1) Filja Instytutu Muzycznego im. M. Łysenki we Lwowie.

Jaworów. 2) Filja Instytutu Muzycznego im. M. Łysenki we Lwowie.

Lwów. 3) Instytut Muzyczny im. M. Łysenki; 4) Konserwatorjum Polskiego Towarzystwa Muzycznego; 5) Lwowskie Konserwatorjum Muzyczne

im. Karola Szymanowskiego; 6) Szkoła Muzyczna im. Ignacego Paderewskiego; 7) Szkoła Muzyczna Sabiny Kasparek; 8) Zakład Muzyczny Malwiny Reyssówny.

Przemyśl. 9) Filja Instytutu Muzycznego im. M. Łysenki we Lwowie; 10) Instytut Muzyczny im. Fr. Chopina Wandy Cyrbesowej; 11) Szkoła Muzyczna im. L. van Beethovena A. i J. Grzywieńskich; 12) Szkoła Muzyczna J. Eustachji Petersowej.

Województwo stanisławowskie.

Kołomyja. 1) Filja Instytutu Muzycznego im. M. Łysenki we Lwowie; 2) Filja Konserwatorjum Towarzystwa Muzycznego im. St. Moniuszki w Stanisławowie; 3) Filja Lwowskiego Konserwatorjum Muzycznego im. Kar. Szymanowskiego we Lwowie.

Stanisławów. 4) Filja Instytutu Muzycznego im. M. Łysenki we Lwowie; 5) Konserwatorjum Towarzystwa Muzycznego im. St. Moniuszki; 6) Szkoła Muzyczna im. Chopina.

Stryj. 7) Filja Instytutu Muzycznego im. M. Łysenki we Lwowie (Muzyczne Towarzystwo im. M. Łysenki we Lwowie — Filja Stryj).

Województwo tarnopolskie.

Czortków. 1) Szkoła Muzyczna Stanisława Łukasiewicza.

Tarnopol. 2) Filja Instytutu Muzycznego im. M. Łysenki we Lwowie. 3) Szkoła Muzyczna Towarzystwa Przyjaciół Muzyki.

Złoczów. 4) Filja Instytutu Muzycznego im. M. Łysenki we Lwowie; 5) Szkoła Muzyczna im. Moniuszki w Złoczowie.

6.

Dodatek ekonomiczny na dzieci.

Rozp. Ministerstwa Skarbu z dnia 20 lipca 1932 r. L. D. III. 8234/32.

Nr. B. P. 17949/32 (Min. W. R. i O. P. z dnia 25-go lipca 1932 r. Nr. B. P. 11345/32 (okólnik Nr. 122). Wskutek zapytania niektórych władz Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, co następuje:

I. Art. 4 ustawy uposażeniowej funkcjonarjuszów państwowych i wojska z dnia 9-go października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) względnie art. 5 ustawy uposażeniowej sędziów i prokuratorów z dnia 5-go grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107) w punkcie „c" względnie „b" tych ustaw, normując prawo do dodatku ekonomicznego na dzieci, postanawia, że dodatek ten może być przyznany na dzieci ślubne i uprawnione.

Z powyższego wynika, że ubiegający się o dodatek ekonomiczny na dziecko, winien udowodnić nietylko, że dziecko się urodziło, lecz także że jest ono ślubne lub uprawnione.

Za dostateczny dowód, że dziecko jest ślubne lub uprawnione, nie może być uznane zaświadczenie np. akuszerki, lekarza, zakładu położniczego, gdyż może ono stwierdzać jedynie fakt urodzenia, a nie okoliczności, że dziecko jest ślubne lub uprawnione.

Moc dowodową, stwierdzającą pochodzenie dziecka, mają zasadniczo jedynie metryki urodzenia, wystawione przez właściwe urzędy stanu cywilnego (w formie pełnego czy też skróconego wypisu z ksiąg metrykalnych), gdyż w myśl obowiązujących przepisów tylko te urzędy są uprawnione do wydawania dokumentów, stwierdzających pochodzenie dziecka.

Żądanie przedstawienia metryki nie może być uważane za utrudnienie w uzyskaniu dodatku ekonomicznego. Wszystkie bowiem systemy ustawodawstwa, obowiązujące obecnie na ziemiach polskich, nakładają na rodziców dziecka, a w pewnych warunkach także na osoby obce, obowiązek zgłaszania faktu urodzin dziecka w odnośnym urzędzie stanu cywilnego i sporządzenia aktu urodzenia, zaś wszelkie urzędy stanu cywilnego obowiązane są wydawać na żądanie osób interesowanych metrykę urodzenia. Również przepisy normujące służbę państwową, np. art. 16 ustawy z dnia 17-go lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164) nakładają na funkcjonarjusza obowiązek składania władzy dokumentów osobistych, stwierdzających okoliczności, mające wpływ na wymiar uposażenia.

Gdyby jednak uzyskanie metryki było niemożliwe np. gdy dokument zaginął, a księgi urzędu stanu cywilnego uległy w czasie wojny zniszczeniu, lub też utrudnione, gdy np. urząd stanu cywilnego znajduje się zagranicą, a otrzymanie dokumentu przez urzędy zagraniczne napotyka na trudności, należy brać pod uwagę inne dowody. Przy posługiwaniu się dowodem ze świadków, należy od nich także żądać szczegółowego uzasadnienia, skąd są im znane okoliczności, przez nich zeznawane.

Szczegółowe przepisy o postępowaniu przy dowodach z dokumentów i ze świadków zawiera rozdział X. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22-go marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341 [1]). Rozporządzenie to w dwóch pierwszych artykułach (49 i 50) tego rozdziału wyraża zasady, że „jako środek dowodowy w postępowaniu administracyjnem służy wszystko, co może się przyczynić do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem“, oraz że: „o tem, czy dana okoliczność ma być przyjęta za udowodnioną, decyduje władza na podstawie swobodnej oceny wyników postępowania wyjaśniającego“.

II. Od przedstawionej wyżej zasady możnaby wyjątkowo odstąpić w wypadkach, gdy funkcjonariusz, składając swej władzy wspomniane wyżej zaświadczenie np. akuszerki lub szpitala, prosi o tymczasowe przyznanie mu dodatku ekonomicznego na dziecko, zaznaczając wyraźnie, że formalny dowód urodzenia dziecka przedstawi później. Ministerstwo Skarbu nadmienia jednak, że władza przyznająca tymczasowo dodatek ekonomiczny winna równocześnie wyznaczyć funkcjonarjuszowi stosownie krótki termin do przedstawienia formalnego świadectwa urodzenia dziecka pod rygorem wstrzymania dalszej wypłaty i potrącenia dokonanych wypłat za czas ubiegły.

III. Przepisy zaboru rosyjskiego nie przewidywały urzędów stanu cywilnego dla osób bezwyznaniowych, względnie należących do wyznań nieuznanych, to też posiadanie metryk przez te osoby jest niemożliwe. Ten stan rzeczy istnieje dotychczas, jednak kwestja uregulowania tego zagadnienia jest w toku załatwienia. Do czasu wydania przepisów w tej sprawie należy

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r., str. 3—42.

przyznawać dodatek ekonomiczny na dzieci bezwyznaniowe lub należące do wyznań prawnie nieuznanych z uwagi na niemożność dostarczenia metryk na podstawie wszelkich dowodów, któreby w dostateczny sposób wyjaśniały pochodzenie dziecka i jego wiek. W szczególności za wystarczający dowód należy także uważać wypis z rejestru mieszkańców, wystawiony przez właściwą gminę. Gdyby się nastręczały trudności lub wątpliwości przy ustalaniu daty urodzenia dziecka lub jego wieku dla ustalenia terminu należałoby posługiwać się dowodem ze świadków względnie innym dowodem w myśl zasad podanych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnem.

Podając powyższe do wiadomości, Ministerstwo Skarbu uprasza o wydanie dalszych odpowiednich zarządzeń.

Kierownik Departamentu (—) *Nowak.*

7.

Uposażenie nauczycieli, posiadających wyższe studja.

Rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z dnia 29 lipca 1932 r. Nr. B. P. 8320/32.

Nr. B. P. 18254/32. Ministerstwo W. R. i O. P. wyjaśnia, że ukończenie Konserwatorjum Polskiego Towarzystwa Muzycznego we Lwowie należy uważać za ukończenie specjalnych kursów zawodowych w rozumieniu art. 31 ustawy uposażeniowej z dnia 9-go października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924).

W z. Szefa Biura Personalnego: *R. Sztobryn.* wr. referendarz.

8.

Nieprzerwany trzyletni okres pracy nauczycielskiej.

Interpretacja art. 9 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli.

Rozporządzenie Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 21 marca 1932 r. Nr. BP. 2231/32.

Nr. B. P. 7939/32. Art. 9 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462) wyraźnie mówi, że przez nieprzerwany trzyletni okres pracy nauczycielskiej (art. 8) rozumie się czas faktycznego pełnienia obowiązków służbowych w szkole. Za przerwę w faktycznem pełnieniu tych obowiązków nie uważa się jedynie przerw z powodu choroby lub urlopu, jeżeli ich suma nie wynosi więcej, niż dwa miesiące. Wobec tego, że wspomniany artykuł nie wymienia normalnej obowiązkowej służby wojskowej, jako przedłużającej trzyletni okres pracy nauczycielskiej, wymaganej do ustalenia, o czas przerwy spowodowanej służbą wojskową, należy zatem wymagany nieprzerwany trzyletni okres liczyć na nowo od czasu ponownego objęcia obowiązków nauczycielskich po odbyciu powinności wojskowej.

Szef Biura Personalnego: (—) *Dr. A. Owsionka.* wr.

9.

Przyjmowanie nowych kandydatów na stanowiska nauczycielskie oraz na posady woźnych szkolnych.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. Nr. 315 z dnia 22 lipca 1932 r. (BP. 6545/32) do dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych.

Wobec ustanowienia odnośnemi zarządzeniami władz naczelnych pewnej kolejności kandydatów przy obsadzaniu stanowisk niższych funkcjonarjuszów w państwowej służbie cywilnej oraz przyznania pierwszeństwa wysłużonym wojskowym zawodowym i inwalidom wojennym — zarządzam by począwszy od roku szkolnego (1932/33) Dyrekcje szkół średnich nie zatrudniały bez uprzedniej zgody Kuratorjum niższych funkcjonarjuszów, bez względu na sposób wynagrodzenia tychże. W każdym poszczególnym wypadku należy zwracać się do Kuratorjum (Biuro Personalne) o wyznaczenie odpowiedniego kandydata.

Również o ile idzie o posady nauczycielskie, zwłaszcza w szkołach zawodowych — zaangażowanie nowego kandydata wymagać będzie uprzedniej zgody ze strony Kuratorjum.

Zechcą Dyrekcje do powyższego zarządzenia ściśle się stosować.

Naczelnik Biura Personalnego: *Dr. J. Weryński.* wr.

10.

Okręgi szkolne.

Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 7 lipca 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 63, poz. 589.

Na podstawie artykułu 2 i 10 ustawy z dnia 4-go czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) zarządzam co następuje:

§ 1. Dla celów administracyjnych w zakresie wychowania Państwo dzieli się na następujące okręgi szkolne:

1. Brzeski, złożony z obszarów objętych województwami poleskiem i białostockiem z wyłączeniem powiatów suwalskiego, augustowskiego, grodzieńskiego i wołkowyskiego, — z siedzibą kuratora okręgu szkolnego w Brześciu nad Bugiem.

2. Krakowski, złożony z obszarów objętych województwami krakowskiem i kieleckiem, z siedzibą kuratora okręgu szkolnego w Krakowie.

3. Lubelskie złożony z obszarów objętych województwem lubelskiem, z siedzibą kuratora okręgu szkolnego w Lublinie.

4. Lwowski, złożony z obszarów objętych województwami lwowskiem, stanisławowskiem i tarnopolskiem, z siedzibą kuratora okręgu szkolnego we Lwowie.

5. Poznański, złożony z obszarów objętych województwami poznańskiem i pomorskiem, z siedzibą kuratora okręgu szkolnego w Poznaniu.

6. Warszawski, złożony z obszarów objętych okręgiem m. st. Warszawy oraz województwami warszawskiem i łódzkiem, z siedzibą kuratora okręgu szkolnego w Warszawie.

7. Wileński, złożony z obszarów objętych województwami wileńskiem i nowogrodzkiem oraz powiatami suwalskim, augustowskim, grodzieńskim i wołkowyskim województwa białostockiego, z siedzibą kuratora okręgu szkolnego w Wilnie.

8. Łucki, złożony z obszarów objętych województwem wołyńskiem, z siedzibą kuratora okręgu szkolnego w Łucku.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1-go września 1932 roku.

Równocześnie tracą moc obowiązującą rozporządzenia, wydane w zakresie unormowanym niniejszem rozporządzeniem.

Minister W. R. i O. P. (—) *J. Jędrzejewicz.*

11.

Normalizacja zeszytów szkolnych.

Postanowienie Min. W. R. i O. P. z dnia 17 maja 1932 r. (I. Pr. 2226/32). (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 3, poz. 28).

W związku z zamierzoną normalizacją zeszytów szkolnych Ministerstwo zezwala na używanie w szkołach zeszytów według dotychczasowych formatów jedynie do dnia 30 czerwca 1934 roku. Od tego terminu obowiązywać będzie bezwzględnie format, jaki zostanie ustalony przez Ministerstwo [1]).

Podsekretarz Stanu: (—) *K. Pieracki.*

12.

Zatwierdzanie rozkładu zajęć w publicznych szkołach powszechnych.

Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 11 lipca 1932 r. Nr. II. P. 5807/32. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 53).

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) zarządzam co następuje:

§ 1. Uchyla się rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 30 maja 1926 r. w sprawie zatwierdzania rozkładu zajęć w publicznych szkołach powszechnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 10, poz. 117) [2]).

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister W. R. i O. P. (—) *J. Jędrzejewicz.*

---

[1]) Patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1931 r., str. 287.

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 457.

13.

Organizacja pracy w szkołach powszechnych.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 116 z dnia 12 lipca 1932 r. (II. P. 5806/32). (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 56).

W związku z rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 11 lipca 1932 r. Nr. II. P. 5807/32 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 53) uchylającem rozporządzenie z dnia 30-go maja 1926 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 10, poz. 117) w sprawie zatwierdzania rozkładu zajęć w publicznych szkołach powszechnych, zarządzam co następuje:

1. Celem należytego zorganizowania nowego roku szkolnego kierownicy poszczególnych publicznych szkół powszechnych przedkładają corocznie inspektorom szkolnym projekty organizacyj tych szkół na następny rok szkolny.

2. Projekty te zawierać winny przedewszystkiem dane, odnoszące się do liczby dzieci w wieku obowiązku szkolnego w obwodzie szkoły i wnioski co do przypuszczalnej liczby i składu poszczególnych oddziałów pod względem wieku, wyznania, płci, przynależności do obwodu, co do rozmieszczenia oddziałów (klas, kompletów) w lokalu szkoły, ilości godzin nauki poszczególnych przedmiotów w każdym oddziale, składu grona nauczycielskiego i podziału zajęć między nauczycieli.

3. Kierownicy szkół przedstawiają swe projekty w 2 egzemplarzach inspektorom szkolnym w terminie do dnia 20 kwietnia na formularzach, normowanych zarządzeniami Ministerstwa W. R. i O. P.

4. Inspektorowie szkolni po zbadaniu nadesłanych projektów organizacyj szkół oraz dokonaniu ewentualnych zmian i poprawek zatwierdzają projekty organizacji najdalej do dnia 1 sierpnia, poczem zwracają jeden egzemplarz zatwierdzonego formularza kierownikowi szkoły.

5. Na podstawie zatwierdzonego projektu organizacji oraz w związku z dokonanym w końcu roku szkolnego ruchem uczniów kierownicy szkół organizują nauczanie w szkołach i przesyłają inspektorowi szkolnemu sprawozdanie z organizacji szkoły według stanu w dniu 15 września w terminie do dnia 20 września na formularzach normowanych zarządzeniami Ministerstwa W. R. i O. P.

6. Inspektorowie szkolni badają zgodność nadesłanych w jednym egzemplarzu sprawozdań z organizacji szkoły z zatwierdzonemi przez siebie projektami organizacji (punkt 4), przyczem, w razie nieumotywowanej niezgodności lub błędu, polecają dokonanie odpowiednich zmian i poprawek, które kierownicy szkół wprowadzają w życie.

7. Z projektów organizacyj (punkt 3) inspektorowie szkolni sporządzają zestawienia powiatowe według zarządzeń kuratorjum okręgu szkolnego i przesyłają je kuratorjum do dnia 15 maja; zestawienia ze sprawozdań z organizacyj szkół w powiecie (punkt 6) sporządzają inspektorowie szkolni według zarządzeń kuratorjum i przesyłają je kuratorjum do dnia 15 października.

8. Z zestawień powiatowych (punkt 7) po ich zbadaniu i skorygowaniu sporządza kuratorjum okręgu szkolnego zestawienie okręgowe. Ze-

stawienie okręgowe z projektów organizacyj przesyła kuratorjum Ministerstwu do dnia 1 czerwca, zaś zestawienia ze sprawozdań z organizacji szkół w okręgu do dnia 31 października.

9. W związku z rozporządzeniem Ministra W. R. i O. P. z dnia 11 lipca 1932 r. Nr. II. P. 5805/32 o rocznych sprawozdaniach z organizacji prywatnych szkół powszechnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 52) inspektorowie szkolni badają na podstawie nadesłanych sprawozdań zgodność organizacji nauczania ze statutem lub warunkami koncesyjnemi danej szkoły, sporządzają zestawienia powiatowe i przesyłają je kuratorjum, które z kolei zestawienie okręgowe przesyła Ministerstwu. Terminy są tu identyczne jak dla publicznych szkół powszechnych.

Podsekretarz Stanu: (—) *K. Pieracki.*

14.

Roczne sprawozdania z organizacji prywatnych szkół powszechnych.

Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 11 lipca 1932 r. Nr. II. P. 5805/32. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 52).

Na podstawie art. 1 i 13 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 343) zarządzam, co następuje:

§ 1. Kierownicy prywatnych szkół powszechnych obowiązani są przedkładać kuratorjom okręgów szkolnych za pośrednictwem właściwych inspektorów szkolnych corocznie najpóźniej do dnia 20 września sprawozdanie o liczbie i składzie uczącej się młodzieży w poszczególnych oddziałach (klasach, kompletach) z wyszczególnieniem wieku, wyznania i płci, o rozmieszczeniu oddziałów w lokalu szkoły, o ilości godzin nauki poszczególnych przedmiotów w każdym oddziale z wyszczególnieniem jęyka nauczania, o składzie grona nauczycielskiego oraz o podziale zajęć i tygodniowym rozkładzie lekcyj.

Sprawozdanie powyższe według stanu z dnia 15 września składać należy w jednym egzemplarzu na formularzu, ogłoszonym jako załącznik do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Obowiązek składania sprawozdania wymienionego w § 1-szym dotyczy również innych szkół w stosunku do tych oddziałów, w których nauka udzielana jest w zakresie programu pierwszych 4-ch oddziałów publicznych szkół powszechnych, jak np. klas wstępnych i podwstępnych (klas przygotowawczych) prywatnych szkół średnich ogólnokształcących i t. p.

W wypadkach wątpliwych rozstrzyga kurator okręgu szkolnego.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życe z dniem 1 września 1932 r.

Minister W. R. i O. P. (—) *J. Jędrzejewicz.*

Sprawozdanie z organizacji . . . . w . . . . w roku szk. 193.../...
(wymienić rodzaj szkoły, nr., imię, miejscowość)

Język nauczania . . . . . Stopień organizacyjny szkoły . . . .

Ruch uczniów w r. 193...

Tablica 1.

1	Uczniów w końcu roku szkolnego 193.../...	
2	Ukończyło szkołę (najwyższy oddział) z wynikiem pomyślnym	
3	Promowano do wyższych oddziałów	
4	Pozostało na rok drugi w oddziałach dwuletnich i na rok drugi lub trzeci w odziałach trzyletnich	
5a	Niepromowano	
5b	W tej liczbie nieklasyfikowano	
6	Opuściło szkołę z różnych powodów do dnia 15-go września 193... r. (bez uczniów w wierszu 2)	
7	Przybyło uczniów do szkoły do dnia 15 września 193... r.	
8	Uczniów w roku szk. 193.../... według stanu z dnia 15 września 193... r.	

Objaśnienie:

Tablica 1 obejmuje wszystkich uczniów szkoły; jej wiersz 4 dotyczy uczniów oddziału III. i IV. w szkole 1-klasowej i oddziału IV. i V. w szkole 2-klasowej. W wierszu 5a uwzględnić należy także i t. zw. nieklasyfikowanych.

W tablicy 2 zamieszcza się również wszystkich uczniów tej szkoły tak w wieku obowiązku szkolnego jak i poza tym wiekiem; w rubryce 1 wpisuje się wszystkie oddziały np. I, IIa, IIb i t. d., w rubryce 9 należy umieścić dzieci 6-cio letnie, w rubryce od 10—16 włącznie dzieci w wieku obowiązku szkolnego, w rubryce 17 dzieci, które wyszły już z wieku obowiązku szkolnego.

Tablica 2.

Podział uczniów na oddziały.

Oddział	Ogółem uczniów	Z ogólnej liczby uczniów przypada na: Nowoprzyjętych	Promowanych	Pozostałych na II rok w odd. 2-letnich i na II lub III r. w odd 3-letnich	Drugorocznych	Chłopców	Dziewcząt	urodzonych w roku 1926	1925	1924	1923	1922	1921	1920	1919	1918 i wcześniej	wyznania rzym.-kat.	gr. kat.	ewang.	praw.	mojż.	i innego
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23

Tablica 3.

Rozmieszczenie oddziałów w lokalu szkolnym.

Nr. izby lekcyjnej	Miejscowość, ulica, numer domu, gdzie znajduje się izba lekcyjna	Odległość od lokalu głównego w klm.	Powierzchnia podłogi izby lekcyjnej w m² w budynku własnym	Powierzchnia podłogi izby lekcyjnej w m² w budynku wynajętym	Wysokość izby lekcyjnej w m.	Liczba wszystkich miejsc w ławkach	I. Zmiana (komplet) uczą się oddziały	I. Zmiana liczba uczniów	I. Zmiana od godziny	I. Zmiana do godziny	II. Zmiana (komplet) uczą się oddziały	II. Zmiana liczba uczniów	II. Zmiana od godziny	II. Zmiana do godziny
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

Tablica 4.

Tygodniowy rozkład godzin lekcyjnych.

Oddziały / Przedmioty													
Religja													
Język polski													
Język													
Język													
Historja													
Geografja													
Nauka o przyrodzie													
Rachunki z geometrją													
Rysunek													
Roboty ręczne													
Śpiew													
Ćwiczenia cielesne													
. . . .													
. . . .													
Razem . .													

Objaśnienie:

W tablicy 4 w nagłówku należy wpisać kolejno, poczynając od pierwszego, wszystkie oddziały zasadnicze i równoległe np. I, IIa, IIb i t. p.

Jeżeli oddziały są łączone, to połączone oddziały należy wypisac w rubrykach sąsiednich choćby przez to nie można było zachować wspomnianej wyżej kolejności; dla zaznaczenia, że oddziały są połączone, czyli, że nauka z temi oddziałami odbywa się w jednej izbie jednocześnie, niepodzielnie, należy przez obie (a w wypadkach łączenia trzech oddziałów, przez trzy) rubryki w nagłówku wypisać „niepodzielnie“. W rubrykach pionowych wypisujemy dla każdego oddziału z osobna liczby godzin nauki każdego przedmiotu (głośnej i cichej razem, bez zaznaczenia podziału).

Jeżeli połączone oddziały uczą się jakiego przedmiotu wspólnie, a więc według jednego i tego samego programu, to dla zaznaczenia wspólnej nauki wpisujemy liczbę godzin nauki nie w każdej rubryce, lecz tylko raz dla obu (ewentualnie trzech) oddziałów pośrodku (na linji oddzielającej rubryki lub przy trzech — w rubryce środkowej) i nad cyfrą piszemy znak ——

Przy sumowaniu godzin nauki dla każdego oddziału — liczby nauki wspólnej (choć wpisane są tylko raz) liczymy oddzielnie dla każdego oddziału, a więc uwzględniamy dwukrotnie (ewentualnie trzykrotnie). Dla uniknięcia nieporozumień zaznacza się, że otrzymane sumy w rubrykach pionowych dla każdego oddziału oznaczają liczby godzin nauki głośnej i cichej razem, jakie przeznacza się dla uczniów każdego oddziału. Liczby te jednocześnie będą oznaczać i liczbę godzin nauczania czyli liczbę godzin pracy nauczycielskiej tylko w tym wypadku, kiedy oddziały uczą się oddzielnie, natomiast przy nauczaniu w oddziałach połączonych liczba godzin pracy nauczycielskiej w obu (względnie trzech) połączonych oddziałach będzie równać się liczbie godzin nauki w oddziale wyższym.

Nr. porządkowy	Nazwisko i imię kierownika i nauczycieli	Dodatkowe kwalifikacje wyższe studja, W. K. N. P. Inst. Naucz i t. p.)	Ilość lat pracy naucz.	Wyznanie	Religja		Język polski		Język....		Język....		Historja		Geografja	
					uczy w oddziałach	godzin tygod.	uczy w oddziałach	godzin tygod.	uczy w oddziałach	godzin tygod.	uczy w oddziałach	godzin tygod.	uczy w oddziałach	godzin tygod.	uczy w oddziałach	godzin tygod.
1	2	3	4	5	6		7		8		9		10		11	

(koniec tablicy 6)

i podział zajęć.

Nauka o przyrodzie		Rachunki z geometrją		Rysunek		Roboty ręczne		Śpiew		Ćwiczenia cielesne		....		Ogłem godzin tygodniowo	Wychowawstwo w oddziale (ach)	Inne zajęcia w szkole	U w a g i
uczy w oddziałach	godzin tygod.	uczy w oddziałach	godzin tygod.	uczy w oddziałach	godzin tygod.	uczy w oddziałach	godzin tygod.	uczy w oddziałach-	godzin tygod.	uczy w oddziałach	godzin tygod.	uczy w oddziałach	godzin tygod.				
12		13		14		15		16		17		18		19	20	21	22

Tablica 5.

Specjalne zespoły nauczania religji, ewentualnie innych przedmiotów.

Nr. porządkowy	Zespół utworzono z uczniów oddziału (ów)	Liczba uczniów w zespole	Przedmiot nauczania	Godzin nauki w zespole tygodniowo	Nr izby lekcyjnej lub nazwa sali szk., w której uczy się zespół

Tablica 6.

Grono nauczycielskie

15.

Zajęcia uboczne nauczycieli.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 27 sierpnia 1932 r. Nr. B. P. 17578/32.

Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 1-go sierpnia 1932 r. Nr. BP. 8062/32 wyjaśniło, że płatna praca nauczycielska w prywatnych szkołach wieczorowych dla dorosłych, które zorganizowane na wzór szkół powszechnych otrzymały prawo publiczności, nie jest pracą kulturalno - społeczną w rozumieniu postanowień art. 32 powołanej ustawy, wobec czego nauczyciele obowiązani są o jej objęciu zawiadomić władzę, która może częściowo lub całkowicie odmówić zezwolenia na jej wykonywanie.

Naczelnik Biura Personalnego: *Dr. J. Weryński.* wr.

16.

Rozwiązanie stosunku służbowego z nauczycielem bez egzaminu praktycznego.

Wykładnia art. 10 rozporządzenia o kwalifikacjach nauczycieli.

Rozporządzenie Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 1 czerwca 1932 r. Nr. II. P. 3176/32.

Nr. I. K. N. 2402/32. Z art. 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 259) wynika, że władza powinna rozwiązać stosunek służbowy z nauczycielem, który do upływu terminu, w tym artykule oznaczonego, nie zdał II-go egzaminu. Ten obowiązek władzy nie wyklucza zupełnie stosowania przez władze przepisów pragmatyki nauczycielskiej o rozwiązaniu stosunku służbowego.

Sposób rozwiązania stosunku służbowego i termin wypowiedzenia z art. 69 i 71 pragmatyki nauczycielskiej nietylko mogą, ale muszą być stosowane.

Co do terminu rozwiązania stosunku służbowego w myśl art. 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej ani to rozporządzenie, ani żaden inny przepis ustawy terminu takiego nie oznacza, a zatem:

1) nauczyciel może pełnić obowiązki służbowe bez złożenia II-go egzaminu aż do upływu terminu 5-letniego bez narażenia się na konsekwencje obowiązku władzy, w tym artykule wskazanego;

b) władza ma obowiązek rozwiązania stosunku służbowego z takim nauczycielem dopiero od chwili upływu powyższego;

c) stosunek służbowy z takim nauczycielem ulegnie rozwiązaniu przy zachowaniu terminu z art. 71 pragmatyki.

Z tego nie wynika, żeby władza nie mogła przedtem rozwiązać stosunku służbowego na podstawie art. 69 i 71 pragmatyki, lecz stałoby się to w granicach jej uznania, podczas gdy po upływie okresu 5-letniego jest to jej obowiązkiem.

Zatrudnienie zwolnionego nauczyciela w charakterze nauczyciela kontraktowego nie jest sprzeczne z ustawą, o ile dany nauczyciel posiada kwalifikacje do nauczania.

Naczelnik Wydziału: (—) *St. Bugajski.*

17.

Wynagrodzenie duszpasterzy, nauczycieli nieetatowych, lekarzy i sił kancelaryjnych.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 104 z dnia 21 czerwca 1932 r. (Nr. I. R. 6033/32) o stosowaniu zarządzenia w sprawie zawieszenia 10% podwyżki uposażeń.

W związku z wątpliwościami, jakie nasuwają się kuratorjum przy stosowaniu okólnika Nr. 83 z dnia 25 maja 1932 r. (Nr. I. R. 5679/32) o zawieszeniu wypłaty 10% podwyżki uposażeń w stosunku do funkcjonarjuszów państwowych, zajmujących stanowiska służbowe poza m. st. Warszawą [1]), Ministerstwo wyjaśnia, że:

1) wynagrodzenie duszpasterzy za udzielanie nauki religji w szkołach powszechnych, ustalone rozporządzeniem z dnia 1 marca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 163) [2]), do którego nie stosowało się zarządzenie z dnia 8 stycznią 1927 r. Nr. OR. 85/27 [3]) w sprawie 10% podwyższenia uposażenia,

2) wynagrodzenie nieetatowych nauczycieli szkół powszechnych, ustalone rozporządzeniem z dnia 1 marca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 204) [4]), do którego nie stosowało się zarządzenie z dnia 8 stycznia 1927 r. Nr. 85/27 w sprawie 10% podwyższenia uposażenia;

3) wynagrodzenie lekarzy i dentystów, ustalone zarządzeniem z dnia 28 października 1931 r. Nr. I. WF. 8220/31 [5]) na zł 14 za jedną godz. pracy tygodniowej;

4) wynagrodzenie pomocniczych sił kancelaryjnych w inspektoratach szkolnych, płatne z ryczałtu na pomoc kancelaryjną;

5) wynagrodzenie pomocniczych sił kancelaryjnych w szkołach średnich ogólnokształcących i zakładach kształcenia nauczycieli, płatne z fun-

---

[1]) Cytowanym okólnikiem Min. W. R. i O. P. podano do wiadomości okólnik Min. Skarbu z dnia 21 maja 1932 r. L. D. III. 7930/1/32, wyjaśniający, że rozporządzenie Prezydenta Rzpltej z dnia 21 maja 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 43, poz. 419 (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw., str. 345) dotyczy automatycznie tych pracowników kontraktowych, którzy według zawartej z nimi umowy pobierają wynagrodzenie według grup uposażeniowych.

Ponadto na zasadzie uchwały Rady Ministrów z dnia 20 maja b. r. Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że wynagrodzenie pracowników kontraktowych płatnych ryczałtowo z budżetu, którzy zajmują stanowisko służbowe poza m. st. Warszawą, obniża się również z dniem 1 czerwca 1932 r. o 10%, przyczem zgodnie z zasadami prawa cywilnego obniżenie winno nastąpić drogą odpowiedniej zmiany umów z ważnością od dnia 1 czerwca 1932 r., co należy bezzwłocznie przeprowadzić. Jeżeli pracownik odmówi wyrażenia zgody na zmianę umowy, należy bezzwłocznie ją wypowiedzieć, względnie przy umowach, zawartych na czas określony, nie odnawiać i w ten sposób umowę z pracownikiem definitywnie rozwiązać. Przyjęcie ponowne na zajmowane stanowisko pracownika, który nie wyraził zgody na zmianę umowy z dniem 1 czerwca 1932 r., byłoby obejściem powyższych zarządzeń i jako takie jest niedopuszczalne. (Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 30 maja 1932 r. Nr. O. 876/32).

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 147.

[3]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1927 r., str. 54.

[4]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 198.

[5]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1931 r., str. 627.

duszu na pomoc kancelaryjną, — nie podpada pod postanowienia wymienionego na wstępie zarządzenia o zawieszeniu 10% podwyżki uposażeń.

Jednocześnie Ministerstwo wyjaśnia, że ryczałty dla prywatnych szkół zawodowych, położonych poza m. st. Warszawą, przyznane na opłacanie nauczycieli i instruktorów, należy zmniejszyć od dnia 1 czerwca 1932 r. o 10 %.

Za Nacz. Wydziału: (—) *F. Borowiecki.* Radca Minist.

18.

Pożyczki na budowę szkół.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 96 z dnia 13 czerwca 1932 r. (I. R. 5868/32).

W związku z uruchomieniem przez Ministerstwo Skarbu nowej rubryki dochodowej w budżecie nadzwyczajnym Ministerstwa W. R. i O. P. za rok 1932/33 pod nazwą „zwrot pożyczek na budowę szkół powszechnych" (Dz. 4, R. 1, § 12) zechce Kuratorjum zarządzić, by zwroty pożyczek, udzielonych gminom i związkom komunalnym na budowę szkół powszechnych były zarachowywane na budżet nadzwyczajny Ministerstwa W. R. i O. P. Dz. 4, R. 1, § 12.

W myśl powyższego, okólnik Nr. 60 z dnia 18 kwietnia 1932 r. (I. R. 4016) przestaje nadal obowiązywać, kwoty zaś wpłacone na rachunek sum depozytowych Kuratorjum należy bezzwłocznie przelać na budżet dochodowy Ministerstwa, rachunek Kuratorjum Dz. 4, R. 1, § 12.

Naczelnik Wydziału: (—) *A. Nowak.*

Zarządzenie Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 5 lipca 1932 r. Nr. O. 1006/32 do wszystkich rad szkolnych powiatowych (miejskiej we Lwowie).

Udzielam do wiadomości oraz celem pouczenia gmin, korzystających z pożyczek na budowę szkół powszechnych, aby zwroty pożyczek składano i zarachowywano w sposób podany w okólniku.

Kurator Okręgu Szkolnego: p. o. *St. Świderski.* wr.

19.

Praktyka pedagogiczna kandydatów na nauczycieli szkół średnich.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 115 z dnia 9 lipca 1932 r. (II. S. 5396/32). (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 55).

Uzupełniając dotychczasowe przepisy w sprawie praktyki pedagogicznej kandydatów na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli, Ministerstwo zarządza organizowanie tej praktyki w wypadkach, kiedy względy organizacyjno-wychowawcze danej szkoły na to pozwalają, także i w szkołach powszechnych najwyższego stopnia organizacyjnego (w ostatnich trzech latach) oraz w średnich szkołach zawodowych, przytem w tych drugich tylko w odniesieniu do przedmiotów następujących: j. polskiego, historji, geografji, ćwiczeń cielesnych i śpiewu (t. zw. przedmiotów ogólnokształcących w szkole zawodowej).

Podsekretarz Stanu: (—) *K. Pieracki.*

20.

Zaliczanie przedmiotów w szkołach handlowych.

Rozporządzenie Minist. W. R. i O. P. z dnia 9 sierpnia 1932 r. Nr. III. HG. 3125/32.

Nr. III. 3211/32. Ministerstwo wyjaśnia, że w myśl art. 51 ustawy z dnio 9-go października 1923 (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) należy zaliczać przedmioty w 4-tych klasach szkół handlowych do następujących kategoryj:

Do kat. IV (jako przedmioty zawodowe specjalne): skarbowość, organizacja przedsiębiorstw, statystyka, nauka o cłach i taryfach, spółdzielczość, ćwiczenia towaroznawcze, historja gospodarcza. Do kat. III. chemja z ćwiczeniami. Do kat. II. historja kultury.

W z. Dyrektora Departamentu (—) *A. Romanowski.* Min. Wizyt. szkół.

21.

Opłaty szkolne w szkołach zawodowych.

Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 24 sierpnia 1932 r. (Nr. III. TP. 3643/32).

Nr. III. 11583/32. Zarządzam pobieranie w państwowych szkołach, seminarjach i na kursach zawodowych opłat szkolnych na zasadach niżej wyszczególnionych, w wysokości ustalonej zarządzeniem Ministra W. R. i O. P. z dnia 12-go września 1931 r. Nr. III. T. 5944/31 [1]) wsprawie opłat w szkołach zawodowych z tem, że opłaty za korzystanie z warsztatów, laboratorjów, pracowni i t. d. są scalone z opłatami na fundusz doraźnych pomocy naukowych, bibljotek uczniowskich, urządzeń higienicznych i gier ruchowych, w jedną opłatę pod nazwą „Taksa administracyjna".

I. Taksę za egzamin wstępny uiszczają wszyscy kandydaci przystępujący do tego egzaminu:

a) na kurs pierwszy w szkołach technicznych, średnich technicznych kolejowych, w szkołach i leceach handlowych, oraz w szkołach agrotechnicznych — zł 5

b) w szkołach rzemieślniczo - przemysłowych (męskich i żeńskich) w szkołach majsterskich, w szkołach rękodzielniczych, i gospodarczych żeńskich, seminarjach zawodowych żeńskich i w szkołach niższych technicznych kolejowych — zł 3

II. Taksę za badania psychotechniczne uiszczają wszyscy kandydaci poddawani tym badaniom:

a) w szkołach wymienionych w p. I. ust. a) — zł 2

b) w szkołach wymienionych w p. I. ust. b) — zł 1

III. Taksę wstępną czyli wpisowe uiszczają wszyscy uczniowie nowoprzyjęci do szkoły lub na kurs we wszystkich szkołach oraz na kursach z wyjątkiem kursów wędrownych i kursów korespondencyjnych. — zł 10

IV. Taksa za egzamin końcowy we wszystkich szkołach i kursach. — zł 10

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1931 r. str. 542.

V. Taksa za świadectwa:

a) za świadectwo ukończenia szkoły lub kursu zł 5

Uwaga. Świadectwa (wykazy postępów) roczne, półroczne, względnie semestralne, wydaje się bezpłatnie.

b) za duplikaty świadectw ukończenia szkoły lub kursu zł 10

c) za duplikaty świadectw (wykaz postępów) rocznych, półrocznych, względnie semestralnych zł 12

VI. Taksa administracyjna.

A. W szkołach.

a) technicznych. 1. na wydziałach mechanicznych, mechanicznych kolejowych, elektrycznych, elektromechanicznych, mechaniczno-elektrotechnicznych, lotniczych, samochodowych, młynarskich, włókienniczych, górniczych, hutniczych, przemysłowo-leśnych rocznie zł 170

2. na wydziałach chemicznych, ceramicznych, piwowarskich rocznie zł 190

3. na wydziałach budowlanych, drogowych, drogowo-budowlanych, drogowo-wodnych, mierniczych, meljoracyjnych, miernictwa kopalnianego, eksploatacyjnych kolejowych rocznie zł 130

b) agrotechnicznych średnich rocznie zł 190

c) ogrodnictwa w Poznaniu rocznie zł 220

d) kolejowych niższych rocznie zł 90

e) rzemieślniczo-przemysłowych męskich, rękodzielniczych i gospodarczych żeńskich oraz w seminarjach zawodowych żeńskich rocznie zł 90

f) rzemiosł budowlanych, koszykarskich i szewckich rocznie zł 40

g) w liceach i szkołach handlowych rocznie zł 130

h) mistrzów mechaników, mistrzów budowlanych, drogowych i meljoracyjnych, oraz na kursie majstrów i podmajstrzych młynarskich w Bydgoszczy rocznie zł 100

i) w szkole wiertniczej w Borysławiu rocznie zł 130

B. Na kursach.

a) radjotechnicznych, ogrodnictwa w Poznaniu i Wilnie rocznie zł 130

b) nadzorców drogowych i meljoracyjnych za cały kurs płatne zgóry zł 30

c) gorzelniczych za cały kurs płatne zgóry zł 20

d) rocznych elektromonterów i dla pracowników przemysłu metalowego rocznie zł 60

e) półrocznych dla elektromonterów, dla maszynistów i palaczy płatne zgóry za cały kurs zł 30

f) kilimkarstwa, płatne z góry miesięcznie zł 12

g) rysunków zawodowych dla rzemieślników przemysłu metalowego, budowlanego i drzewnego, płatne zgóry miesięcznie zł 3

h) rysunku odręcznego, płatne zgóry miesięcznie zł 3

i) snycerstwa i rzeźbiarstwa dla rzemieślników przemysłu drzewnego, kamieniarskiego i sztukatorskiego, płatne zgóry miesięcznie zł 3

j) rękodzielniczych, gospodarczych i handlowych, zorganizowanych przy szkołach średnich zawodowych i żeńskich seminarjach zawodowych, płatne zgóry miesięcznie zł 5

k) rękodzielniczych i gospodarczych zorganizowanych przy niższych szkołach zawodowych, płatne zgóry miesięcznie zł 3

l) trykotarstwa maszynowego i haftu maszynowego, płatne zgóry miesięcznie zł 5

m) wieczornych kroju i szycia zorganizowanych przy państwowych szkołach i seminarjach zawodowych żeńskich, płatne zgóry miesięcznie zł 5

n) korespondencyjnych od przedmiotu, płatne zgóry półr. zł 5

o) wędrownych prowadzonych przez państwowe szkoły zawodowe żeńskie, płatne zgóry miesięcznie zł 2

VII. Taksy, wpłacone przez uczniów, zwrotowi nie podlegają.

VIII. a) Taksy wymienione pod V b) i c) stanowią dochód państwowy i powinny być wpłacone przez zainteresowanych znaczkami stemplowemi, które dyrekcja nakleja na wydanym duplikacie i kasuje.

b) Taksy, wymienione w punktach I, II, wzięte łącznie, rozdzielają dyrekcje szkół pomiędzy egzaminatorów oraz prowadzących badania psychotechniczne jako wynagrodzenie za udział w egzaminach; sumy uzyskane od uczniów z tego tytułu powinny być podawane w liście wypłat wynagrodzeń egzaminatorów.

c) Część dochodu z taks, wymienionych w punktach III, IV, V a i VI, w wysokości 30% powinny dyrekcje szkół przelewać do dyspozycji Ministerstwa W. R. i O. P. za pośrednictwem Pocztowej Kasy Oszczędności na właściwe konta izb skarbowych, względnie na konta kas urzędów skarbowych, na rachunek funduszu specjalnego kuratorjum okręgu szkolnego pod nazwą „taksa administracyjna".

Pozostałą część dochodów z wyżej wymienionych taks przeznacza się do dyspozycji szkół, na pokrycie wydatków na opał, światło i utrzymanie porządku, na drobny remont, na urządzenie lokalu szkolnego i pomoce naukowe, na wychowanie fizyczne i urządzenia higjeniczne, na inne wydatki jako to: opłaty manipulacyjne P. K. O. materjały pisarskie, druki szkolne, telefony i t. p.

Wydatki szkół na komorne będą pokrywane z kredytów przydzielonych przez Ministerstwo na podstawie planów finansowo - gospodarczych szkół dołączonych do wniosków kuratorjów okręgów szkolnych.

d) Sposób pobierania, przechowywania i księgowania sum otrzymywanych z powyższych taks normują przepisy rachunkowo - kasowe, dołączone do okólnika Nr. I. R. 6418/32 z dnia 8-go lipca 1932 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5 z dnia 30-go lipca 1932 r. poz. 58).

IX. Do uiszczenia taks obowiązani są zasadniczo wszyscy uczniowie.

X. a) Taksy, wymienione w punktach I, II i IV. powinny być uiszczone przed przystąpieniem ucznia do egzaminu: taksa, wymieniona w punkcie III, powinna być uiszczona przy przyjęciu ucznia do szkoły, nie później jednak jak w ciągu trzech tygodni od daty rozpoczęcia roku szkolnego.

b) Taksy administracyjne, wymienione w punkcie VI A oraz punkcie VI B poz. a) i d), powiny być wpłacone w dwóch równych ratach półrocznych z początkiem danego półrocza, jednak najpóźniej do końca 3-go miesiąca każdego półrocza. Od uczniów, którzy przed ostatecznym terminem płatności taksy występują ze szkoły, można nie żądać opłacenia taksy.

XI a) Z ulgowej taksy administracyjnej w wysokości 30% normalnej taksy wskazanej w punkcie VI A korzystają dzieci czynnych funkcjonarjuszów państwowych i wojskowych zawodowych, pobierających uposażenie służbowe lub wynagrodzenie ze Skarbu Państwa, o ile wykazują postępy w naukach dostateczne i sprawowanie dobre, z zastrzeżeniem, że rodzice ich nie posiadają znaczniejszego majątku.

b) Dzieci rodziców niezamożnych, o ile wykazują postępy w naukach dostateczne i sprawowanie dobre, mogą korzystać z częściowego zwolnienia od taksy administracyjnej w wysokości nie przekraczającej ulgowej taksy urzędników państwowych.

W wypadkach zupełnego ubóstwa mogą być stosowane zwolnienia od opłaty taksy administracyjnej w całości, w pierwszym rzędzie w odniesieniu do dzieci inwalidów wojennych.

c) Określonych wyżej ulgowych taks administracyjnych i zwolnień od opłaty taksy administracyjnej udzielają co półrocze rady pedagogiczne szkół stosownie do stanu majątkowego rodziców uczniom, którzy pilnością i postępami w nauce na to zasługują. Rady pedagogiczne powinny przy zwolnieniach od taks rozważyć dokładnie warunki, w jakich młodzież poza szkołami pozostaje. Opieka domowa ucznia może odwołać się od decyzji rady pedagogicznej, w wypadkach odmówienia zwolnienia, do kuratorjum, które rozstrzyga ostatecznie.

Radom pedagogicznym przysługuje prawo udzielania ulgowej taksy administracyjnej lub całkowitego zwalniania od taksy administracyjnej, o których mowa w punkcie XI b w wysokości nie przekraczającej 20% wpływu, jaki osiągnęłaby szkoła, pobierając całkowitą taksę administracyjną, wymienioną w punkcie VI A od wszystkich uczniów zapisanych do szkoły. Rada pedagogiczna może jednak w wyjątkowych wypadkach zakwalifikować zwolnienie od opłat na wyższą kwotę, wówczas dyrekcja szkoły występuje, na podstawie uchwały rady pedagogicznej, z odpowiednim wnioskiem do kuratorjum okręgu szkolnego o stosowne upoważnienie. Wnioski o zwolnienie uczniów na wyższą kwotę niż 20% wpływów z taksy administracyjnej powinny być złożone przez dyrekcje szkół właściwej władzy w I. półroczu najpóźniej do dnia 10-go listopada, a w II. półroczu najpóźniej do dnia 10-go kwietnia, w szkołach rzemiosł budowlanych do dnia 10-go lipca i 10-go stycznia.

Decyzja rady pedagogicznej o udzieleniu ulgowej taksy administracyjnej lub zwolnieniu od jej wpłaty następuje z końcem drugiego miesiąca po rozpoczęciu roku szkolnego na skutek podania wniesionego do dyrekcji szkoły przez rodziców lub opiekę dmową ucznia w terminie najdalej miesięcznym po rozpoczęciu roku. Do podania należy dołączyć stosowne zaświadczenie o stanie majątkowym.

Funkcjonarjusze państwowi i wojskowi zawodowi nie składają podań o udzielenie ulgowej taksy administracyjnej. Dyrekcja szkoły może jednak zażądać od nich w razie wątpliwości przedstawienia świadectwa o stanie majątkowym lub formalnego zaświadczenia, że interesowany jest funkcjonarjuszem państwowym.

Uczniowie, którzy uzyskali zwolnienie od taksy w jednem półroczu, korzystają ze zwolnienia i w następnem półroczu szkolnem, o ile istnieją warunki, od których zależy zwolnienie.

d) Nowowstępujący uczniowie w pierwszem półroczu szkolnem od żadnych opłat nie mogą być zwolnieni. Nie dotyczy to dzieci funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych.

W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie kuratorjum okręgu szkolnego będzie udzielało w drodze wyjątku ulgowych taks administracyjnych i zwolnień od nich nowowstępujących uczniów w I-szem półroczu szkolnem.

e) Od opłat przewidzianych w pp. I. II. III. IV. V. i VI B nikt zwolnionym być nie może.

XII. Postanowienia okólnika niniejszego obowiązują od dnia 1-go września 1932 r. w stosunku do szkół rzemiosł budowlanych od dnia 1-go listopada 1932 roku.

XIII. Wszelkie dotychczasowe przepisy w powyższej sprawie tracą moc obowiązującą.

Minister W. R. i O. P. (—) *J. Jędrzejewicz.*

22.

Państwowa Odznaka Sportowa.

Uprawnienie szkolnych komisyj prób.

Nr. O. 1133/32. Na podstawie pisma dyrektora Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego z dnia 24-go czerwca 1932 r. Nr. 256/2 Wysz. wyjaśniam, że komisje próby Państwowej Odznaki Sportowej, organizowane na podstawie § 1 pkt. c, rozporządzenia wykonawczego Ministerstwa Spraw Wojskowych z dnia 15-go grudnia 1930 r. oraz § 3 pkt. a. i § 4 pkt. d. regulaminu P. O. S.[1]) przez dyrektorów (przełożone) szkół oraz instruktorów wychowania fizycznego, uprawnione są do przeprowadzania prób o P. O. S. nietylko z młodzieżą szkolną, ale i z personelem szkolnym nauczycielskim i administracyjnym.

Za Nacz. Wydziału: (—) *S. Łeszczij.* Okręgowy Wizytator Szkół.

Wartość artystyczna nagród i odznak sportowych.

Nr. O. 1126/32. W dążeniu do podniesienia poziomu kulturalnego sportu Kuratorjum poleca zwracać uwagę przy nabywaniu nagród i odznak sportowych na ich wartość artystyczną.

---

[1]) Patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1931 r. str. 375 (pod linją) i 597. Zarazem zwraca się uwagę, że w Monitorze Polskim Nr. 134 z dnia 14-go czerwca 1932 r. zostało ogłoszone rozp. Ministra Spraw Wojskowych z dnia 18-go kwietnia 1932 r., wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewn. oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, zmieniające rozp. z dnia 15-go grudnia 1930 r. w sprawie wykonania rozp. Rady Ministrów z dnia 27-go czerwca 1930 r. o państwowej odznace sportowej.

Wzory niektórych nagród zawiera broszura p. t. „Nagrody sportowe" wydawnictwa Instytutu Propagandy Sztuki, Warszawa, ul. Królewska 13.

Znaznacza się, że nagrody, zainicjowane przez Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, zaopatrzone są w znak „P. U. W. F.".

P. o. Naczelnika Wydziału: *L. Jus.*

23.

Liga Obrony Powietrznej Państwa.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 5 sierpnia 1932 r. (Nr. I. OP. 10888/32 w sprawie kół szkolnych L. O. P. P.

Celem unormowania pracy kół szkolnych L. O. P. P. oraz utrzymania łączności z władzami organizacyjnemi L. O. P. P. podaję do wiadomości regulamin wewnętrzny i wytyczne działalności kół szkolnych L. O. P. P. ustalone w porozumieniu z wojewódzkiemi komitetami L. O. P. P.

Równocześnie zachęcam Panów Inspektorów szkolnych, Dyrektorów i Kierowników szkół wszystkich typów do wydatnego popierania akcji kół szkolnych i zobowiązuję do przestrzegania ogłoszonego regulaminu.

Za Kuratora Okr. Sz.: (—) *L. Jus.* wr. p. o. Naczelnika Wydziału.

Regulamin wewnętrzny

i wytyczne do działalności kół szkolnych L. O. P. P. opracowane na podstawie regulaminu kół szkolnych L. O. P. P., zatwierdzonego przez Radę Główną L. O. P. P. w dniu 26-go czerwca 1929 r.

§ 1. Przy szkołach mogą być tworzone koła szkolne L. O. P. P. na prawach samorządu szkolnego, nie przeczących zasadom statutu Ligi z liczbą członków nie mniejszą niż 10.

W szkołach więcej klasowych mogą być tworzone w miarę potrzeby sekcje klasowe, których delegaci wchodzą do zarządu koła szkolnego.

Zarząd koła szkolnego winien dążyć do skupienia w kole wszystkich uczniów (uczenic) szkoły.

§ 2. Do kół tych może należeć za zgodą rodziców młodzież szkolna, która wpłaca w okresie roku szkolnego zniżoną miesięczną składkę członkowską po 10 groszy od osoby. Młodzież szkół powszechnych może w wypadkach wyjątkowych uzyskać na podstawie uchwały ogólnego zgromadzenia koła, zatwierdzonej przez sekcję opieki kół szkolnych przy komitecie wojewódzkim, zniżkę składki do 5-ciu groszy miesięcznie.

Nauczyciele szkół, o ile nie są członkami kół miejscowych L. O. P. P. mogą należeć do koła szkolnego, jednakże z obowiązkami i na prawach członków rzeczywistych (wpisowe 1 zł, składka miesięczna 0.50 zł).

Każdy członek koła szkolnego L. O. P. P. winien posiadać legitymację członkowską oraz odznakę L. O. P. P.

§ 3. Koła szkolne L. O. P. P. rozpoczynają swą działalność po uzyskaniu zatwierdzenia przez odpowiednie organy L. O. P. P. i rządzą się regulaminem wewnętrznym, zatwierdzonym przez władzę szkolną

§ 4. Władza koła szkolnego L. O. P. P. tworzy zarząd wybrany przez ogólne zgromadzenie koła oraz opiekun, delegowany przez dyrekcję (kierownictwo) szkoły z pośród nauczycieli danej szkoły.

Zarząd koła szkolnego stanowią: prezes, sekretarz, skarbnik oraz delegaci sekcyj klasowych (jeżeli takie istnieją); trzej pierwsi wybierani są przez ogólne zgromadzenie koła ostatni przez sekcje klasowe, a zatwierdzeni przez ogólne zgromadzenie koła.

§ 5. Opiekun koła reprezentuje koło nazewnątrz wobec organów L. O. P. P. i sprawuje nadzór nad działalnością koła, kasą i prowadzeniem rachunków, jemu też są przedkładane uchwały koła pod grozą nieważności.

§ 6. Głównym opiekunem wszystkich kół szkolnych, powstałych przy szkołach powszechnych w powiecie, jest z urzędu inspektor szkolny danego powiatu.

Głównym opiekunem koła szkolnego, powstałego przy szkole średniej ogólnokształcącej, zawodowej lub seminarjum nauczycielskiem, jest dyrektor zakładu.

W miejscowości w której znajduje się więcej niż trzech głównych opiekunów, powstaje przy zarządzie komitetu powiatowego lub miejscowego L. O. P. P. Sekcja Opiekunów Kół Szkolnych.

Jeden z głównych opiekunów, a w miejscowościach, w których są sekcje opiekunów, przewodniczący sekcji wchodzi drogą kooptacji w charakterze członka do zarządu komitetu powiatowego względnie miejskiego.

Obowiązkiem głównych opiekunów kół szkolnych jest nadsyłać do komitetów powiatowych względnie miejskich L. O. P. P. i do kuratorjum okręgu szkolnego w terminie do dnia 1-go września każdego roku na podstawie materjałów otrzymanych z kół szkolnych zestawienia za ubiegły rok szkolny ilości kół szkolnych, ich członków i wysokości zebranych składek.

§ 7. Programy pracy kół szkolnych L. O. P. P. podlegają zatwierdzeniu w porozumieniu z opiekunem lokalnym organów L. O. P. P. które również kontrolują ich wykonanie.

§ 8. Koła szkolne L. O. P. P. w myśl § 1, art. 10, statutu Ligi przelewają wszelkie swe fundusze po potrąceniu niezbędnych wydatków administracyjnych do kasy właściwego komitetu powiatowego lub miejskiego L. O. P. P. Odpowiednie placówki Ligi będą w miarę potrzeby udzielały kołom szkolnym subsydjów.

Wysokość funduszów na najkonieczniejsze wydatki administracyjne w kole określa opiekun koła szkolnego, przyczem wysokość tych funduszów nie może przekraczać normalnie 10% ogólnych wpływów koła.

W sprawie innych wydatków dla koła opiekun koła porozumiewa się za pośrednictwem opiekuna głównego z komitetem powiatowym lub miejskim L. O. P. P., którego zgodę należy uzyskać na czynienie wydatków ponad wyżej wymienioną normę.

Pieniądze koła winny być przelewane każdego miesiąca w myśl art. 10, § 1 statutu Ligi najpóźniej do dnia 10 następnego miesiąca bezpośrednio do kasy komitetu powiatowego lub miejscowego L. O. P. P. za pokwitowaniem, bądź też czekiem P. K. O. na konto odnośnego komitetu L. O. P. P.

Kontrolę wpłaconych składek, jak też listę imienną członków, winien zarząd koła prowadzić na przepisanym formularzu.

Zarząd koła winien również przesyłać bezpośrednio do komitetu powiatowego lub miejskiego L. O. P. P. do dnia 10 każdego miesiąca sprawozdanie kasowe, a co kwartału sprawozdanie rzeczowe, podpisane przez opiekuna koła.

§ 9. Przy kołach szkolnych L. O. P. P. mogą być organizowane kursy specjalnych prac w zakresie lotnictwa, a w szczególności modelarstwa lotniczego i szybownictwa na podstawie instrukcyj i programów, wydanych przez komitet wojewódzki L. O. P. P.

Na pokrycie wydatków, połączonych z zakupem materjałów modelarskich, które nabywa się w składnicy przy komitecie wojewódzkim L. O. P. P., nie wolno używać funduszów składkowych.

Opiekunów kursów będą wyznaczać właściwe zarządy komitetów powiatowych lub miejskich L. O. P. P. w porozumieniu z dyrekcjami (kierownikami) szkół.

Instruktorów kursów przydziela komitet wojewódzki L. O. P. P.

Koła szkolne winny poświęcić przynajmniej 5 godzin w ciągu roku szkolnego poza godzinami normalnej nauki na zorganizowanie wykładów, celem zaznajomienia się z zasadami lotnictwa, obrony przeciwgazowej i obrony przeciwlotniczej, używając do tego bibljotek, znajdujących się w szkołach lub przy komitetach L. O. P. P. i korzystając z pomocy powiatowych instruktorów obrony przeciwlotniczo-gazowej, przyczem należy specjalnie intensywnie wykorzystać „Tydzień L. O. P. P.".

Wszelkie materjały (jak legitymacje, odznaki, druki, sprzęt i t. p.) otrzymuje koło szkolne od właściwego komitetu powiatowego lub miejskiego L. O. P. P. za pośrednictwem głównego opiekuna.

Koła szkolne, organizujące kursy obrony przeciwgazowej lub przeciwlotniczej, winny prowadzić je według programu L. O. P. P.

Koło szkolne odbywa co roku zwyczajne ogólne zgromadzenie członków w terminie do dnia 20-go września najpóźniej.

Na zgromadzeniu tem — poza sprawami, przewidzianemi w art. 18, § 6, litery a—j statutu L. O. P. P. — koło rozpatruje również sprawy programowo-budżetowe.

Zarządy kół szkolnych odbywają swe posiedzenia stosownie do art. 23, § 5, statutu L. O. P. P. w zasadzie raz na miesiąc.

§ 10. W wypadkach nieprzewidzianych w niniejszym regulaminie obowiązuje statut L. O. P. P. Kwestje sporne i nieunormowane zarówno przez regulamin niniejszy, jak i statut Ligi, rozstrzyga sekcja dla spraw młodzieży przy zarządzie głównym L. O. P. P.

Niniejszy regulamin obowiązuje od dnia 1 sierpnia 1932 r.

24.

Kursy wieczorowe oświaty pozaszkolnej.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 10 września 1932 r. Nr. I. OP. 12614/32.

Ustawa o ustroju szkolnictwa z dnia 11-go marca 1932 roku (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389), uwzględniając konieczność podniesienia ogólnego poziomu umysłowego i kulturalnego tych, którzy z jakichkolwiek powodów nie mogli wykonać obowiązku szkolnego, lub zdobyli jedynie prymitywne pod-

stawy wykształcenia ogólnego w nisko zorganizowanych szkolach powszechnych, nakłada obowiązek dokształczania młodzieży do 18 roku życia włącznie (Rozdz. III. Dokształcanie: art. 15 — 18).

Dzięki owocnym staraniom p. p. inspektorów szkolnych i ofiarnej, oraz obywatelskiej pracy nauczycielstwa, akcja dokształcania młodocianych i dorosłych w oparciu o trzystopniowe kursy wieczorowe dawała pozytywne rezultaty.

Z uwagi na nadzwyczaj trudne i skomplikowane warunki życia państwowego i społecznego, wymagające od obywatela obszerniejszego zakresu wiedzy, zdwojonej aktywności i dyscypliny społecznej, oraz ze względu na nakaz wychowania wchodzącego w życie państwowe młodego pokolenia, należy w bieżącym roku szkolnym przystąpić ze wzmożoną energją do pracy na zorganizowanych w tym celu kursach dokształcających dla młodocianych i dorosłych. Kursy te mają dać podstawę, względnie pogłębić i rozszerzyć zakres wiadomości zdobytych w szkole powszechnej, wyrobić świadomość obywatelską wśród uczestników i przysposobić do pracy samokształceniowej, oraz ułatwić przygotowanie się do egzaminu tej młodzieży rzemieślniczej, która stosownie do rozporządzenia P. Ministra W. R. i O. P. z dnia 4-go lutego 1930 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 17 z 1930 r.[1]) obowiązana jest go składać w dokształcających szkołach zawodowych, jeśli nie miała możności uczęszczania do tych szkół.

Organizacyjnie kursy wieczorowe należy oprzeć o powiatowe komisje oświaty pozaszkolnej, które dostarczą programów trzystopniowych kursów wieczorowych, wejdą w kontakt z władzami gminnemi, celem zabezpieczenia opału i światła (o ile sami organizatorzy nie zdołają uzyskać tych świadczeń ze strony władz gminnych, lub rad szkolnych miejscowych, będą też powiatowe komisje oświaty pozaszkolnej czyniły starania, by zaopatrywać kursy w odpowiednie podręczniki i pomoce naukowe — natomiast opiekę i nadzór pedagogiczny sprawować będą P. P. Inspektorowie szkolni bezpośrednio, lub za pośrednictwem powiatowych instruktorów oświatowych, z którymi należy utrzymywać jak najściślejszy kontakt.

Celem zorganizowania kursu wskazanem jest wejść w porozumienie z miejscową ludnością i organizacjami dla pozyskania uczestników, oraz powołać do życia Gminną Komisję Oświatową, która ułatwi niejednokrotnie pokonanie trudności, związanych z organizacją i potrzebami życiowemi kursu. Największy nacisk położyć należy na organizację kompletów dla całkowitych i wtórnych analfabetów do lat 30.

Do pracy organizacyjnej należy przystąpić już w miesiącu wrześniu, tak by po zdobyciu odpowiedniej liczby uczestników (od 10 — 40 osób), oraz po uzyskaniu zapewnienia odnośnie opału i światła ze strony władz gminnych, względnie rad szkolnych miejscowych, zgłosić powiatowym komisjom oświaty pozaszkolnej w terminie do 15 października wyniki pracy organizacyjnej z podaniem ilości uczestników, nazwisk prelegentów, stopnia organizacyjnego kursu, oraz przedmiotów, które będą udzielane, wreszcie dni i godzin zajęć na kursie (trzy razy w tygodniu) ustalonych wspólnie ze słuchaczami, lub rodzicami, biorąc pod uwagę warunki miejscowe. Po zgłoszeniu organizatorzy kursu otrzymają program ustalony przez Ministerstwo

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1930 r., str. 147.

W. R. i O. P. dzienniki lekcyjne, oraz pewną ilość podręczników dla zespołów. Zawiadomienie o rozpoczęciu nauki, która powinna trwać od 1-go listopada do 31-go marca należy przesłać w ciągu pierwszego tygodnia od uruchomienia pracy. Wszelką korespondencję w sprawach organizacyjnych i instrukcyjnych należy zawsze kierować do powiatowego instruktora oświaty pozaszkolnej, urzędującego przy radzie szkolnej powiatowej.

Na pomieszczenie kursów należy wykorzystywać sale szkolne, lokale domów ludowych, oraz izby w budynkach gminnych. Odchylenia i zmiany w programie trzystopniowych kursów wieczorowych mogą nastąpić w rzeczywistym wypadku niemożności zrealizowania pełnego programu po uprzedniem porozumieniu się i uzyskaniu aprobaty inspektora szkolnego.

W pracy na kursach trzeciego stopnia szczególny nacisk trzeba położyć na życiowe ujęcie nauki o Polsce współczesnej, języka polskiego i historji, przyjmując zasadę aktualizacji zagadnień, uzupełnianych i pogłębianych przez umiejętne wykorzystanie prasy, wypożyczanie książek, wyświetlanie przeźroczy i filmów, radjo, oraz naukę pieśni patrjotycznych i ludowych, ujętych regjonalnie. W razie braku bibljoteki ruchomej należy pożyczać uczestnikom książki z bibljoteki szkolnej, dbając o to, by książki były odpowiednio szanowane. Celem zorjentowania się, czy wypożyczający rozumieją treść książek, powinny być prowadzone z nimi odpowiednie pogadanki wyjaśniające. W czasie trwania pracy na kursie zwracać należy uwagę na zachowanie się słuchaczy, oraz czystość i higjenę. Ważną rolę kształcąco - wychowawczą w pogłębieniu nauki programowej odegrać powinny wycieczki w najbliższą okolicę i przedstawienia amatorskie.

Wskazanem jest oprzeć się organizacyjnie o jakieś towarzystwo (Związek Strzelecki, T. S. L., związki młodzieżowe, i t. p.) które powinny przyczynić się do utrzymania frekwencji, względnie częściowego pokrycia wydatków, związanych z prowadzeniem kursu.

Po zakończeniu kursu należy przesłać wypełniony dziennik lekcyjny wraz ze sprawozdaniem o przebiegu kursu do rady szkolnej powiatowej na ręce powiatowego instruktora oświatowego. Po ukończeniu kursu wydane zostaną zaświadczenia podług wzoru ustalonego przez Kuratorjum (blankiety świadectw zostaną nadesłane po ogłoszeniu zapotrzebowania do powiatowych instruktorów oświatowych). Przy wydawaniu zaświadczeń należy zwracać uwagę na przesłuchaną ilość godzin wykładowych, które powinna wynosić nie mniej niż 70% wszystkich godzin wykładowych odbytych na kursie.

Z powodu ciężkiej sytuacji gospodarczej samorządów w związku z kryzysem ogólnopaństwowym praca na kursach wieczorowych w bieżącym roku szkolnym nie będzie może dostatecznie honorowaną, mimo to, znając ofiarność obywatelską Nauczycielstwa i gotowość podejmowania pracy dla Państwa, wierzę, że fakt ten nie wpłynie na ograniczenie systematycznej pracy oświatowej. W tem przekonaniu zwracam się z gorącym apelem do ogółu Pracowników Oświatowych, by stanęli karnie i okazali konieczne zrozumienie dla akcji o charakterze wybitnie państwowym.

Kurator Okręgu Szkolnego: (—) *J. Gadomski.*

Organizacja szkół.

Zwinięcie seminarjum naucz. i szkół ćwiczeń.

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 59, I.).

Ministerstwo W. R. i O. P. zarządziło likwidację z końcem roku szkolnego 1931/32 Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego Męskiego w Rudniku nad Sanem (Nr. II. 2387/32), oraz szkół ćwiczeń przy państwowych seminarjach nauczycielskich: 1) męskiem we Lwowie (Nr. II. 2387/32), 2) II żeńskiem we Lwowie (Nr. II. 2387/32).

Wykaz szkół prywatnych, które w roku szkolnym 1932/33 posiadają prawa szkół państwowych.

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 59, III.).

A) Szkoły średnie ogólnokształcące.

Województwo lwowskie.

Borysław—Tustanowice. 1) Gimn. Koedukacyjne T-wa Prywatnego Polskiego Gimn. Realnego dla Borysławia i Tustanowic, S-ka z ogr. odpow. w Borysławiu *.

Bąkowice pod Chyrowem. 2) Gimn. Męskie OO. Jezuitów *.

Chodorów. 3) Gimn. Koedukacyjne im. Artura Grottgera, T-wa zakładów nauk. ogólnokształcących i zawodowych im. A. Grottgera.

Dobromil. 4) Gimn. Koedukacyjne Miejskie im. Herburtów.

Drohobycz. 5) I. Gimn. Żeńskie T-wa I. Pryw. Gimn. Żeńskiego w Drohobyczu; 6) II. Gimn. Żeńskie im. Henryka Sienkiewicza, Polskiego T-wa Pryw. Gimn. Żeńsk. im. H. Sienkiewicza w Drohobyczu; 7) Gimn. Koedukacyjne im. Iwana Franki U. T. P. „Ridna Szkoła".

Jarosław. 8) Gimn. Żeńskie im. M. Marceliny Darowskiej, Zgromadz. SS. Niepokalanego Poczęcia N. M. P.; 9) Gimn. Żeńskie im. Juljusza Słowackiego, Towarzystwa Prywatn. Gimnazjum Żeńskiego im. J. Słowackiego.

Kolbuszowa. 10) Gimnazjum Koedukacyjne T-wa Szkoły Gimnazjalnej Męskiej.

Lwów. 11) Gimn. Żeńskie SS. Bazyljanek; 12) Gimn. Żeńskie Józefy S. Goldblatt-Kamerlingowej *; 13) Gimn. Żeńskie Dr. Adeli Karp-Fuchsowej; 14) Gimn. Żeńskie im. Adama Mickiewicza, Olgi Żychowiczowej *; 15) Liceum Żeńskie im. Adama Mickiewicza, Olgi Żychowiczowej *; 16) Gimn. Żeńskie Zgromadzenia SS. Najświętszej Rodziny z Nazaretu *; 17) Gimn. Żeńskie im. Zofji Strzałkowskiej, Spadkobierców Zofji Strzałkowskiej *; 18) Gimn. Żeńskie Zgromadzenia SS. de Notre Dame *; 19) Gimn. Żeńskie Konwentu SS. Sercanek *; 20) Gimn. Żeńskie im. Juljusza Słowackiego, T-wa Pryw. Gimn. Żeńskiego im. J. Słowackiego; 21) Gimn. Żeńskie Zgromadzenia SS. Urszulanek *; 22) Gimn. Męskie Humanistyczne Żyd. T. S. L. i Śr.; 23) Gimn. Męskie Klasyczne Żyd. T. S. L. i Śr.; 24) Gimn. Żeńskie Żyd. T. S. L. i Śr.

Uwaga: Zakłady oznaczone * (gwiazdką) posiadają pełne prawa, inne niepełne prawa.

Przemyśl. 25) Gimn. Żeńskie PP. Benedyktynek; 26) Gimn. Żeńskie im. Marji Konopnickiej, Anny Kleczyńskiej; 27) Gimn. Żeńskie Ukraińskiego Instytutu dla dziewcząt w Przemyślu *.

Przeworsk. 28) Gimn. Koedukacyjne Miejskie im. Króla Władysława Jagiełły.

Rzeszów. 29) Gimn. Żeńskie T-wa Pryw. Gimnazjum Żeńskiego.

Sambor. 30) Gimn. Żeńskie im. Marji Konopnickiej, T-wa Pryw. Gimn. Żeńsk. im. Marji Konopnickiej.

Sanok. 31) Gimn. Żeńskie im. Emilji Plater, Towarzystwa Prywatnego Gimnazjum Żeńsk. w Sanoku.

Strzyżów n/W. 32) Miejskie Gimnazjum Koedukacyjne.

Turka n/Str. 33) Gimn. Koedukacyjne im. Marszałka Józefa Piłsudskiego. T-wa Gimnazjalnego.

Województwo stanisławowskie.

Dolina. 1) Gimn. Koedukacyjne Polskie im. Zygmunta Krasińskiego. T-wa Szkoły Średniej im. Krasińskiego.

Horodenka. 2) Polskie Gimn. Koedukacyjne T-wa Szkoły Średniej.

Kałusz. 3) Miejskie Gimnazjum Koedukacyjne.

Kołomyja. 4) Gimn. Żeńskie Zgromadzenia SS. Urszulanek *; 5) Gimn. Żeńskie Żyd. T. S. L. i Śr.

Stanisławów. 6) Gimn. Żeńskie im. Elizy Orzeszkowej. T-wa Polsk. Prywatn. Gimn. im. E. Orzeszkowej; 7) Gimn. Żeńskie Zgromadzenia SS. Urszulanek *; 8) Gimn. Koedukacyjne Żyd. T. S. L. i Śr.

Stryj. 9) Gimn. Żeńskie T-wa Pryw. Gimn. Żeńskiego *.

Województwo tarnopolskie.

Borszczów. 1) Gimn. Koedukacyjne T-wa Szkoły Średniej.

Brody. 2) Gimn. Żeńskie im. E. Orzeszkowej. D. Loewina.

Jazłowiec. 3) Gimn. Żeńskie Konwentu SS. Niepokalanego Poczęcia N. P. M.

Przemyślany. 4) Polskie Gimn. Koedukacyjne im. Królowej Jadwigi, T-wa Polsk. Gimn. im. Król. Jadwigi.

Radziechów. 5) Gimn. Koedukacyjne im. Marszałka Badeniego, T-wa Gimn. w Radziechowie.

Tarnopol. 6) Gim. Żeńskie im. Marji Konopnickiej, Zofji Lenkiewiczowej *; 7) Gimn. Koedukacyjne U. T. P. „Ridna Szkoła".

Złoczów. 8) Gimn. Koedukacjne U. T. P. „Ridna Szkoła".

B) Zakłady kszttałcenia nauczycieli.

Województwo lwowskie.

Drohobycz. 1) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie Koła Stow. Chrz. Narod. Naucz. Szk. Powsz.; 2) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie SS. Bazyljanek.

Jarosław. 3) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie im. Emilji Plater.

Jaworów. 4) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie SS. Bazyljanek.

Krosno. 5) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie Tow. Pryw. Semin. Naucz. Żeńsk.

Lwów. 6) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie im. Zofji Strzałkowskiej *); 7) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie Anny Rychnowskiej; 8) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie SS. Nazaretanek; 9) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie SS. Bazyljanek; 10) Pryw. Semin. Naucz. Koeduk. im. Bolesława Prusa.

Łańcut. 11) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie SS. Boromeuszek *).

Przemyśl. 12) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie PP. Benedyktynek.

Reszów. 13) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie T-wa Pryw. Semin. Naucz. Żeńsk.

Sambor. 14) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie im. Ad. Asnyka, Koła Stow. Chrz. Narod. Naucz. Szkół Powsz; 15) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie U. T. P.

Sanok. 16) Miejskie Seminarjum Naucz. Żeńskie.

Sokal. 17) Miejskie Seminarjum Naucz. Żeńsk.

Żółkiew. 18) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie SS. Felicjanek.

Województwo stanisławowskie.

Stryj. 1) Miejskie Semin. Naucz. Żeńskie; 2) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie Koła U. T. P.

Stanisławów. 3) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie im. Marji Konopnickiej; 4) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie SS. Bazyljanek.

Tłumacz. 5) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie Tow. Chrz. Narod. Naucz. Szkół Powsz.

Województwo tarnopolskie.

Czortków. 1) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie im. Marji Konopnickiej.

Tarnopol. 2) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie Koła T. S. L.

Złoczów. 3) Pryw. Semin. Naucz. Żeńskie (koed.) im. Marji Konopnickiej.

Szkolnictwo zawodowe.

P. Kurator O. S. Lw. udzielił zezwolenia:

1) rozporządzeniem z dnia 14 lipca 1932 r. Nr. III. 2234/32 Zarządowi Patronatu Przemysłu Ludowego i Domowego we Lwowie (pl. Smolki 3) na otwarcie i prowadzenie w okręgu kuratorjum lwowskiego prywatnych lotnych kursów przemysłu ludowego i domowego pod nazwą: Lotne Kursy Patronatu Przemysłu Ludowego i Domowego we Lwowie;

2) rozporządzeniem z dnia 2 sierpnia 1932 r. Nr. III. 2158/32 p. inż. Edwardowi Strohalowi we Lwowie (ul. Ochronek 6) na otwarcie i prowadzenie we Lwowie, przy ul. Kochanowskiego Nr. domu 18, prywatnych kursów pod nazwą: Kursy Przysposobienia do Zawodów Technicznych we Lwowie;

3) rozporządzeniem z dnia 1 września 1932 r. Nr. III. 1904/32 p. Stanisławowi Wiktorowi 2 im. Pacześniowskiemu, urzędnikowi Tymczasowego Wydziału Samorządowego (w likwidacji) we Lwowie, na otwarcie i prowadzenie we Lwowie, przy ulicy Na Bajki Nr. domu 23 I. p., prywatnych kursów pod nazwą: Kursy Dokształcające dla Sekretarzy Gminnych, Rachmistrzów i Kasjerów Komunalnych p. St. Pacześniowskiego we Lwowie;

4) rozporządzeniem z dnia 2-go września 1932 r. Nr. III. 3279/32 Towarzystwu Liceum Handlowego w Przemyślu na otwarcie i prowadzenie w Przemyślu, przy ulicy Dworskiego Nr. domu 25, prywatnych kursów pod nazwą: Jednoroczny Koedukacyjny Kurs Handlowy dla Absolwentów Szkół Średnich T. S. H. w Przemyślu;

5) rozporządzeniem z dnia 5 września 1932 r. Nr. III.2999/32 p. Wilhelmowi Schwarzowi we Lwowie na otwarcie i prowadzenie we Lwowie, przy ulicy Chorążczyzny Nr. domu 11, prywatnych kursów kroju dla czeladników i mistrzów krawieckich pod nazwą: Kursy Kroju dla Czeladników i Mistrzów Krawieckich Wilhelma Schwarza we Lwowie;

6) rozporządzeniem z dnia 5 września 1932 r. Nr. III. 2631/32 p. inż. Ludwikowi Murawskiemu we Lwowie na otwarcie i prowadzenie we Lwowie, przy ulicy Gródeckiej Nr. domu 141, prywatnych kursów kierowców samochodowych pod nazwą: Kursy Kierowców Samochodowych inż. Ludwika Murawskiego we Lwowie;

7) rozporządzeniem z dnia 12 sierpnia 1932 r. Nr. III. 2854/32 Towarzystwu Przyjaciół Szkoły Handlowej w Borysławiu, na otwarcie pryw. trzyklasowej koedukacyjnej szkoły handlowej;

8) rozporządzeniem z dnia 12 sierpnia 1932 r. Nr. III. 3023/32 Towarzystwu Polskiej Szkoły Handlowej w Stanisławowie na otwarcie prywatnego koedukacyjnego liceum handlowego;

Nr. III. 11584/32. Ministerstwo W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 29 sierpnia 1932 r. Nr. IV. Szt. 6650/32 zezwoliło p. Alfredowi Stadlerowi, zamieszkałemu w Stanisławowie przy ul. Sobieskiego 35, na otwarcie i prowadzenie szkoły muzycznej im. Chopina w Stanisławowie, oraz filji tejże szkoły w Kołomyi, Przemyślu, Stryju i Śniatynie.

Ruch służbowy.

Kuratorjum O. S. Lw.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej postanowieniem z dnia 11 lipca 1932 r. zamianował **p. Jerzego Gadomskiego,** Kuratora Okręgu Szkolnego Łódzkiego w Łodzi, Kuratorem Okręgu Szkolnego Lwowskiego we Lwowie (Min. W. R. i O. P. Nr. B. P. 10665/32).

Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 30 sierpnia 1932 r. Nr. B. P. 13283/32 powierzył **p. dr. Juljuszowi Zaleskiemu,** profesorowi Państwowego Gimnazjum im. St. Staszica w Warszawie, p. o. ministerjalnego wizytatora szkół, pełnienie obowiązków okręgowego wizytatora szkół w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 30 sierpnia 1932 r. Nr. B. P. 13285/32 przeniósł **p. Edmunda Pfaifera,** naczelnika wydziału w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego w Łodzi, do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego i powierzył pełnienie obowiązków okręgowego wizytatora szkół.

Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 12 lipca 1932 r. Nr. B. P. 7711/32 przeniósł **p. Kazimierza Kwiecińskiego,** naczelnika wydziału Kuratorjum O. S. Lw., w stan spoczynku.

Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 28 sierpnia 1932 r. Nr. B. P. 13067/32 przeniósł **p. Stefana Dybczaka,** księgowego w VIII. st. sł. Kuratorjum O. S. Łódzkiego w Łodzi, do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 20 czerwca 1932 r. Nr. B. P. 9091/32 przeniósł **p. Józefa Isterewicza,** pozostającego w stanie nieczynnym kontrolera w VIII. st. sł. Kuratorjum O. S. Lw., w stan spoczynku.

Inspektoraty.

Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 12 lipca 1932 r. Nr. B. P. 9737/32 przeniósł **p. Edmunda Unolta,** inspektora szkolnego w Gródku Jagiell., w stan spoczynku.

Przeniesieni. Kusiela Marjan, sekretarz Rady Szkolnej Powiatowej w Trembowli, do Rady Szkolnej Powiatowej w Brzeżanach.

Szkoły średnie ogólnokształcące, zakłady kształcenia nauczycieli, szkoły zawodowe i powszechne.

Mianowani. Cebula Stanisław, nauczycielem gimnazjum w Sokalu; Chudko Leon, kierownikiem 6-klasowej szkoły w Jaćmierzu (Sanok);

Decówna Irena, kierowniczką 2-klasowej szkoły w Zarębkach (Kolbuszowa);

Głowa Teodor, kierownikiem 2-klasowej szkoły w Lipinie (Lubaczów);

Kaliciński Kazimierz, kierownikiem 7-klasowej szkoły koedukacyjnej w Cieszanowie (Lubaczów); Klimaszewska Zofja, kierowniczką 3-klasowej szkoły w Dobrzanach (Lwów); Kockowa Zenobja, kierowniczką 4-klasowej szkoły w Turzy Wielkiej (Dolina); Koralewicz Feliks Bolesław, nauczycielem szkoły ćwiczeń seminarjum nauczycielskiego męskiego im. St. Sobińskiego we Lwowie; Koszuliński Kazimierz, kierownikiem 7-klasowej szkoły w Czernicy (Żydaczów); Kozijówna Marja, nauczycielką gimnazjum w Leżajsku (Łańcut); Krasnoida Adam, kierownikiem 4-klasowej szkoły w Zapałowie (Lubaczów); Krzyżanowski Leon, kierownikiem 5-klasowej szkoły w Hanusowcach (Stanisławów);

Łubieńska Zofja, nauczycielką gimnazjum w Krośnie;

Majkowski Józef, kierownikiem 2-klasowej szkoły w Pasiecznej (Stanisławów); Misiąg Władysław, kierownikiem 7-klasowej szkoły w Pogwizdowie (Łańcut); Moroz Piotr, kierownikiem 2-klasowej szkoły w Zbarażu Starym (Zbaraż); Müllerowa Helena, kerowniczką 7-klasowej szkoły im. św. Scholastyki w Rzeszowie;

Neheba Stanisław, kierownikiem 7-klasowej szkoły w Rozdole (Żydaczów); Nowak Augustyn, kierownikiem 6-klasowej szkoły w Pawłosiowie (Jarosław);

Piasecki Juljusz, nauczycielem 3-klasowej szkoły handlowej męskiej i żeńskiej w Przemyślu; Płeksa Mikołaj, kierownikiem 2-klasowej szkoły w Kosowach (Kolbuszowa);

Sidorowicz Ferdynand, kierownikiem 7-klasowej szkoły w Pomorzanach (Zborów); Sielska Władysława, kierowniczką 2-klasowej szkoły w Ceplicach Dolnych (Jarosław); Siwak Antoni, kierownikiem 3-klasowej szkoły w Muszkatówce (Borszczów); Sobińska Lidja, nauczycielką seminarjum ochroniarskiego we Lwowie, Sochańska Zofja, nauczycielką gimnazjum IX. we Lwowie; Stachowicz Józef, nauczycielem szkoły handlowej w Stanisławowie; Stern Izrael, nauczycielem gimnazjum w Łańcucie; Szczęsny Józef, kierownikiem 4-klasowej szkoły w Kuryłówce (Łańcut);

Dr. Taubo Szymon, nauczycielem gimnazjum I. w Jarosławiu; Treger Michał, kierownikiem 3-klasowej szkoły w Tudiowie (Kosów); Dr. Tyrowicz Marjan, nauczycielem gimnazjum XII. we Lwowie;

Walichiewicz Franciszek, kierownikiem 7-klasowej szkoły w Dawidowie (Lwów); Warzenicowa Marja, kierowniczką 2-klasowej szkoły w Korczunku ad Daszawa (Stryj); Winiarska Józefa, kierowniczką 4-klasowej szkoły w Dachnowie (Lubaczów); Wojeńska Marja, kierowniczką 3-klasowej szkoły w Hodowie (Zborów); Wojtowicz Franciszek, kierownikiem 2-klasowej szkoły w Ostaszowcach (Zborów);

Żaczkowa Elżbieta, kierowniczką 2-klasowej szkoły w Opaleniskach (Łańcut).

Przeniesieni. P. Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 27-go sierpnia 1932 r. Nr. B. P. 9457/32 przeniósł **p. Artura Kopacza,** dyrektora zlikwidowanych Państwowych Kursów Nauczycielskich we Lwowie, do gimnazjum VII. we Lwowie.

P. Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 27-go sierpnia 1932 roku Nr. B. P. 10894/32, przeniósł **p. dr. Jana Mirwińskiego**, dyrektora gimnazjum im. J. Słowackiego w Kowlu, do gimnazjum w Żółkwi.

Anastazjewska Helena, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Kapuścińcach (Borszczów), do 2-klasowej szkoły w Iwaniu Pustem (Borszczów); Argasińska Marja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Rudzie Różanieckiej (Lubaczów), do 5-klasowej szkoły w Szówsku (Jarosław); Argasiński Edmund, nauczyciel 7-klasowej szkoły w Cieszanowie (Lubaczów), do 7-klasowej szkoły męskiej w Lubaczowie; Argasiński Józef, kierownik 2-klasowej szkoły w Hucie Różanieckiej (Lubaczów), do 1-klasowej szkoły w Wulce Krowickiej (Lubaczów);

Bajer Edward, nauczyciel II. gimnazjum w Stryju, do V. gimnazjum we Lwowie; Bałandiuk Eugenjusz, nauczyciel 7-klasowej szkoły męskiej w Chorostkowie (Kopyczyńce), do 7-klasowej szkoły w Probużnie (Kopyczyńce); Baran Jan, profesor II. gimnazjum we Lwowie, do X. gimnazjum we Lwowie; Bargowa Janina, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Rożyskach (Skałat), do 2-klasowej szkoły w Jaremczu (Nadwórna); Bautro Stanisława, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Karolówce (Rohatyn), do 7-klasowej szkoły w Bukaczowcach (Rohatyn); Bielawski Leopold, nauczyciel 5-klasowej szkoły w Nowotańcu (Sanok), do 3-klasowej szkoły w Olchowcach (Sanok); Biłyk Włodzimierz, nauczyciel 3-klasowej szkoły w Podzwierzyńcu (Rudki), do 3-klasowej szkoły w Beńkowej Wiszni (Rudki); Bojko Mikołaj, nauczyciel 4-klasowej szkoły w Łahodowie (Przemyślany), do 2-klasowej szkoły w Podhajczykach (Przemyślany); Bubówna Leokadja, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Zarszynie (Sanok), do 4-klasowej szkoły w Załużu (Sanok); Dr. Budzianowski Władysław, profesor gimnazjum VIII. we Lwo-

wie, do gimnazjum VII we Lwowie; Ks. Buniowski Michał, nauczyciel 6-klasowej szkoły w Jaworniku Polskim (Rzeszów), do 7-klasowej szkoły w Dukli (Krosno); Burgerowa Antonina, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Ilińcach (Śniatyn), do 4-klasowej szkoły w Karłowie (Śniatyn);

Cebulski Władysław, nauczyciel 7-klaswej szkoły w Błażowej (Rzeszów), do 7-klasowej szkoły im. A. Mickiewicza w Rzeszowie; Chmielowa Mieczysława, nauczycielka 6-klasowej szkoły w Jaworniku Polskim (Rzeszów), do 3-klasowej szkoły w Hadlach-Szklarskich (Rzeszów); Chmielewska Kamila, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Perehińsku (Dolina), do 7-klasowej szkoły żeńskiej w Dolinie; Chmielowski Adam, instruktor szkoły koszykarskiej we Lwowie, do szkoły koszykarskiej w Rudniku nad Sanem; Ciecierska Janina, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Sądowej Wiszni (Mościska), do 7-klasowej szkoły im. A. Mickiewicza w Jarosławiu; Czechowa Marja, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Drohiczynie, okręgu poleskiego, do szkoły w Szlachcińcach (Tarnopol); Czekajowska Michalina, nauczycielka 5-klasowej szkoły w Skołoszowie (Jarosław), do 7-klasowej szkoły w Radymnie (Jarosław); Czuczman Leon, nauczyciel 4-klasowej szkoły w Chmielowie (Tarnobrzeg), do 4-klasowej szkoły w Dąbrowicy (Tarnobrzeg); Czuprynówna Janina, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Sobowie (Tarnobrzeg), do 1-klasowej szkoły w Koćmierzu (Tarnobrzeg);

Deisenberg Karolina, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Świętoniowej (Przeworsk), do 4-klasowej szkoły w Siennowie (Przeworsk); Drozdowa Ludwika, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Wisłoku Dolnym (Sanok), do 1-klasowej szkoły w Jaworniku (Sanok); Drzewicka Marja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Dyniskach (Rawa Ruska), do 4-klasowej szkoły w Karowie (Rawa Ruska); Dworska Zofja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Myscowej (Krosno), do 7-klasowej szkoły w Iwoniczu (Krosno);

Dr. Eile Samuel, profesor gimnazjum w Jaworowie, do II. gimnazjum w Jarosławiu;

Filipecka Janina, nauczycielka 5-klasowej szkoły w Mokrytynie Wsi (Żółkiew), do 2-klasowej szkoły w Skwarzawie Starej (Żółkiew);

Gajda Paweł, kierownik 2-klasowej szkoły w Myscowej (Krosno), do 1-klasowej szkoły w Trzcianie (Krosno); Gajewska Marja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Meteniowie (Zborów), do 7-klasowej szkoły w Załóżcach (Zborów); Gabryelowa Marja, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Starej Soli (Sambor), do 1-klasowej szkoły w Słochyniach (Sambor); Gadziński Kazimierz, nauczyciel I. gimnazjum w Samborze, do II. gimnazjum w Samborze; Gąskówna Józefa, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Wólce Łętowskiej (Nisko), do 3-klasowej szkoły w Tarnogórze (Nisko); Gdulówna Marja, nauczycielka 6-klasowej szkoły w Grzęsce (Przeworsk), do 7-klasowej szkoły w Rozborzu (Przeworsk); Gorczyński Władysław, nauczyciel 7-klasowej szkoły męskiej w Podhajcach, do 7-klasowej szkoły w Zborowie; Grabińska Kazimiera, nauczycielka seminarjum żeńskiego im. A. Asnyka we Lwowie, przydzielona do seminarjum ochroniarskiego im. St. Jachowicza we Lwowie, do seminarjum żeńskiego w Kołomyi; Grenowiczówna Anna, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Wieczorkach (Żółkiew), do 1-klasowej szkoły w Niedźwiedni (Żółkiew); Grobelna Józefa, kierowniczka 2-klasowej szkoły w Bednarówce (Nadwórna), do 1-klasowej szkoły w Siedliskach-Bredtheimie (Nadwórna); Grodziński Stanisław, nauczyciel 1-klasowej szkoły w Hryńkowcach (Kopyczyńce), do 1-klasowej szkoły w Siekierzyńcach (Kopyczyńce);

Halkówna Marja, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Felsztynie (Sambor), do 2-klasowej szkoły w Samborze-Średniej; Hawrot Jan, kierownik 2-klasowej szkoły im. św. Mikołaja w Pasiekach (Lwów), do 7-klasowej szkoły im. Sobieskiego we Lwowie; Hodowaniec Cyryl, nauczyciel gimnazjum w Tarnobrzegu, do V. gimnazjum we Lwowie; Holtzer Władysław, nauczyciel 3-klasowej szkoły w Holeszowie (Żydaczów), do 1-klasowej szkoły w Woli Wielkiej (Żydaczów); Hołowińska Mirosława, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Dąbrowicach (powiatu kutnowskiego), do 7-klasowej szkoły w Iwoniczu (Krosno); Hryniowska Marja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Ćwitowej (Kałusz), do 7-klasowej szkoły w Bukaczowcach (Rohatyn); Hyrjak Jan, nauczyciel 1-klasowej szkoły w Darowie (Sanok), do 5-klasowej szkoły w Nowotańcu (Sanok);

Jabłońska Stefanja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Bielowcach (Borszczów), do 2-klasowej szkoły w Jurjampolu (Borszczów); Jabłoński Włodzimierz, kierownik 2-klasowej szkoły w Bielowcach (Borszczów), do 2-klasowej szkoły w Jurjampolu (Borszczów); Jakubiszyn Ludwik, nauczyciel 7-klasowej szkoły w Drohobyczce (Przemyśl), do 2-klasowej szkoły w Sielnicy (Przemyśl); Janiczkowa Zofja, nauczycielka 7-klasowej szkoły żeńskiej w Krośnie, do 7-klasowej szkoły Nr. 7 im. Staszica w Borysławiu (Drohobycz); Jaremko Stanisław, profesor II. gimnazjum w Samborze, do I. gimnazjum w Samborze; Jaruszewska Stanisława, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Gorzycach (Przeworsk), do 7-klasowej szkoły w Markowej (Przeworsk); Jaworska Helena, nauczycielka 5-klasowej szkoły w Sośnicy (Jarosław), do 6-klasowej szkoły w Pawłosiowie (Jarosław); Jelukówna Irena, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Zazdrości (Trembowla), do 3-klasowej szkoły w Żydatyczach (Lwów); Jurewiczowa Henryka, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Niżankowicach (Przemyśl), do 2-klasowej szkoły w Sierakościach (Przemyśl); Juśkiewicz Juljanna, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Rybnikach (Brzeżany), do 6-klasowej szkoły w Mieczyszczowie (Brzeżany);

Kamieniecka Marja, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Tarnowcach (Przemyśl), do 1-klasowej szkoły w Żurawicy (Przemyśl); Kanas Bronisław, nauczyciel 1-klasowej szkoły w Jaśniszczach (Brody), do 1-klasowej szkoły w Klokotowie-Warszawce (Brody); Kanicki Albin, nauczyciel 2-klasowej szkoły w Łobozwi (Lesko), do 7-klasowej szkoły w Ustrzykach Dolnych (Lesko); Karwalanka Józefa, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Białobokach (Przeworsk), do 6-klasowej szkoły w Pantalowicach (Przeworsk); Kens Eugenjusz, nauczyciel 5-klasowej szkoły w Oryszkowcach (Kopyczyńce), do 7-klasowej szkoły męskiej w Chorostkowie (Kopyczyńce); Kiczurówna Zofja, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Czelatyczach (Jarosław), do 3-klasowej szkoły w Korzenicy (Jarosław); Kielar Józef, nauczyciel 2-klasowej szkoły w Reczpolu (Przemyśl), do 7-klasowej szkoły w Drohobyczce (Przemyśl); Kierbiczowa Marja, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Berezowie Niżnym (Kołomyja), do 1-klasowej szkoły w Markówce (Kołomyja); Kiernicka Marja, nauczycielka szkoły ćwiczeń II. seminarjum żeńskiego we Lwowie, do 7-klasowej szkoły żeńskiej im. M. Konopnickiej we Lwowie; Dr. Kijas Juljusz, profesor II. gimnazjum im. prof. Kazimierza Morawskiego w Przemyślu, do X. gimnazjum we Lwowie; Kisielewiczowa Olga, kierowniczka 7-klasowej szkoły żeńskiej w Sokalu, do 7-klasowej szkoły żeńskiej w Kamionce Strumiłłowej; Klebanowa Irena, nauczycielka 6-klasowej szkoły w Chołojowie (Radziechów), do 7-klasowej szkoły męskiej

w Radziechowie; Kołtunowska Marja, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Wielkich Oczach Jaworów), do 3-klasowej szkoły w Hruszowie (Jaworów); Komarnicka Luba, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Wrzawach (Tarnobrzeg), do 5-klasowej szkoły w Jastkowicach (Tarnobrzeg); Komarowa Irena, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Klatkach (Kolbuszowa), do 7-klasowej szkoły w Woli Raniżowskiej (Kolbuszowa); Dr. Konarski Henryk, profesor .III. gimnazjum w Stanisławowie, do II. gimnazjum w Stanisławowie; Konikowa Katarzyna, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Przewrotnem (Rzeszów), do 4-klasowej szkoły w Gwoźnicy Górnej (Rzeszów); Kopcowa Stanisława, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Kupnej (Przemyśl), do 4-klasowej szkoły w Stubnie (Przemyśl); Korczowska Marja, nauczycielka 7-klasowej szkoły żeńskiej w Sokołowie, okręgu szkolnego lubelskiego, do 7-klasowej szkoły im. św. Scholastyki w Rzeszowie; Kornelukówna Marja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Moszkowie (Sokal), do 2-klasowej szkoły w Boratynie (Sokal); Kossarówna Alojza, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Gutyszynie (Buczacz). do 6-klasowej szkoły w Przewłoce (Buczacz); Kostkówna Stefanja, nauczycielka szkoły w Milnie (Zborów), do 2-klasowej szkoły w Reniowie (Zborów); Kossowski Witold, nauczyciel XII. gimnazjum we Lwowie, do XI. gimnazjum we Lwowie; Kotelnicki Eustachy, nauczyciel 1-klasowej szkoły w Holibrodach (Zaleszczyki), do 7-klasowej szkoły w Tłustem (Zaleszczyki); Kotula Franciszek, nauczyciel 7-klasowej szkoły w Tyczynie (Rzeszów), do 7-klasowej szkoły męskiej im. A. Mickiewicza w Rzeszowie; Krawczyk Mieczysław, profesor IX. gimnazjum we Lwowie, do VI. gimnazjum we Lwowie; Krempowa Władysława, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Woli Zarczyckiej (Łańcut), do 4-klasowej szkoły w Brzozie Stadnickiej (Łańcut); Krempa Marjan, nauczyciel 7-klasowej szkoły w Woli Zarczyckiej (Łańcut), do 4-klasowej szkoły w Brzozie Stadnickiej (Łańcut); Ks. Krukowski Jan, nauczyciel religji 7-klasowej szkoły żeńskiej w Nadwórnej, do 7-klasowej szkoły im. kr. Władysława Jagiełły w Sokolnikach (Lwów); Krystyniak Piotr, nauczyciel 3-klasowej szkoły w Grodzisku Miasteczku (Łańcut), do 7-klasowej szkoły w Grodzisku Dolnem (Łańcut); Krzysiowa Marja, nauczycielka 5-klasowej szkoły w Zwięczycy (Rzeszów), do 2-klasowej szkoły w Stykowie (Rzeszów); Kuczerowski Antoni, nauczyciel 1-klasowej szkoły w Rulikówce (Sokal), do 3-klasowej szkoły w Spasowie (Sokal); Kuhajewicz Eustachy, nauczyciel 7-klasowej szkoły w Brzozdowcach (Bóbrka), do 7-klasowej szkoły męskiej w Chodorowie (Bóbrka); Ks. Kulinowski Jan, profesor II. gimnazjum w Stryju, do I. gimnazjum w Stryju; Kuszczakówna Marja, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Chłopczycach (Rudki), do 7-klasowej szkoły w Tuligłowach (Rudki); Kwaśnicka Elżbieta, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Kosobudach (Lubaczów), do 2-klasowej szkoły w Żukowie (Lubaczów); Kwaśnicki Michał, nauczyciel 2-klasowej szkoły w Żukowie (Lubaczów), do 1-klasowej szkoły w Kosobudach (Lubaczów); Kwiatkowski Zygmunt, nauczyciel XII. gimnazjum we Lwowie, do IX. gimnazjum we Lwowie;

Laskowski Franciszek, nauczyciel XI. gimnazjum we Lwowie, do V. gimnazjum we Lwowie; Ledererowa Tekla, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Krównikach (Przemyśl), do 2-klasowej szkoły w Pleszowicach (Przemyśl); Leja Tadeusz, nauczyciel 2-klasowej szkoły w Turzańsku(Sanok), do 3-klasowej szkoły w Siemuszowej (Sanok); Leszczyńska Helena, nauczycielka 5-klasowej szkoły w Draganówce (Tarnopol), do 7-klasowej szkoły żeńskiej w Czortkowie; Leszczyńska Marja, nauczycielka 7-klasowej

szkoły w Bukaczowcach (Rohatyn), do 2-klasowej szkoły w Ćwitowej (Kałusz);

Ławrowska Janina, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Łodzi, do 7-klasowej szkoły żeńskiej w Winnikach (Lwów); Łodzianowa Olga, nauczycielka 5-klasowej szkoły w Wólce Niedźwieckiej (Łańcut), do 7-klasowej szkoły żeńskiej w Chorostkowie (Kopyczyńce); Łotocki Leon, nauczyciel 3-klasowej szkoły w Burkanowie (Podhajce), do 2-klasowej szkoły w Bożykowie (Podhajce); Łuczkiewiczowa Katarzyna, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Ludwikówce (Rohatyn), do 2-klasowej szkoły w Kuropatnikach (Rohatyn); Łukasiewiczowa Stanisława, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Zarudziu (Zborów), do 2-klasowej szkoły w Milnie II (Zborów);

Machnerówna Barbara, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Poluchowie Małym (Lesko), do 1-klasowej szkoły w Pletenicach (Lesko); Magurowa Henryka, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Chorostkowie (Kopyczyńce), do 7-klasowej szkoły żeńskiej w Chorostkowie (Kopyczyńce); Malawska Marja, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Albigowej (Łańcut), do 1-klasowej szkoły w Albigowej-Honie (Łańcut); Marczukówna Zofja, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Cewkowie (Lubaczów), do 2-klasowej szkoły w Bruśnie Nowem (Lubaczów); Masełko Antoni, kierownik 7-klasowej szkoły w Sarnkach (powiatu konstantynowskiego), do 6-klasowej szkoły w Dolinie; Mathiaszowa Irena, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Przybyszowie (Sanok), do 1-klasowej szkoły w Srogowie Górnym (Sanok); Mayerowa Irena, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Hadlach Szklarskich (Rzeszów), do 4-klasowej szkoły w Kraczkowej (Rzeszów); Medyk Jan, nauczyciel 7-klasowej szkoły w Tłustem (Zaleszczyki), do 2-klasowej szkoły w Piszczatyńcach (Borszczów); Michalec Ludwik, nauczyciel gimnazjum im. Bolesława Chrobrego w Leżajsku, do gimnazjum w Złoczowie; Michasiuk Stefan, nauczyciel 2-klasowej szkoły w Torkach (Sokal), do 1-klasowej szkoły w Nuśmicach (Sokal); Mielnicka Łucja, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Przeworsku, do 3-klasowej szkoły w Kołpcu (Drohobycz); Mitschówna Janina, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Chomach Jankowieckich (Tarnopol), do 3-klasowej szkoły w Czernichowie (Tarnopol); Motiukówna Sfefanja, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Kosmaczu (Nadwórna), do 4-klasowej szkoły w Roszniowie (Tłumacz); Myssakowa Marja, nauczycielka 7-klasowej szkoły im. kr. Władysława Jagiełły w Samborze, do 7-klasowej szkoły im. Elizy Orzeszkowej w Samborze;

Ks. Nachajski Gustaw, nauczyciel gimnazjum w Nisku, do 6-klasowej szkoły w Grębowie (Tarnobrzeg); Najda Roman, nauczyciel 1-klasowej szkoły w Białozórce (Zbaraż), do 1-klasowej szkoły w Suchowcach Zbaraż); Niedzielska Marja, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Gnojnicach (Jaworów, do 3-klasowej szkoły w Siedliskach (Jaworów); Nowicki Bogumił, nauczyciel 7-klasowej szkoły w Gniewczynie Łańcuckiej (Przeworsk), do 7-klasowej szkoły w Markowej (Przeworsk); Nowogrodzki Tadeusz, nauczyciel 7-klasowej szkoły męskiej Nr. 9 im. św. Marcina we Lwowie, do 7-klasowej szkoły mieszanej Nr. 42 im. Szaszkiewicza we Lwowie; Nowotny Franciszek, nauczyciel gimnazjum w Rawie Ruskiej, do III. gimnazjum z r. j. n. w Przemyślu; Nyczaj Stefan, nauczyciel 2-klasowej szkoły w Czercach (Jarosław), do 2-klasowej szkoły w Wierzbnej (Jarosław);

Ks. Olejarz Michał, profesor 7-klasowej szkoły w Sokolnikach (Lwów), do 7-klasowej szkoły męskiej w Skałacie; Onyszkiewiczowa Kazimiera, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Iwanówce (Trembowla), do 2-klasowej

szkoły w Dyniskach (Rawa Ruska); Orłowski Mikołaj, nauczyciel seminarjum męskiego w Rudniku n/Sanem, do seminarjum męskiego w Samborze; Ostapowicz Jarosław, nauczyciel 4-klasowej szkoły w Borszowie (Przemyślany), do 2-klasowej szkoły w Jaktorowie (Przemyślany); Osiniak Jan, nauczyciel 3-klasowej szkoły w Budach (Rzeszów), do 7-klasowej szkoły w Błażowej (Rzeszów); Ostromęcki Aleksander, nauczyciel VII. gimnazjum im. T. Kościuszki we Lwowie, do IX. gimnazjum we Lwowie; Owczarzowa Janina, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Stężnicy (Lesko), do 2-klasowej szkoły w Łobozwi (Lesko);

Padlewski Jan, nauczyciel 5-klasowej szkoły w Potoku Złotym (Buczacz), do 7-klasowej szkoły im. A. Mickiewicza w Buczaczu; Pasławska Anna, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Cieszacinie Małym (Jarosław), do 5-klasowej szkoły w Laszkach (Jarosław); Pawliszyn Józef, nauczyciel kierujący 7-klasowej szkoły w Niżniowie (Tłumacz), do 7-klasowej szkoły w Śniatynie; Pawłyszyn Grzegorz, nauczyciel 1-klasowej szkoły w Markopolu (Zborów), do 1-klasowej szkoły w Bałkowie (Zborów); Peckowa Jadwiga, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Woli Zgłobieńskiej (Rzeszów), do 1-klasowej szkoły w Wilkowyi (Rzeszów); Pełechówna Eugenja, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Nuśmicach (Sokal), do 7-klasowej szkoły żeńskiej w Bełzie (Soka); Plocek Robert, nauczyciel gimnazjum im. kr. J. Sobieskiego w Złoczowie, do II. gimnazjum im. M. Kopernika w Samborze (p. o. dyrektora); Pluta Tadeusz, profesor gimnazjum w Brodach, do gimnazjum w Łańcucie; Pobereszko Marja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Boratynie (Sokal), do 1-klasowej szkoły w Gruszowie (Sokal); Podolakowa Aniela, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Rzędowicach (Przemyślany), do 1-klasowej szkoły w Prybeniu (Przemyślany); Pohorska Anna, nauczycielka 7-klasowej szkoły żeńskiej im. król. Jadwigi w Rymanowie (Sanok), do 7-klasowej szkoły męskiej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Rymanowie (Sanok); Polewczyńska Marja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Cieszacinie Wielkim (Jarosław), do 3-klasowej szkoły w Monasterzu (Jarosław); Popielowa Zofja, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Hołubicy-Żarkowie (Brody), do 1-klasowej szkoły w Bordulakach-Zdrojach (Brody); Potafiński Adam, nauczyciel gimnazjum w Czortkowie, do gimnazjum w Jaworowie; Potykiewicz Jan, nauczyciel 4-klasowej szkoły w Pszczółkach, powiatu łaskiego, do 1-klasowej szkoły w Kościuszkówce (Czortków); Prokopowicz Janina, nauczycielka II. seminarjum żeńskiego we Lwowie, do seminarjum żeńskiego w Jaworowie; Pronkiewiczowa Helena, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Kurnikach (Zbaraż), do 3-klasowej szkoły w Dobrowodach (Zbaraż); Proskurka Bazyli, nauczyciel 1-klasowej szkoły w Iwaczowie (Zborów), do 2-klasowej szkoły w Ostaszowicach (Zborów), Dr. Przyboś Stefan, profesor III. gimnazjum w Stanisławowie, do II. gimnazjum w Rzeszowie;

Repelowska Łucja, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Sieniawie (Zbaraż), do 2-klasowej szkoły w Mszanie (Zborów); Rossiwal Edward, nauczyciel 7-klasowej szkoły w Ustrzykach Dolnych (Lesko), do 2-klasowej szkoły w Stężnicy (Lesko); Roszkiewiczowa Adela, nauczycielka 5-klasowej szkoły w Widełce (Kolbuszowa), do 2-klasowej szkoły w Kolbuszowej Dolnej (Kolbuszowa); Rudnicka Elżbieta, nauczycielka Państwowych Kursów Nauczycielskich we Lwowie, do gimnazjum żeńskiego im. król. Jadwigi we Lwowie; Rudnicki Stanisław, nauczyciel seminarjum męskiego im. Marszałka J. Piłsudskiego w Samborze, do seminarjum meskiego w Sokalu (p. o. kierownika); Ruszczyńska Helena, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Tetew-

czycach (Radziechów), do 6-klasowej szkoły w Chołojowie (Radziechów); Rutkowska Anna, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Winniczkach (Lwów), do 2-klasowej szkoły w Glinnej (Lwów); Rybczyńska Stanisława, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Zakrzowie (Tarnobrzeg), do 5-klasowej szkoły w Mokrzyszowie (Tarnobrzeg); Rzęsówna Marja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Rozborzu Okrągłym (Jarosław), do 3-klasowej szkoły w Bystrowicach dla klasy równorzędnej w Więckowicach (Jarosław);

Sagańska Marja, nauczycielka szkoły w Młyniskach (Trembowla), do 6-klasowej szkoły w Janowie (Trembowla); Sądowicz Jan, profesor gimnazjum w Brzeżanach, do II. gimnazjum w Jarosławiu; Schołtysek Józef, nauczyciel 5-klasowej szkoły w Liczkowcach (Kopyczyńce), do 1-klasowej szkoły w Chłopiatynie (Sokal); Schuttera Otto, nauczyciel IX. gimnazjum we Lwowie, do VII. gimnazjum we Lwowie; Serafinowicz Zofja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Jacie (Nisko), do 7-klasowej szkoły w Ulanowie (Nisko); Ks. Skiba Wincenty, nauczyciel religji 7-klasowej szkoły w Chorostkowie (Koppczyńce), do 7-klasowej szkoły w Nadwórnie; Słonecki Bronisław, nauczyciel IX. gimnazjum we Lwowie, do XII. gimnazjum we Lwowie; Słowikowa Stefanja, nauczycielka szkoły w Lipicy Górnej (Rohatyn), do 7-klasowej szkoły w Bołszowcach (Rohatyn); Sochacka Janina, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Freifeldzie (Lubaczów), do 7-klasowej szkoły w Narolu Mieście (Lubaczów); Sochacka Jadwiga, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Horożance (Podhajce), do 2-klasowej szkoły w Mądzelówce (Podhajce); Sobolak Michał, nauczyciel 1-klasowej szkoły w Wysocku Niżnem (Turka), do 1-klasowej szkoły w Jabłonowie (Turka); Stachowicz Paulina, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Lackiem Małem (Złoczów), do 6-klasowej szkoły w Gołogórach (Złoczów); Stankiewicz Władysław, nauczyciel 3-klasowej szkoły w Tyrawie Wołoskiej (Sanok), do 3-klasowej szkoły w Wisłoku Dolnym (Sanok); Stączkówna Stefanja, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Monasterzu (Jarosław), do 3-klasowej szkoły w Kramarzówce (Jarosław); Stec Adam, kierownik 3-klasowej szkoły w Suchowoli (Brody), do 3-klasowej szkoły w Niwiskach (Kolbuszowa); Stefankiewicz Wojciech, nauczyciel VII. gimnazjum we Lwowie, do I. seminarjum żeńskiego im. A. Asnyka we Lwowie; Steinerówna Zofja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Jurjampolu (Borszczów), do 6-klasowej szkoły w Korolówce (Borszczów); Stopyra Jan, nauczyciel 2-klasowej szkoły w Horyszowie Ruskim (Hrubieszów), do 1-klasowej szkoły w Mühlbachu (Bóbrka); Szczurowski Marjan, nauczyciel 2-klasowej szkoły w Tyszkowicach (Przemyśl), do 2-klasowej szkoły w Stubienku (Przeworsk); Szczurowska Michalina, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Sarańczukach (Brzeżany), do 1-klasowej szkoły w Wybudowie (Brzeżany); Szendzielaszówna Józefa, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Reichau (Lubaczów), do 4-klasowej szkoły w Cewkowie (Lubaczów); Szewców Bazyli, nauczyciel 3-klasowej szkoły w Fradze (Rohatyn), do 3-klasowej szkoły w Psarach (Rohatyn); Szkodlarska Adela, nauczycielka 7-klasowej szkoły żeńskiej w Winnikach (Lwów), do 7-klasowej szkoły żeńskiej w Bóbrce; Szkwarkowska Katarzyna, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Marjance (Tarnopol), do 4-klasowej szkoły w Kupczyńcach (Tarnopol); Ks. Szpila Antoni, nauczyciel religji religji seminarjum męskiego w Rudniku n/S., do gimnazjum w Nisku; Szumilakowa Janina, nauczycielka 5-klasowej szkoły w Wietlinie (Jarosław), do 7-klasowej szkoły im. kró.l Jadwigi w Jarosławiu; Szwakówna Olga, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Trościańcu (Brzeżany), do 2-klasowej szkoły w Płauczy Wielkiej (Brzeżany);

Ślepecki Jan, nauczyciel 2-klasowej szkoły w Młynach (Jaworów), do 2-klasowej szkoły w Kościejowie (Lwów); Śliwakówna Stefanja, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Podwysokiem (Brzeżany), do 3-klasowej szkoły w Szybàlinie (Brzeżany); Ślusarz Jan, nauczyciel 7-klasowej szkoły mieszanej Nr. 42 we Lwowie, do 7-klasowej szkoły męskiej Nr. 18 im. św. Magdaleny we Lwowie;

Tarnawski Antoni, nauczyciel 7-klasowej szkoły w Zborowie, do 4-klasowej szkoły w Zarudziu (Zborów); Tarnowska Regina, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Koniuchach (Brzeżany), do 1-klasowej szkoły w Dąbrowej (Brzeżany); Teodorowiczowa Stefanja, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Pryboniu (Przemyślany), do 1-klasowej szkoły w Wojciechowicach (Przemyślany); Teuchman Jan, kierownik 2-klasowej szkoły w Więzowej (Żółkiew), do 4-klasowej szkoły w Jastrzębicy (Sokal); Trznadl Marjan, kierownik 3-klasowej szkoły w Błędowej Tyczyńskiej (Rzeszów), do 7-klasowej szkoły męskiej im. H. Sienkiewicza w Rzeszowie; Tychowski Włodzimierz, nauczyciel I. seminarjum żeńskiego we Lwowie, do II. seminarjum żeńskiego we Lwowie (przeniesienie cofnięto); Tyszarski Tadeusz, nauczyciel seminarjum męskiego w Święcianach, okręgu szkolnego wileńskiego, do II. gimiazjum w Samborze;

Urbańska Franciszka, kierowniczka 3-klasowej szkoły w Petlikowcach (Buczacz), do 1-klasowej szkoły w Gajach Buczackich (Buczacz);

Weisbachowa Kornelja, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Wielbownem, powiatu zdołbunowskiego, do 1-klasowej szkoły w Czarnej II. (Łańcut); Werhracka Marja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Łówczykach (Rudki), do 2-klasowej szkoły w Adrjanowie (Rudki); Widenówna Janina, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Dobrzechowie (Rzeszów), do 7-klasowej szkoły w Tyczynie (Rzeszów); Wielgoszowa Marja, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Torkach (Przemyśl), do 1-klasowej szkoły w Rożubowicach (Przemyśl); Dr. Włodarski Bronisław, nauczyciel VIII. gimnazjum we Lwowie, do VI. gimnazjum we Lwowie; Wojtowiczowa Anna, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Domaradzu (Brzozów), do 3-klasowej szkoły w Domaradzu Góra (Brzozów); Wójcicka Marja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Czerczach (Jarosław), do 3-klasowej szkoły w Mołodyczu (Jarosław); Wykówna Janina, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Grębowie-Wydrzy (Tarnobrzeg), do 4-klasowej szkoły w Sobowie (Tarnobrzeg); Wyszyńska Zofja, nauczycielka 2-klasowej w Hermanowicach (Przemyśl), do 2-klasowej szkoły w Ostrowie (Przemyśl);

Zacharjasiewiczowa Józefa, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Szumsku (Wilno), do 1-klasowej szkoły w Czerkawczyźnie (Czortków); Zarzycki Feliks, nauczyciel 2-klasowej szkoły w Kuropatnikach (Rohatyn), do 2-klasowej szkoły w Ludwikówce (Rohatyn); Ks. Ziegler Stanisław, nauczyciel religji 7-klasowej szkoły męskiej w Skałacie, do 7-klasowej szkoły im. św. Alojzego w Stanisławowie; Zimmermann Karol, nauczyciel seminarjum męskiego w Rudniku n/S., do gimnazjum w Brodach; Zinko Mikołaj, nauczyciel 3-klasowej szkoły w Kalnem (Brzeżany), do 3-klasowej szkoły w Słobodzie Złotej (Brzeżany); Złotnicka Marja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Drozdowicach (Przemyśl), do 1-klasowej szkoły w Czyszczeniu (Przemyśl); Zubrycki Szymon, nauczyciel II. gimnazjum w Stryju, do gimnazjum w Tłumaczu;

Żarow Jacek, instruktor szkoły koszykarskiej we Lwowie, do szkoły koszykarskiej w Rudniku n/S.; Żypowski Leon, profesor IX. gimnazjum we Lwowie, do X. gimnazjum we Lwowie.

Przydzieleni. Bandura Michał, nauczyciel szkoły ćwiczeń seminarjum męskiego w Rzeszowie, do szkoły męskiej im. T. Kościuszki w Rzeszowie; Bulczak Stefan, nauczyciel gimnazjum z r. j. n. w Przemyślu, do 7-klasowej szkoły im. św. St. Kostki w Przemyślu; Burkiewicz Emil, nauczyciel szkoły ćwiczeń seminarjum naucz. w Tarnopolu, do 7-klasowej szkoły im. św. Kazimierza w Tarnopolu;

Ks. dr. Cegielski Ignacy, nauczyciel gimnazjum w Gródku Jagiell., do 7-klasowej szkoły żeńskiej im. król. Jadwigi w Gródku Jagiell.; Dr. Czubaty Mikołaj, nauczyciel seminarjum męskiego we Lwowie, do gimnazjum VII. we Lwowie;

Dębicki Wiktor, nauczyciel szkoły ćwiczeń seminarjum męskiego w Sokalu, do 7-klasowej szkoły męskiej w Sokalu; Dubicki Michał, nauczyciel gimnazjum I. w Stryju, do 7-klasowej szkoły męskiej im. A. Mickiewicza w Stryju; Dylski Mieczysław, nauczyciel gimnazjum w Brzeżanach, do 7-klasowej szkoły męskiej w Brzeżanach;

Grabowieński Marcjan, nauczyciel gimnazjum II. w Samborze, do 7-klasowej szkoły męskiej im. król. Wł. Jagiełły w Samborze;

Korzeniowski Jan, nauczyciel gimnazjum im. król. Kazimierza Jagiellończyka w Kołomyi, do 7-klasowej szkoły męskiej im. Kopernika w Kołomyi;

Lander Filip, nauczyciel gimnazjum I. w Jarosławiu, do 7-klasowej szkoły męskiej im. A. Mickiewicza w Jarosławiu;

Małecki Stefan, nauczyciel gimnazjum z r. j. n. w Stanisławowie, do 7-klasowej szkoły im. Kazimierza Wielkiego w Stanisławowie;

Rybakówna Helena, nauczycielka gimnazjum II. w Tarnopolu, do 7-klasowej szkoły żeńskiej im. A. Mickiewicza w Tarnopolu;

Schweitzerówna Jadwiga, nauczycielka szkoły ćwiczeń seminarjum żeńskiego w Kołomyi, do 7-klasowej szkoły żeńskiej im. M. Konopnickiej w Kołomyi; Szczerbińska Janina, nauczycielka szkoły ćwiczeń seminarjum żeńskiego w Brzeżanach, do 7-klasowej szkoły żeńskiej w Brzeżanach;

Trzciński Władysław, nauczyciel seminarjum męskiego we Lwowie, do 7-klasowej szkoły męskiej im. Sienkiewicza we Lwowie;

Ks. Wanat Stanisław, nauczyciel gimnazjum II. w Przemyślu, do 7-klasowej szkoły żeńskiej im. J. Słowackiego w Przemyślu; Ks. Winnicki Franciszek, nauczyciel religji szkoły powszechnej w Przemyślu, do seminarjum naucz. żeńskiego I. w Przemyślu; Wyżykowski Jan, nauczyciel gimnazjum III. w Stanisławowie, do 7-klasowej szkoły im. św. Alojzego w Stanisławowie.

Spensjonowani. P. Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 20 maja 1932 Nr. B. P. 6604/32 przeniósł **p. Jana Lebiedzkiego,** dyrektora II. gimnazjum im. St. Sobińskiego w Rzeszowie, w stan spoczynku.

Arbesbauer Emil, nauczyciel 7-klasowej szkoły im. Kopernika w Kołomyi; Argasiński Kazimierz, kierownik 7-klasowej szkoły męskiej w Lubaczowie;

Balinowa Jeanetta, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Zbarażu; Beksińska Stanisława, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Olchowcach (Sanok); Bryniakowa Anna, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Szlachcińcach (Tarnopol); Bułatówna Helena, kierowniczka 7-klasowej szkoły w Kulikowie (Żółkiew);

Chowańcówna Stanisława, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Stykowie (Rzeszów); S. Chrzanówna Katarzyna, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Grobli (Jarosław);

Ćwiklińska Wanda, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Glinniku Górnym (Krosno);

Data Szymon, kierownik 3-klasowej szkoły w Woli Kotowej (Tarnobrzeg); Dobrowolski Zygmunt, nauczyciel 7-klasowej szkoły im. Żółkiewskiego we Lwowie;

Gołębska Marja, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Ustrzykach Dolnych (Lesko); Gordijczukówna Marja, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Korszowie (Kołomyja); Gustowiczówna Aleksandra, nauczycielka seminarjum ochroniarskiego im. Jachowicza we Lwowie;

Haraszkiewicz Helena, nauczycielka 5-klasowej szkoły w Czarnołożcach (Tłumacz); Hawrowski Władysław, kierownik 7-klasowej szkoły im. św. St. Kostki w Przemyślu; Heydówna Stefanja, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Zielenicy (Nadwórna); Hlawaty Dionizy, kierownik 3-klasowej szkoły w Lubieniach (Jaworów);

Iwańczuk Józef, nauczyciel 1-klasowej szkoły w Suchowcach (Zbaraż);

Jankiewicz Jan, kierownik 3-klasowej szkoły w Macoszynie (Żółkiew);

Kipp Józef, kierownik 4-klasowej szkoły w Przemyślu; Kirijec Jan, nauczyciel 3-klasowej szkoły w Sinkowie; Klierowa Tekla, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Kamionce Strumiłłowej; Kogutowa Michanina, nauczycielka 7-klasowej szkoły żeńskiej im. Orzeszkowej we Lwowie; Kopczyńska Irena, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Zbarażu; Kossowski Marcin, nauczyciel 1-klasowej szkoły w Iwaczowie Górnym (Tarnopol); Krawiec Jan, kierownik 5-klasowej szkoły w Majdanie (Kolbuszowa); Kreisowa Kazimiera, nauczycielka 7-klasowej szkoły męskiej im. Czackiego we Lwowie; Kretów Stefan, kierownik 2-klasowej szkoły w Podhajczykach (Przemyślany); Krzaczkowska Helena, kierowniczka 7-klasowej szkoły żeńskiej w Rudkach; Krzyżanowska Justyna, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Buczaczu; Kubeś Rudolf, profesor gimnazjum w Zbarażu; Kucharska Marja, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Siemianówce (Lwów); Kulczycki Tymoteusz, nauczyciel 7-klasowej szkoły w Kulczycach Szlacheckich (Sambor); Kulski Kazimierz, nauczyciel w Wikowyi (Rzeszów);

Lenczner Aleksander, nauczyciel 7-klasowej szkoły im. Lenartowicza we Lwowie; Lewicka Zofja, nauczycielka 7-klasowej szkoły im. św. Scholastyki w Rzeszowie; Lubieniec Włodzimierz, nauczyciel 1-klasowej szkoły w Wojciechowicach (Przemyślany);

Machnerowa Józefa, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Turkocinie (Przemyślany); Matejowski Michał, nauczyciel 7-klasowej szkoły im. Mickiewicza w Buczaczu; Musij Teodor, kierownik 4-klasowej szkoły w Karowie (Rawa Ruska);

Najbarówna Celestyna, kierowniczka szkoły w Łopuszance Chominie (Turka);

Olejnik Szymon, kierownik 2-klasowej szkoły w Susznie (Radziechów); Olijnykowa Joanna, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Smarzowie (Radziechów); Ossowski Józef, kierownik 4-klasowej szkoły w Turówce (Skałat); Ostruszka Jerzy, nauczyciel gimnazjum im. A. Mickiewicza w Samborze; Ościakowa Helena, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Spasowie (Sokal);

Paduchowa Aleksandra, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Sokolikach Górskich (Turka); Pełeńska Stanisława, kierowniczka 7-klasowej szkoły żeńskiej w Chodorowie (Bóbrka); Pierogowa Kazimiera, kierowniczka 2-klasowej szkoły w Przybówce (Rzeszów); Piotrowski Józef, kierownik 3-klasowej szkoły w Skowierzynie (Tarnobrzeg); Prokopowiczówna Kamila, nauczycielka 7-klasowej szkoły żeńskiej w Przemyślanach;

Raczyńska Marja, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Ulhówku (Rawa Ruska); Rakiszowa Józefa, nauczycielka szkoły w Skwarzawie Starej (Żółkiew): Rawska Sabina, nauczycielka V. gimnazjum we Lwowie; Ryglówna Janina, nauczycielka 7-klasowej szkoły żeńskiej im. H. Sienkiewicza we Lwowie; Ryżewski Zygmunt, kierownik 5-klasowej szkoły w Rosochaczu (Kołomyja);

Scheiner Bronisław, kierownik 4-klasowej szkoły w Nyrkowie (Zaleszczyki); Scholtz Karol, kierownik 7-klasowej szkoły w Brzozowie; Sirant Jan, nauczyciel 1-klasowej szkoły w Bojanowie Wsi (Nisko); Spanier Rudolf, kierownik 3-klasowej szkoły w Olszaniku (Sambor); Steciowowa Jadwiga, nauczycielka 7-klasowej szkoły im. Kościuszki w Sanoku; Stankiewiczowa Antonina Wanda, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Dębowie (Przeworsk); Suchiński Jan, kierownik 2-klasowej szkoły w Bużku (Złoczów);

Wechsler Majer, nauczyciel religji mojż. 7-klasowej szkoły im. św. Stanisława Kostki w Przemyślu; Wilkoń Ignacy, kierownik 2-klasowej szkoły w Drabiniance (Rzeszów);

Zacharjasiewiczowa Rozalja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Kokoszyńcach (Skałat); Zamorski Franciszek, profesor gimnazjum w Drohobyczu; Zawarnicka Eugenja, kierowniczka 7-klasowej szkoły żeńskiej w Zaleszczykach; Zełezowa Marja, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Cetuli (Jarosław); Ziemliński Jan, kierownik 2-klasowej szkoły w Zalesiu (Rzeszów).

Zrezygnowali. Ks. Oleniacz Stanisław, nauczyciel religji rzym.-kat. szkoły powszechnej w Kamionce Str.

Przeniesieni w stan pozasłużbowy. Kadobiańska Janina, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Michałówce (Borszczów).

Zmarli. Fedorski Kazimierz, nauczyciel 6-klasowej szkoły w Białymkamieniu (Złoczów), zmarł dnia 27 czerwca 1932 r. w 49 roku życia, a 29 roku służby nauczycielskiej.

S. Grabowska Emilja, nauczycielka 5-klasowej szkoły w Krośnienku Niżnem (Krosno), zmarła dnia 26 czerwca 1932 r. w 28 roku życia, a 3 roku służby nauczycielskiej.

Kokot Michał, kierownik szkoły w Suchrowie, pow. bobreckiego, zmarł dnia 3 czerwca 1932 r. w 41 roku życia, a w 11 roku służby nauczycielskiej.

Klisowska Zofja, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Żydatyczach (Lwów), zmarła dnia 21 czerwca 1932 r. w 52 roku życia, a w 34 roku służby nauczycielskiej.

Słowik Stanisław, kierownik 5-klasowej szkoły w Lipicy Górnej (Rohatyn), zmarł dnia 29 czerwca 1932 r.

Konkursy.

Konkursy na stanowiska kierowników publ. szkół powszechnych

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły	Nazwa im . . . . . . szkoły	Język wykładowy	Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z . . . ubikac.	Do użytku kierownika: grunt o obszarze	Uwaga
1	Bóbrka	Bóbrka	7 klas	żeńska	—	polski	—	—	
2	"	Chodorów	7 "	"	—	"	4 ubik.	0·48 ha	
3	"	Czarny Ostrów	3 "	koeduk.	—	pol.-r.	3 "	1.43 ha	Konkurs 2-gi
4	"	Horodysławice	2 "	"	—	"	3 "	3.973 m²	Konkurs 2-gi
5	"	Hranki Kuty	3 "	"	—	polski	4 "	675 m²	"
6	"	Łany	3 "	"	—	pol.-r.	3 "	2.400 m²	"
7	"	Podniestrzany	2 "	"	—	ruski	—	23 a 40 m²	"
8	"	Siedliska	2 "	"	—	"	3 "	96.80 m²	"
9	"	Stańkowce	2 "	"	—	pol.-r.	4 "	1½ mg	"
10	"	Stoki	2 "	"	—	"	3 "	3.500 m²	"
11	"	Zagóreczko	3 "	"	—	"	2 "	71.85 m²	"
1	Borszczów	Babińce k. Krzywcza	3 "	"	—	pol.-r.	3 "	200 s²	Konkurs 3-ci
2	"	Niwra	3 "	"	—	"	—	2 mg.	"
3	"	Słobódka Muszkat.	2 "	"	—	polski	2 "	87 a	Konkurs 2-gi
4	"	Skowjatyn	2 "	"	—	pol.-r.	3 "	2 mg	"
5	"	Wierzchniakowce	2 "	"	—	"	3 "	1 mg	Konkurs 3-ci
6	"	Mielnica	7 "	"	—	polski	3 "	545 m²	
1	Brody	Ponikowice	4 "	"	—	pol.-r.	3 "	2 mg	
1	Brzeżany	Rohaczyn wieś	2 "	"	—	"	3 "	1 ha 1379 m²	
1	Horodenka	Czernelica	7 "	"	—	"	3 "	1 mg	Konkurs 2-gi Pierwszeństwo mają z w. k. n.
2	"	Siemiakowce	3 "	"	—	"	2 "	5000 m²	Konkurs 4-y

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna)	Nazwa im.	Język wykładowy	Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z . . . ubikac.	Do użytku kierownika: grunt o obszarze	Uwaga
			szkoły						
1	Kolbuszowa	Majdan	6-kl.	koed	—	polski	3 ubik.	—	
2	„	WilczaWola	4 „	„	—	„	3 „	1·2 ha	Konkurs 3-ci
3	„	Widełka	5 „	„	—	„	3 „	0 2 „	Konkurs 2-gi
4	„	Kopcie	2 „	„	—	polski	2 „	2 mg	
5	„	Trzebuska	3 „	„	—	„	3 „	½ mg	
1	Kołomyja	Kamionka Wielka-Sucharów	2 „	„	—	„	—	2 „	Konkurs 4-y
2	„	Kamionka Wiel-Garby	2 „	„	—	„	2 „	52 a	Konkurs 3-ci
3	„	Rosochacz	5 „	„	—	pol.-r.	—	71a 22m²	Pierwszeństwo z w. k. n.
4	„	Tekucza	2 „	„	—	„	3 „	1 ha 15 a	Konkurs 2-gi
1	Lesko	Teleśnica Oszwarowa	2 „	„	—	„	3 „	2058 m²	
1	Lubaczów	Cewków	4 „	„	—	polski	3 „	4 mg	Konkurs 3-ci
1	Lwów-p.	Kościejów	2 „	„	—	„	3 „	1 ha	
1	Łańcut	Białobrzegi	3 „	„	im. A. Mickiewicza	„	3 „	1 mg	Konkurs 2-gi
2	„	Wola Dalsza	3 „	„	—	„	3 „	1 mg	
1	Podhajce	Hnilcze	4 „	„	—	pol.-r.	3 „	2 „	„
1	Przeworsk	Krzeczowice	5 „	„	—	polski	2 „	13 a 68 m²	„
1	Rawa Ruska	Karów	4 „	„	—	pol.-r.	3 „	—	
2	„	Lubycza-Kołajce	3 „	„	—	ruski	3 „	—	
3	„	Smolin	3 „	„	—	pol.-r.	3 „	—	
4	„	Uhnów	5 „	męska	—	„	—	—	
5	„	Warglów	2 „	koeduk.	—	„	3 „	—	
6	„	Żurawce	5 „	„	—	ruski	3 „	—	
7	„	Rawa Rus.	7 „	męska	—	polski	4 „	—	Pierwszeństwo z egz. wydz. lub w. k. n. Konkurs 3-ci

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły	Nazwa im . . . . . . szkoły	Język wykładowy	Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z . . . ubikac.	Do użytku kierownika: grunt o obszarze	Uwaga
27	Rohatyn	Podszumlańce	2 klas	koeduk.	—	polski	3 ubik.	1960 m²	
28	„	Rohatyn	7 „	żeńska	im król. Jadwigi	„	—	—	Pierwszeństwo mają z w. k. n. lub egz. wydz.
29	„	Sarnki Górne	3 „	koed.	—	pol.-r.	3 „	98·9 a	
30	„	Tenetniki	2 „	„	—	„	3 „	74 a	
31	„	Żurów	3 „	„	—	polski	3 „	650 m²	
32	„	Żołczów	3 „	„	—	pol.-r.	—	2073 m²	
1	Rudki	Brzezice	2 „	„	—	„	3 „	200 m²	
2	„	Buczały	3 „	„	—	polski	3 „	2 mg	
3	„	Szołomienice	2 „	„	—	pol.-r.	—	700 m²	
1	Stanisławów	Jezupol	6 „	„	—	polski	—	—	
1	Tarnobrzeg	Skowierzyn	3 „	„	—	„	3 „	1·2 ha	
2	„	Tarnobrzeg	7 „	męska	im. het. J. Tarnowsk.	„	4 „	—	Pierwszeństwo mają z w. k.n.
3	„	Wola Kotowa	3 „	koeduk.	—	„	4 „	0·90 ha	
4	„	Zbydniów	3 „	„	—	„	3 „	3 mg	
1	Tarnopol	Bucniów	4 „	„	—	„	—	2 „	
1	Tłumacz	Chocimierz	4 „	„	—	pol.-r.	—	¾ mg	
2	„	Czarnołożce	5 „	„	—	„	5 „	3 mg	Pierwszeństwo mają z w.k. n.
3	„	Dolina	3 „	„	—	„	3 „	2½ mg	
4	„	Hostów	2 „	„	—	polski	—	—	Konkurs 3-ci
5	„	Hryniowce	3 „	„	—	pol.-r.	3 „	1 mg	Konkurs 2-gi
6	„	Jezierzany	4 „	„	—	polski	—	1½ mg	Konkurs 5-y
7	„	Krzywotuły Stare	2 „	„	—	pol.-r.	2 „	2 mg	Konk. 3-ci
8	„	Nadorożna	2 „	„	—	„	—	1 a 800 s.	
9	„	Olesza	7 „	„	—	„	4 „	2 mg	Pierwszeństwo maja z eg wyd. lub w. k. n.

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna)	Nazwa im.	Język wykładowy	Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z . . . ubikac.	Do użytku kierownika: grunt o obszarze	Uwaga
			szkoły						
1	Rohatyn	Bołszowce	7 kl.	koeduk.	—	polski	4 ubik.	0 58 ha	Konkurs 2-gi Pierwszeństwo mają z w.k.n.
2	„	Knihynicze	7 „	„	—	pol.-r.	3 „	1·14 ha	Pierwszeństwo mają z w. k. n. lub egz. wydz.
3	„	Lipica Gór.	5 „	„	—	„	3 „	1 h 16 a	
4	„	Bouszów	5 „	„	—	„	3 „	1020 m²	
5	„	Bieńkowce	2 „	„	—	„	4 „	1 ha 11 a 14 m²	
6	„	Czerniów	3 „	„	—	„	—	89 38 a	
7	„	Czahrów	3 „	„	—	„	—	0·5 ha	
8	„	Doliniany	4 „	„	—	„	3 „	5 ha 93a	
9	„	Dziczki	2 „	„	—	ruski	—	57·5 a	
10	„	Dytiatyn	2 „	„	—	pol.-r.	—	0·83 ha	
11	„	Dryszczów	2 „	„	—	„	—	0·17 ha	
12	„	Demianów	2 „	„	—	„	3 „	0 67 ha	
13	„	Firlejów	3 „	„	—	„	3 „	—	
14	„	Fraga	3 „	„	—	„	—	52 a	
15	„	Hrehorów	3 „	„	—	„	—	1000 m²	
16	„	Herbutów	3 „	„	—	polski	3 „	1·15ha	
17	„	Hanowce	2 „	„	—	pol.-r.	2 „	1·02 ha	
18	„	Junaszków	2 „	„	—	ruski	3 „	0·73 ha	
19	„	Kołokolin	3 „	„	—	pol.-r.	3 „	0·5 ha	
20	„	Kleszczówna	2 „	„	—	„	3 „	92 m²	
21	„	Karolówka	2 „	„	—	polski	3 „	1·66 ha	
22	„	Łuczyńce	2 „	„	—	pol.-r.	3 „	0·5 ha	
23	„	Niemszyn	2 „	„	—	ruski	—	—	
24	„	Pomonięta	3 „	„	—	pol.-r.	—	1 ha 22 a	
25	„	Podmichałowce	2 „	„	—	„	—	1 ha 2 a	
26	„	Podgrodzie	2 „	„	—	„	2 „	1 ha	

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska koedukacyjna) szkoły	Nazwa im. . . . . szkoły	Język wykładowy	Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z . . . ubikac.	Do użytku kierownika: grunt o obszarze	Uwaga
10	Tłumacz	Ottynja	7 kl.	żeńska	—	polski	—	6 mg.	Pierwszeństwo mają z w. k.n. lub egz. wydz.
11	„	Pużniki	2 „	koeduk.	—	pol-r.	3 ubik.	¾ mg	Konkurs 5-y
12	„	Roszniów	4 „	„	—	„	3 „	3½ mg	
13	„	Stryhańce	3 „	„	—	„	4 „	—	
1	Trembowla	Brykula Stara	2 „	„	—	polski	—	2 mg	
2	„	Dołhe	2 „	„	—	pol-r.	3 „	1 ha	
3	„	Iwanówka	4 „	„	—	polski	3 „	0·91 h	
4	„	Krowinka	3 „	„	—	pol-r.	4 „	1½ h	
5	„	Słobódka Janowska	2 „	„	—	polski	3 „	1 ha	
6	„	Wierzbowice	3 „	„	—	pol-r.	3 „	1½ ha	
1	Turka	Butla	2 „	„	—	„	3 „	28 a	Konk. 3-ci
2	„	Jabłonka Wyżna	2 „	„	—	ruski	3 „	72 a	„ „
3	„	Wołcze	3 „	„	—	pol-r.	3 „	13 a	Konk. 2-gi
4	„	Łopuszanka-Chomina	2 „	„	—	„	3 „	—	
1	Zaleszczyki	Sinków	3 „	„	—	„	3 „	2 mg	Konkurs 4-y
1	Żółkiew	Żółkiew	7 „	żeńska	im. król Jadwigi	polski	—	—	Pierwszeństwo mają z w. k.n.
2	„	Kulików	7 „	koeduk.	—	pol-r.	4 „	1240 m³	„
3	„	Macoszyn	3 „	„	—	„	5 „	2 mg	
4	„	Rekliniec	4 „	„	—	„	—	2 mg	

Podania o posady objęte powyższym konkursem należy wnosić drogą służbową w terminie do końca listopada 1932 r.

Unieważnienie konkursów.

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły	Nazwa im. . . . . . szkoły	Język wykładowy	Unieważnia się konkurs ogłoszony na posadę	w Dz. Urz. Kur. O.S.L. Nr.	Uwaga
1	Borszczów	Muszkatówka	3 kl.	koed.	—	pol.-r.	kierow.	8/31	
2	Brzeżany	Rohaczyn Wieś	2 „	„	—	„	„	4/32	

Ogłoszenia.

Komisje egzaminacyjne dla nauczycieli szkół powszechnych.

P. Kurator O. S. Lw. zamianował na podstawie art. 7 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258), oraz w myśl § 3 zarządzenia Min. W. R. i O. P. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1929, Nr. 1, poz. 2), zawierającego przepisy o praktycznym egzaminie na nauczyciela publicznych szkół powszechnych — z dniem 1 sierpnia 1932 r. do końca grudnia 1934 r. p. Kazimierza Zimmermanna, dyrektora Państw. Seminarjum Nauczycielskiego Męskiego we Lwowie, prezesem Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla Naucz. Szkół Powszech. (rejon VI) we Lwowie, z siedzibą w Państwowem Seminarjum Nauczycielskiem Męskiem we Lwowie (L. I. K. N. 3256/32);

2) p. Józefa Wiśniaka, inspektora szkolnego w Krośnie, zastępcą prezesa Państw. Komisji Egzaminacyjnej dla Naucz. Szkół Powszechnych w Krośnie, rejon V (L. I. K. N. 2841/32);

3) p. Wiktora Urbańskiego, inspektora szkolnego w Mościskach, członkiem Państw. Komisji Egzaminacyjnej dla Naucz. Szkół Powszechnych w Przemyślu, rejon VII (L. I. K. N. 2841/32);

4) p. Józefa Tycholisa, kierownika szkoły powszechnej w Szufnarowej, członkiem Państw. Komisji Egzaminacyjnej dla Naucz. Szkół Powszechnych w Krośnie, rejon V (L. I. K. N. 3151/32);

5) p. Eugenjusza Szwarca, kierownika szkoły w Frysztaku, członkiem Państw. Komisji Egzaminacyjnej dla Naucz. Szkół Powszechnych w Krośnie, rejon V L. I. K. N. 3151/32).

P. Kurator zwolnił p. Artura Kopacza, dyrektora P. K. N. we Lwowie, z dniem 1-go sierpnia 1932 r. z obowiązków Prezesa Państw. Komisji Egzaminacyjnej dla Naucz. Szkół Powszechnych we Lwowie (rejon VI) i wyraził Mu podziękowanie za dotychczasową pracę na tem stanowisku (L. I. K. N. 3256/32).

Komisja egzaminów państwowych we Lwowie na nauczycieli szkół średnich.

Ruch służbowy. (Dodatek do Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 3).

Minister W. R. i O. P. zarządzeniem z dnia 13 kwietnia 1932 r. Nr. IV. NS. 1185/32 w związku z § 8 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 9 października 1924 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 18, poz. 185), oraz w związku z rozporządzeniem z dnia 25 lutego 1927 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 79), powołał do życia Komisję Egzaminów Państwowych we Lwowie na Nauczycieli Szkół Średnich i ustalił jednocześnie na okres trzechletni następujący skład tej Komisji:

Przewodniczący: dr. Konstanty Chyliński, profesor U. J. K.

Zastępca przewodniczącego: dr. Kazimierz Ajdukiewicz, profesor U. J. K.

Egzaminatorowie: dr. Kazimierz Ajdukiewicz, prof. U. J. K., dr. Mieczysław Kreutz, docent U. J. K. — z psychologji wychowawczej;

dr. Kazimierz Twardowski, prof. hon. U. J. K., dr. Kazimierz Sośnicki, emerytowany naczelnik wydziału w Kuratorjum Okręgu Szk. Lwowskiego, dr. Mieczysław Ziemnowicz, wizytator Kuratorjum okręgu Szk. Lwowskiego — z pedagogiki i dydaktyki;

dr. Zdzisław Steusing, prof. U. J. K., dr. med. Józef Pisch, wizytator Kuratorjum Okręgu Szk. Lwowskiego — z higjeny wychowawczej;

Stefan Świderski, kurator okręgu szk. lwowskiego, Roman Koestlich, wizytator Kuratorjum Okręgu Szk. Lwowskiego — z ustawodawstwa szkolnego i z organizacji szkolnictwa;

dr. Stanisław Łempicki, prof. U. J. K. — z historji wychowania;

dr. Kazimierz Ajdukiewicz, prof. U. J. K., dr. Roman Ingarden, docent U. J. K. — z dydaktyki i programów propedeutyki filozofji;

dr. Juljusz Kleiner, prof. U. J. K., Zygmunt Gerstman i Stanisław Szediwy, wizytatorowie Kuratorjum Okręgu Szk. Lwowskiego — z dydaktyki i programów języka polskiego;

Ludwik Jus, wizytator Kuratorjum Okręgu Szk. Lwowskiego, dr. Adolf Bednarowski, dyrektor III. gimnazjum we Lwowie, dr. Marjan Auerbach, prof. II. gimnazjum i docent U. J. K. we Lwowie — z dydaktyki i programów filologji klasycznej;

Michał Terszakowec, prof. gimnazjum państw. z r. j. n. we Lwowie, dr. Jerzy Zubrzycki, lektor U. J. K. — z dydaktyki i programów języka ruskiego;

dr. Zygmunt Czerny, prof. U. J. K., dr. Janina Lehnertowa, prof. gimn. żeńskiego im. król. Jadwigi we Lwowie — z dydaktyki i programów języka francuskiego;

Jan Chmaj i dr. Karol Zagajewski, wizytatorowie Kuratorjum Okręgu Szk. Lwowskiego — z dydaktyki i programów języka niemieckiego;

dr. Władysław Tarnawski, prof. U. J. K. — z dydaktyki i programów języka angielskiego;

Roman Koestlich, wizytator Kuratorjum Okręgu Szk. Lwowskiego, dr. Czesław Nanke, docent U. J. K., dr. Stanisław Buzath, dyrektor II. gimn. we Lwowie — z dydaktyki i programów historji;

dr. August Zierhoffer, docent U. J. K., dr. Marja Polaczkówna, prof. gimn. im. król. Jadwigi we Lwowie — z dydaktyki i programów geografji;

Ludwik Tuleja, wizytator Kuratorjum Okręgu Szk. Lwowskiego, Ludwik Iwanicki, prof. XI. gimn. we Lwowie — z dydaktyki i programów botaniki;

Stanisław Hubert, dyrektor gimn. żeńsk. im. Z. Strzałkowskiej we Lwowie, dr. Jan Noskiewicz, prof. XI. gimn. we Lwowie — z dydaktyki i programów zoologji;

Fortunat Stroński, prof. VIII. gimn. we Lwowie — z dydaktyki i programów z mineralogji;

Seweryn Bilinkiewicz, wizytator Kuratorjum Okręgu Szk. Lwowskiego, Michał Halaunbrenner, prof. VIII. gimn. we Lwowie — z dydaktyki i programów fizyki;

Marjan Westfalewicz, emer. prof. gimn., dr. Władysław Budzianowski, prof. VII. gimn. we Lwowie — z dydaktyki i programów chemji;

dr. Stanisław Ruziewicz, prof. U. J. K., Stanisław Pająk, wizytator Kuratorjum Okręgu Szk. Lwowskiego, dr. Jerzy Michułowicz, prof. VIII. gimn. we Lwowie — z dydaktyki i programów matematyki;

Stefan Pikor, prof. IX. gimn. we Lwowie, Zygmunt Radnicki, prof. IV. gimn. we Lwowie — z dydaktyki i programów rysunków;

Czesław Kozietulski, prof. państw. kursów nauczycielskich we Lwowie — z dydaktyki i programów muzyki i śpiewu;

Franciszek Madyda, prof. VIII. gimn. we Lwowie — z dydaktyki i programów robót ręcznych;

Janina Burdowa, instruktorka wychowania fizycznego Kuratorjum Okręgu Szk. Lwowskiego, Bożydar Dąbrowski, instruktor wychowania fizycznego Kuratorjum Okręgu Szk. Lwowskiego, Ludwik Fedorowski, emer. prof. gimn. — z dydaktyki i programów ćwiczeń cielesnych.

Komisje egzaminacyjne

dla kandydatów na stanowiska I, II i III kategorji w państwowej służbie cywilnej w dziale Ministerstwa W. R. i O. P.

Rozporządzeniem Ministra W. R. i O. P. z dnia 20 maja 1932 Nr. BP. 4429/32 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 50) ustanowiona została przy Ministerstwie W. R. i O. P. komisja egzaminacyjna dla kandydatów na stanowiska I. kategorji w państw. służbie administracyjnej Minist. W. R. i O. P., której przekazano egzaminowanie także kandydatów na stanowiska tej kategorji wszystkich podległych Ministerstwu W. R. i O. P. władz, urzędów, zakładów i instytucji.

Oddzielne komisje egzaminacyjne dla kandydatów na stanowiska II kategorji oraz dla kandydatów na stanowiska III kategorji w państw. służbie administracyjnej zostały ustanowione:

a) przy Ministerstwie W. R. i O. P. dla kandydatów Ministerstwa W. R. i O. P.;

b) przy kuratorjach okręgów szkolnych dla kandydatów kuratorjów i podległych im władz, urzędów, zakładów i instytucyj.

Komisjom egzaminacyjnym przy Kuratorjum O. S. Lw. zostało przekazane egzaminowanie także kandydatów na stanowiska II i III kategorji w państw. służbie administracyjnej, którzy odbyli służbę przygotowawczą (lub zostali od niej zwolnieni) przy Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, Politechnice Lwowskiej i Akademji Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie.

Ognisko metodyczne.

Na podstawie upoważnienia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 1-go lipca 1932 r. Nr. II. S. 4178/32 Kuratorjum rozporządzeniem z dnia 25-go sierpnia 1932 r. Nr. II. 7689/32 (okólnik Nr. 341/32):

1) otworzyło z początkiem roku szkolnego 1932/33 ognisko metodyczne nauki chemji w VIII. Państwowem Gimnazjum im. Kazimierza Wielkiego we Lwowie (ul. Dwernickiego 17) pod kierownictwem p. dr. Eugenjusza Turkiewicza, profesora wspomnianego zakładu;

2) zorganizowało sekcję robót kobiecych w ognisku metodycznem robót ręcznych w Państwowem Gimnazjum VIII. we Lwowie (ul. Dwernickiego 14) pod kierownictwem p. Stanisławy Włodkówny, nauczycielki Państwowego Seminarjum Naucz. Żeńskiego we Lwowie.

Cele i zadania ognisk metodycznych ogłoszone są w Dz. Urz. Kuratorjum O. S. Lw. z 1931 r., str. 296 i 297.

Sprostowanie.

Wzory orzeczeń o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych, ogłoszone w Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 4 z 1932 r., poz. 46, których przedruk podano na str. 405—410 Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1932 r. Nr. 7, powołują się mylnie na poz. 334 Dz. U. R. P. Nr. 33 ustawy z dnia 11-go marca 1932 r. zamiast na poz. „343“, — co niniejszem prostuje się.

Obwieszczeniem Ministra W. R. i O. P. z dnia 9 lipca 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 606, sprostowano następujący błąd w rozporządzeniu Ministra W. R. i O. P. z dnia 7 marca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych, wydanem co do § 13 w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych, a co do § 20 w porozumieniu z Ministerstwami Spraw Wewnętrznych oraz Przemysłu i Handlu (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 473), przedrukowanem w Nr. 7 Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1932 r., str. 395:

w § 9 ust. 2) zamiast: Postanowienia punktu a) i f) — powinno być: Postanowienia punktu d) i f).

Falsyfikaty banknotów 20 zł.

Zawiadomienie Banku Polskiego z dnia 1 lipca 1932 r. (Min. W. R. i O. P. z dnia 9 lipca 1932 r. Nr. I. R. 7234/32).

W ostatnich dniach zatrzymano fałszywy banknot 20-złotowy z datą 20 czerwca 1931 r.

(Typ I.). Falsyfikat jest wykonany na papierze odmiennego składu, gatunku i wyglądu aniżeli papier banknotu autentycznego. Zamiast znaku wodnego z podobizną króla Kazimierza Wielkiego, widocznego na marginesie banknotów prawdziwych, znajduje się na falsyfikacie nieforemna plama tłuszczowa. Portret Emilji Plater w medaljonie nie wykazuje wyrazistości z powodu złego cieniowania twarzy i włosów. Rysunki zdobnicze, motywy

roślinne, kompozycje festonowe i giloszowe są przerywane i miejscami zamazane. Postacie alegoryczne na odwrotnej stronie falsyfikatu odtworzone są bardzo nieudolnie. W napisach brak ostrości, linje liter są przerywane i rozlane. W słowie „Dwadzieścia" na odwrotnej stronie banknotu brak jest kreski na literą „S". Podpisy odmienne, zniekształcone. Numeracja wykonana jest farbą czarną, podczas gdy na banknotach autentycznych numeracja jest koloru ciemno-granatowego. Cyfry numeru są umieszczone za blisko siebie.

Falsyfikat, wykonany nieudolnie, jest łatwy do rozpoznania.

Książki, Czasopisma.

„Ćwiczenia fizjologiczne do nauki o człowieku w szkołach średnich i powszechnych".

Ognisko metodyczne biologji we Lwowie w porozumieniu z Kuratorjum O. S. Lw. zwraca uwagę nauczycieli przyrody żywej na podręcznik pod powyższym tytułem, opracowany przez dr. Szymona Tauba, prof. gimn. w Gródku Jagiellońskim, w którym wraz z całokształtem wiadomości z fizjologji człowieka, podane są ćwiczenia laboratoryjne, dające się zastosować w szkołach średnich i powszechnych.

Czytanka dla V oddziału szkół powsz.

Ministerstwo udzieliło aprobaty wstępnej podręcznikowi H. Grotowskiej i Z. Klingerowej p. t. „Czytanka dla V oddziału szkół powsz." jako podręcznikowi dla uczniów V oddziału szkół powsz.

Warunki prenumeraty:

Cena prenumeraty rocznej Dziennika Urzędowego Kur. O. S. Lw. wynosi 7 zł. które można wpłacać całkowicie lub w 2—4 ratach częściowych w ciągu roku do Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie, ul. Kurkowa 21. Nr. konta P. K. O. 141.751 Telefon zarządu 28-47. Dział zamówień 80-20.

Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego.
Odbito w drukarni i litografji Piller-Neumanna we Lwowie, ul. Łyczakowska 3.